

Кредит-Рейтинг

а/с 921, Київ, 01024, Україна
тел/факс: +380 (44) 490 2550, 490 2554
e-mail: office@credit-rating.com.ua
<http://www.credit-rating.com.ua>

Рейтинговий звіт ZHTM 001 – 001

Звіт про рівень кредитного рейтингу позичальника

(визначення)

Об'єкт рейтингування:	м. Житомир
Тип кредитного рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія	визначення
Дата:	06.12.2007 р.
Кредитний рейтинг:	uaBBB
Прогноз кредитного рейтингу:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна шкала кредитних рейтингів дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо кредитного рейтингу позичальника

Кредитний рейтинг ґрунтується на результатах аналізу протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року економічних та фінансових показників, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної у розпорядженні комунальної власності та перспективних планах на майбутнє. Крім того, у ході рейтингової оцінки висвітлюється інформація щодо існуючої системи управління, а також політичної ситуації в регіоні та взаємодії різних гілок влади.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	06.12.2007 р.
Рівень рейтингу	uaBBB
Прогноз	стабільний
Рейтингова дія	визначення

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaBBB характеризується достатньою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу міста Житомира підтримується:

- високими темпами зростанням обсягу фактичних надходжень загального фонду бюджету міста без врахування трансферів протягом останніх 2-х років: а саме надходження у 2005-2006 рр. більш ніж на 35,0% перевищують результати попередніх бюджетних періодів; та збереженням такої динаміки в 2007 році;
- сталим зростанням основних показників економічного розвитку міста протягом 2003-2006 рр.: обсягу реалізації промислової продукції в 2,2 рази до – 1 782,9 млн. грн., інвестицій в основний капітал у 2,8 рази – до 476,5 млн. грн., роздрібного товарообороту у 2,3 рази – до 1 042,1 млн. грн., та збереженням тенденції зростання показників у I півріччі 2007 року;
- збереженням низького рівня офіційного зареєстрованого безробіття, який протягом 2005-I півріччя 2007 року залишається більш ніж в 2 рази нижчим за середнє значення по країні;
- відсутністю прямого боргу Житомирської міської ради станом на 01.12.2007 року та помірним рівнем його запланованого зростання: розрахункове пряме боргове навантаження міського бюджету у разі розміщення у повному обсязі запланованого випуску облігацій внутрішньої місцевої позики складатиме 8,0% доходної частини уточненого бюджету міста на 2007 рік без врахування трансфертів.

Рівень кредитного рейтингу міста Житомира обмежується:

- залежністю бюджету міста від трансфертів з Державного бюджету: дотація вирівнювання відповідно до уточненого річного плану складає 14,2% загального фонду доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів (в 2006 році – 22,8%);
- нижчим на 9,5 %, ніж середній по країні, рівнем середньомісячної заробітної плати, за залежності доходної частини бюджету міста від надходжень податку з доходів фізичних осіб (питома вага цього джерела в доходах загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів становить понад 70%);
- нижчим за середній рівень по країні значенням переважної більшості основних показників економічного розвитку м. Житомира в розрахунку на одного мешканця протягом останніх п'яти років, зокрема, за результатами I півріччя 2007 року обсяг реалізації промислової продукції є меншим в 1,6 рази, зовнішньоторговельного обороту – в 2,2 рази, іноземних інвестицій в – 2,7 рази, інвестицій в основний капітал – на 26,0%;

- високим рівнем зношеності основних засобів, в тому числі житлового фонду, об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста, та необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення, а також високим рівнем заборгованості населення за житлово-комунальні послуги станом на 01.07.2007 р.

Зміст

РЕЗЮМЕ	7
1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО МІСТО ТА ЙОГО АДМІНІСТРАТИВНИЙ УСТРІЙ	19
1.1. ГЕОГРАФІЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ ТА ІСТОРИЧНА ДОВІДКА	19
1.2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	21
1.3. ЗДІЙСНЕННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ В МІСТІ	22
2. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТА ПОТЕНЦІАЛ МІСТА	27
2.1. ДЕМОГРАФІЯ	27
2.2. ТРУДОВІ РЕСУРСИ ТА ЗАРОБІТНА ПЛАТА	29
2.3. ВИРОБНИЧА СФЕРА.....	34
2.3.1. Промисловість	35
2.3.2. Транспорт	39
2.4. ІНВЕСТИЦІЙНА АКТИВНІСТЬ ТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ	39
2.4.1. Інвестиції в основний капітал та капітальне будівництво	39
2.4.2. Іноземні інвестиції	42
2.4.3. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств і організацій.....	43
2.5. НЕВИРОБНИЧИЙ СЕКТОР	49
2.5.1. Торгівля, громадське харчування та сфера послуг.....	49
2.5.2. Житлово-комунальне господарство міста.....	50
3. КОМУНАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ МІСТА	53
3.1. ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ.....	54
3.2. НЕРУХОМЕ МАЙНО, ЩО ПЕРЕБУВАЄ В КОМУНАЛЬНІЙ ВЛАСНОСТІ.....	56
4. БЮДЖЕТ МІСТА	58
4.1. БЮДЖЕТНА СИСТЕМА УКРАЇНИ	58
4.1.1. Бюджетні взаємовідносини між державою та місцевими органами управління	59
4.1.2. Бюджетний процес	60
4.1.3. Контроль на всіх стадіях бюджетного процесу.....	63
4.1.4. Введення в бюджет м. Житомира	64
4.2. АГРЕГОВАНИЙ БЮДЖЕТ М. ЖИТОМИРА ПРОТЯГОМ 2002-2006 РР. ТА І ПІВРІЧЧЯ 2007 РОКУ	68
4.3. ВИКОНАННЯ ДОХОДНОЇ ЧАСТИНИ БЮДЖЕТУ М. ЖИТОМИРА ПРОТЯГОМ 2002-2006 РР. ТА І ПІВРІЧЧЯ 2007 РОКУ	71
4.4. ВИКОНАННЯ ВИДАТКОВОЇ ЧАСТИНИ БЮДЖЕТУ М. ЖИТОМИРА ПРОТЯГОМ 2002-2006 РР. ТА І ПІВРІЧЧЯ 2007 РОКУ.....	79
5. БЮДЖЕТ МІСТА ЖИТОМИРА НА 2007 РІК	88
6. БОРГОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ МІСТА	95
6.1. КОНСОЛІДОВАНИЙ БОРГ МІСТА ЖИТОМИРА	95
6.1.1. Прямий борг міста	95
6.1.2. Умовні зобов'язання (гарантії) Житомирська міська рада.....	95
6.1.3. Прострочена бюджетна кредиторська заборгованість.....	95
6.1.4. Фінансові зобов'язання та кредиторська заборгованість підприємств та організацій комунальної форми власності	96
6.2. Плани щодо здійснення запозичень до бюджету міста Житомира в майбутньому	97
ВИСНОВОК	98

ДОДАТКИ.....	99
Додаток до Рейтингового звіту №1	100
Додаток до Рейтингового звіту №2.....	101
Додаток до Рейтингового звіту №3.....	102
Додаток до Рейтингового звіту №4.....	103
Додаток до Рейтингового звіту №5.....	104
Додаток до Рейтингового звіту №6.....	105
Додаток до Рейтингового звіту №7.....	106

Резюме

Деякі кількісні дані, наведено після відповідного округлення. У зв'язку з цим значення одних і тих же показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Загальна інформація про місто

Місто Житомир – адміністративний центр Житомирської області, розташованої на півночі України. Населення міста перевищує 272,0 тис. осіб, територія складає 60,1 кв. км. За адміністративно-територіальним устроєм, Житомир має обласне значення та поділяється на 2 райони, що мають відокремлені бюджети: Корольовський та Богунський.

Законодавчі рамки й адміністративна структура

Місцеве самоврядування у місті Житомирі здійснюється територіальною громадою міста як безпосередньо, так і через Житомирську міську раду та її виконавчий орган. Слід зазначити, що за результатами останніх виборів до Житомирської міської ради, які відбулися 26.03.2006 р. та вперше проводилися за пропорційною системою одночасно до Верховної Ради та місцевих рад, у складі депутатського корпусу, який налічує 60 депутатів, найбільшу кількість мандатів отримав Блок Юлії Тимошенко – 31,7% депутатських мандатів, за ним йдуть Блок «Наша Україна» – 20,0%, Партія регіонів – 13,3%, «Житомиряни» – 10,0%, Комуністична партія України – 8,3%, Соціалістична партія України – 6,7%. Головною посадовою особою міської громади є міський голова.

На сьогодні посаду Житомирського міського голови обіймає Шелудченко Віра Тимофіївна. На останніх виборах, які відбулися 2006 року, вона набрала 20,5% голосів виборців, випередивши тодішнього мера міста на 1,5 в. п. Всього на посаду міського голови було висунуто 17 кандидатур.

Соціальна сфера та економіка міста

Основні показники соціально-економічного розвитку міста протягом 2002-І півріччя 2007 рр. наведено у наступній таблиці.

Основні показники соціально-економічного розвитку м. Житомира

Назва показника	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччя 2007	у % I півріччя 2007 року до 2006 року
Чисельність наявного населення, тис. осіб (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	282,3	280,1	277,9	275,9	274,3	272,7	99,4
Рівень зареєстрованого безробіття, %	2,7	2,4	1,8	1,4	1,3	1,1	84,6
Кількість зайнятих (без урахування малого бізнесу)	77,9	79,3	80,2	86,2	89,4	90,1	100,8
Середньомісячна заробітна плата, грн.	339,5	413,8	524,0	727,0	954,6	1 109,6	116,2
Заборгованість з виплати заробітної плати, млн. грн. (станом на кінець звітного періоду)	н/д	12,30	10,30	10,1	7,8	7,8	100,2
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах, млн. грн.	662,3	817,0	1 217,3	1 523,9	1 782,9	1 018,0	124,6*
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	146,5	169,2	304,9	342,0	476,5	260,7	78,6
Прямі іноземні інвестиції, млн. доларів США (станом на кінець звітного періоду)	н/д	39,4	46,6	44,7	49,8	52,3	105,1
Зовнішньоторговельний оборот, млн. дол. США	97,0	139,3	171,8	187,4	235,5	150,6	143,3**
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	н/д	21,6	44,1	53,8	51,5	8,0	15,5
Обсяг роздрібного товарообороту, млн. грн.	338,6	462,3	572,0	776,4	1 042,1	641,2	61,5

* - темп росту I півріччя 2007 року до I півріччя 2006 року у порівняних цінах

** - темп росту I півріччя 2007 року до I півріччя 2006 року

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради

Демографія

Чисельність наявного населення міста Житомира станом на 01.07.2007 р. дорівнює 272,2 тис. осіб, або 20,6% населення області. Слід зазначити, що протягом 2003-2006 рр. та I півріччя 2007 року чисельність наявного населення м. Житомира щороку зменшується, головним чином, за рахунок активної трудової міграції жителів міста до інших регіонів України та сусідніх країн.

Зважаючи на високу динаміку механічного руху мешканців Житомира, населення міста поступово старіє, переважно, за рахунок стабільного скорочення чисельності осіб у віці до 45 років. Збереження такої динаміки в майбутньому може призвести до зниження чисельності населення у працездатному віці та дефіциту висококваліфікованої робочої сили

Трудові ресурси та заробітна плата

Ситуація на ринку праці міста протягом 2002-I півріччя 2007 рр. характеризується позитивною динамікою: зростанням чисельності зайнятих, зниженням рівня офіційно зареєстрованого безробіття, збільшенням середньомісячної заробітної плати та скорочення заборгованості з її виплати.

Протягом 2002-I півріччя 2007 рр., основними сферами застосування праці мешканців м. Житомира залишаються промисловий комплекс та бюджетна сфера, хоча останнім часом зростає чисельність зайнятих у торгівлі та фінансовій сфері. При цьому рівень оплати праці по місту, незважаючи на високі темпи росту протягом останніх двох років, залишається відносно низьким. За результатами 2005-I півріччя 2007 року середньомісячна заробітна плата в Житомирі поступається середньому значенню по країні в середньому на 10,0%.

Заборгованість з виплати заробітної плати протягом 2003-I півріччя 2007 року знизилась на 36,4% до 7,8 млн. грн. Станом на 01.07.2007 р. сума боргу не перевищує 1,4% загальноміського фонду оплати праці за результатами I півріччя 2007 року.

Промисловість

Промисловий комплекс представляють 90 великих та середніх підприємств. За результатами останніх п'яти років промисловість міста демонструє стабільне зростання обсягу виробництва та реалізації, в структурі якої переважає харчова промисловість (питома вага цієї галузі складає більше 50,0%). Слід зазначити, що така динаміка підтримується збільшенням виробничої діяльності на всіх основних промислових підприємств міста. Крім того, ця тенденція зберігається і в 2007 році.

Незважаючи на це, за результатами 2006 року обсяг реалізації промислової продукції в місті Житомирі в розрахунку на одного мешканця поступається середньому значенню по країні на 34,1% (за результатами I півріччя 2007 року на 36,4%).

Інвестиційна активність

Протягом останніх п'яти років відбувається поступове зростання обсягу капіталовкладень в економіку міста. Незважаючи на це, за обсягом інвестицій в основний капітал в розрахунку на одного мешканця міста Житомира поступається середньому значенню по країні, за результатами I півріччя 2007 року – на 26,0%.

Зважаючи на високий рівень зношеності основних фондів як окремих підприємств, так і міста загалом, а також необхідність розширення виробничих потужностей та торговельних площ впродовж 2003-I півріччя 2007 рр. у місті спостерігається зростання обсягів будівельної діяльності. Протягом 2002-2006 рр. обсяг будівельних робіт збільшився у 2,2 рази. Обсяг введення в експлуатацію житла

впродовж аналізованого періоду не має сталої динаміки. Проте, в розрахунку на одного мешканця цей показник в Житомирі протягом останніх трьох років перевищує середнє значення по країні. Хоча за результатами I півріччя 2007 року позиції міста, проти середнього рівня по Україні значно знизилась. Проте, зважаючи на високий рівень будівельної активності, можна зробити припущення, що за результатами 2007 року та в наступних бюджетних періодах обсяги введення в експлуатацію житла і надалі зростатимуть. Слід зазначити, що забудова міста здійснюється відповідно до Генерального плану, затвердженого Житомирською міською радою в 2001 році, термін дії якого 15 років. На сьогодні ведуться роботи з розробки нового Генерального плану міста.

Іноземні інвестиції

Значна частина підприємства міста активно співрацює з іноземними інвесторами. Протягом 2003-I півріччя 2007 рр. обсяг прямих іноземних інвестицій, залучених в економіку міста, збільшився з 39,4 до 52,3 млн. дол. США. Незважаючи на це, за обсягом іноземного капіталу, залученого в економіку міста, у розрахунку на одного мешканця, Житомир в декілька разів поступається середньому значенню по країні.

При цьому найбільший обсяг іноземних інвестицій (85-87%) протягом всього аналізованого періоду припадає на 5 країн: Швейцарію, Італію, Німеччину, Віргінські острови та Нідерланди. Найбільш інвестиційно привабливими для іноземних інвесторів залишаються підприємства промислового комплексу міста та сфери операцій з нерухомістю.

Зовнішньоекономічна діяльність

Стабільне збільшення обсягу виробництва продукції основними підприємствами міста та постійне розширення ними ринків збуту, забезпечили зростання сукупного зовнішньоторговельного обороту Житомира протягом 2002-2006 рр. в 2,4 рази до 235,5 млн. дол. США за рахунок росту як імпорту, так і експорту товарів. Незважаючи на це, протягом аналізованого періоду цей показник в розрахунку на одного мешканця Житомира більше ніж удвічі поступається середньому значенню по країні.

Питома вага послуг у структурі зовнішньоторговельного обороту є незначною та за результатами 2006 року не перевищує 1,2%. Тож, експортно-імпортних операції пов'язані переважно з купівлею продажем товарів.

В географічній структурі зовнішнього товарообороту провідну роль посідає Італія, питома вага якої в імпорті за результатами 2006 року складає 20,6%, в експорті – 27,9%. У товарній структурі переважають сільгосппродукти та продукція харчової промисловості.

Торгівля, громадське харчування та сфера послуг

Головним індикатором, який характеризує купівельну спроможність населення м. Житомира та, відповідно, дозволяє оцінити реальні доходи мешканців міста, є показник роздрібного товарообороту, який протягом 2002-2006 рр. зріс у 3,0 рази до 1 042,1 млн. грн. В розрахунку на одного мешканця цей показник у 1,4 рази перевищує середнє значення по країні (за результатами I півріччя 2007 року в 1,5 рази).

Зростання попиту на споживчі товари у м. Житомирі забезпечується як збільшенням рівня середньомісячної заробітної плати, так і підвищенням вимог покупця до торговельної мережі, яке відображається в збільшенні торгових площ та кількості закладів ресторанного бізнесу за рахунок будівництва великих супермаркетів та відкриття кафе, ресторанів, розважальних центрів тощо.

Житлове та комунальне господарство міста

У Житомирі, як і в переважній більшості міст України, однією з основних проблем житлово-комунального господарства є підтримання безбиткового функціонування підприємств, що займаються наданням послуг з водо-, теплопостачання, утримання будинків та прибудинкових територій шляхом впровадження тарифів, які на 100% відшкодовуватимуть витрати. Так, у 2006 році, зважаючи на значне підвищення ціни на газ, а також зростання заробітної плати та високий рівень зношеності основних фондів, Виконавчим комітетом Житомирської міської ради переглянуто та підвищено тарифи на всі житлово-комунальні послуги. Тарифи на утримання будинків та прибудинкових територій, ще раз переглядалися в I півріччі 2007 року. Крім того, з 2008 року планується ввести нові тарифи з водовідведення та водопостачання. Станом на 01.07.2007 р. середній рівень покриття тарифом собівартості житлово-комунальних послуг складає 78,8-88,1%.

При цьому в місті спостерігається зростання платіжної дисципліни населення щодо сплати комунальних рахунків. Хоча, загалом рівень проплати населення за житлово-комунальні послуги залишається нижчим за 100%, за винятком теплопостачання та гарячого теплопостачання. Сума загальної заборгованості населення міста за житлово-комунальні послуги протягом 2006-I півріччя 2007 року зросла в 1,8 рази до 35,5 млн. грн.

Комунальна власність міста

Житомирська міська рада діє від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності, до яких відносяться: рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів та інші кошти, земля та природні ресурси, комунальні підприємства, частки власності у майні приватизованих підприємств, житловий фонд та нежитлові приміщення, інше

комунальне майно і майнові права, рухомі та нерухомі об'єкти, визначені відповідно до закону як об'єкти права комунальної власності, а також кошти, отримані від їх відчуження.

Площа земель Житомирської міської ради складає 6,1 тис. га, з якої станом на 01.01.2007 р. 89,4% – землі державної власності. З метою наповнення бюджету розвитку місто постійно здійснює продаж земельних ділянок несільськогосподарського призначення як шляхом викупу, так і через аукціони. При цьому протягом всього аналізованого періоду середня ціна продажу землі не мала сталої динаміки. Вона значною мірою залежала від попиту, а також розміру, місця розташування та цільового призначення об'єкта приватизації.

Питома вага надходжень від оренди земельних ділянок в структурі доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів є досить низькою та за результатами 2006 року не перевищує 2,0%. Хоча щорічно доходи бюджету міста від оренди землі в абсолютних цифрах зростають в 1,5-2,0 рази.

Продаж об'єктів комунальної власності залишається одним з основних джерел отримання коштів на фінансування капітальних видатків бюджету міста Житомира. Зважаючи на високу зношеність основних фондів міста, фінансові потреби Житомирської міської ради на їх оновлення щороку зростають. Протягом 2002-2006 рр. обсяг доходів від приватизації об'єктів комунальної власності збільшився в 6,6 рази, головним чином, за рахунок росту стабільного росту цін на нерухомість. Також зростає і обсяг надходжень від оренди комунального майна, при цьому загальна площа орендованих приміщень варіюється в межах 109,1-147,4 тис. кв. м.

Слід зазначити, що в I півріччі 2007 року рішенням Житомирською міської ради було перегляну орендні ставки. Зважаючи на це, можна зробити припущення, що високі темпи росту надходжень від оренди об'єктів комунальної власності збережуться і в 2008 році.

Бюджет міста

Бюджет м. Житомира є бюджетом місцевого самоврядування. У зв'язку з тим, що місто Житомир є адміністративним центром Житомирської області з районним поділом, зведений бюджет міста включає бюджети 2-х рівнів: міський та районні в місті. Організація бюджетного процесу в місті здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів.

Для повного та всебічного вивчення показників бюджету міста Житомира він був представлений у форматі бюджетного балансу:

Бюджет м. Житомира протягом 2003-І півріччі 2007 рр. у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

Показник	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	І півріччя 2007 року
Операційні надходження	157 435,1	192 677,9	254 820,0	333 418,7	183 765,1
Операційні видатки	145 152,9	189 187,6	247 660,1	322 472,5	169 025,8
Операційний баланс	12 282,2	3 490,3	7 159,9	10 946,1	14 739,2
Фінансовий дохід	12,7	0,0	0,0	0,0	67,2
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	164,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	-152,1	0,0	0,0	0,0	67,2
Поточний баланс	12 130,1	3 490,3	7 159,9	10 946,1	14 806,4
Капітальні надходження	10 254,5	22 122,5	24 024,8	31 079,3	25 382,9
Капітальні видатки в	18 448,8	29 548,4	29 900,1	42 714,0	8 043,3
Капітальний баланс	-8 194,2	-7 425,8	-5 875,3	-11 634,7	17 339,6
Баланс після капітальних видатків	3 935,8	-3 935,6	1 284,6	-688,6	32 146,0
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	0,0	0,0	289,4	-4,0	-3,6
Профіцит/дефіцит	3 935,8	-3 935,6	995,2	-684,5	32 149,6
Фінансування	-3 935,8	3 935,6	-995,2	684,5	-32 149,6
Зміни залишків	-3 935,8	3 935,6	-995,2	684,5	-14 776,1
залишок на початок року	1 305,6	5 241,4	1 305,8	2 301,0	1 616,4
залишок на кінець року	5 241,4	1 305,8	2 301,0	1 616,4	16 392,5
Фінансування за рахунок позик банківських установ	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Одержано позик	3 195,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Повернено позик	3 195,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0	-21 000,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0	21 000,0
Фінансування за рахунок короткотермінових позичок за рахунок єдиного казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	3 626,5
Запозичення	1 500,0	3 400,0	88 000,0	125 935,2	87 000,0
Погашення	1 500,0	3 400,0	88 000,0	125 935,2	83 373,5
Інші розрахунки	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0

Джерело: Фінансове управління Житомирської міської ради

Протягом 2003-2006 рр. та І півріччя 2007 року, операційний баланс бюджету міста зберігає позитивне значення як за загальним, так і за спеціальним фондами. При цьому впродовж всього аналізованого періоду сукупне сальдо операційного балансу бюджету демонструє сталу тенденцію до збільшення, значною мірою, за рахунок зростання обсягу податкових надходжень та офіційних трансфертів. Винятком є 2004 рік, в якому в результаті зміни ставок оподаткування доходів громадян після набрання чинності Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб», відбулося зменшення обсягу основного джерела податкових надходжень – податку з доходів фізичних осіб.

При цьому необхідно відзначити, що через нерівномірні темпи обсягів виконання видаткової частини загального фонду бюджету м. Житомира протягом 2003-

І півріччя 2007 року мали місце тимчасові касові розриви, які покривалися за рахунок короткотермінових позичок з єдиного казначейського рахунку. Протягом аналізованого періоду їх сума збільшилась з 2,8 до 125,9 млн. грн., що свідчить про поступове зростання невідповідності динаміки надходжень доходів та графіку здійснення асигнувань бюджету міста

Фінансові доходи та видатки бюджету міста у 2003 році та I півріччі 2007 року є незначними, у 2004–2006 рр. вони взагалі відсутні. При цьому фінансовий дохід забезпечується, головним чином, за рахунок надходження коштів від розміщення вільних грошових коштів бюджету міста на депозитних рахунках в банківських установах, тоді як фінансові видатки пов'язані з виплатою процентів за кредитами, які залучалися до бюджету міста в 2002 та 2003 роках на покриття тимчасових касових розривів та здійснення капітальних видатків..

Капітальний баланс бюджету міста Житомира, як і в переважній більшості міст України, має від'ємне значення за рахунок того, що капітальні видатки ростуть більшими темпами ніж капітальні доходи. Дефіцит капітального балансу впродовж 2002–2006 рр. покривається, переважно, профіцитом поточного балансу бюджету. За результатами I півріччя 2007 року, як і в переважній більшості міст України, капітальний баланс бюджету має позитивне значення, що обумовлено тим, що основна частина капітальних асигнувань припадає на II півріччя 2007 року.

Загалом, бюджет міста в аналізованих роках виконувався як з дефіцитом, так і з профіцитом. При цьому дефіцит не перевищував 1,9% доходної частини бюджету міста за відповідний період.

Слід зазначити, що в 2007 році у зв'язку зі змінами в нормативних актах, що регулюють проведення закупок товарів, робіт та послуг бюджетними організаціями, зсунувся графік фінансування частини капітальних проектів міського бюджету. В результаті цього утворилася значна сума залишків на рахунках спеціального фонду бюджету, яку було розміщено на депозитних рахунках в банківських установах.

Виконання доходної частини бюджету м. Житомира

Протягом 2002–2006 рр. обсяг доходної частини бюджету міста (без урахування коштів, що передаються із загального фонду до спеціального) характеризується поступовим зростанням, переважно, за рахунок збільшення суми трансфертів та податкових надходжень. Слід зазначити, що в Житомирі за результатами 2005–2006 рр. трансферти формують близько 50,0% доходної частини бюджету міста. При цьому загальна питома вага неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом та цільових фондів впродовж 2003–2006 рр. не перевищувала 10,0%.

Виконання планових показників доходної частини загального фонду без урахування трансфертів за результатами 2006 року склало 97,7%, у тому числі за закріпленими доходами – 97,6%, за власними доходами – 98,5%. При цьому рівень, доведений МФУ щодо обсягу доходів, які враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, перевиконано на 8,2%. При цьому недовиконано

уточнений річний план за надходженням основних доходних статей – податку з доходів фізичних осіб та офіційних трансфертів з Державного бюджету.

У структурі субвенцій та дотацій, які перераховуються до бюджету міста, переважають соціально спрямовані трансферти на виплату допомоги та надання пільг соціально незахищеним верствам населення. Крім того, зважаючи на невідповідність доходів та видатків, які враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, бюджет міста Житомира отримує дотацію вирівнювання, сума якої протягом 2003-2006 рр. збільшилась в 6,8 рази до 35,3 млн. грн.

Питома вага власних доходів бюджету в структурі загального фонду бюджету є незначною, хоча протягом 2005-2006 рр. їх обсяг постійно зростає. Збільшення обсягу доходів, які не враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, відбувається, переважно, за рахунок збільшення надходжень від здавання в оренду земельних ділянок та об'єктів, а також інших неподаткових надходжень.

Обсяг спеціального фонду протягом 2003-2006 рр. збільшився в 6,2 рази до 107,9 млн. грн. (без урахування коштів, що передаються із загального фонду в спеціальний), що складає 99,7% уточненого плану на 2006 рік. Високі темпи росту цієї доходної частини впродовж останніх двох років, головним чином, пов'язані з надходження субвенцій з Державного бюджету на заходи щодо погашення заборгованості громадян за житлово-комунальні послуги та енергоносії в рахунок часткової компенсації втрат від знецінення грошових заощаджень загальним обсягом 16,2 млн. грн., а також на погашення заборгованості минулих років з різниці в тарифах на житлово-комунальні послуги та їх собівартістю – 71,4 млн. грн.

Обсяг доходів від операцій з капіталом протягом 2003-2006 рр. збільшився в 3,2 рази. При цьому їх питома вага в структурі спеціального фонду доходної частини бюджету міста зменшилась з 36,6 до 18,9%. Зростання доходів від приватизації земельних ділянок та об'єктів, що знаходяться в комунальній власності, підтримується як збільшенням потреби бюджету міста в коштах на здійснення капітальних видатків, так і ростом ціни продажу.

Виконання видаткової частини бюджету м. Житомира

Обсяг видаткової частини бюджету міста без урахування коштів, що передаються до Державного бюджету протягом 2002-2006 рр. постійно зростає за рахунок росту всіх основних видаткових статей. Найбільшими видатковими статтями залишаються «Освіта», «Охорона здоров'я» та «Житлово-комунальне господарство». При цьому, повноваження щодо здійснення видатків за рахунок соціально направлених субвенцій були делеговані районним в місті радам. З цим пов'язаний значний обсяг коштів, які передавалися до бюджетів нижчих рівнів протягом 2002-2005 рр. Проте, з 2006 року здійснення всіх видатків щодо виплати допомоги та надання пільг соціально незахищеним верствам населення проводиться за видатковою статтею «Соціальний захист та соціальне забезпечення» зведеного бюджету міста.

Значне збільшення видатків за статтею «Житлово-комунальне господарство» в 2005-2006 рр. пов'язане з надходженням з субвенцій Державного бюджету на заходи щодо погашення заборгованості громадян за житлово-комунальні послуги та енергоносії в рахунок часткової компенсації втрат від знецінення грошових заощаджень, а також на погашення заборгованості минулих років з різниці в тарифах на житлово-комунальні послуги та їх собівартістю.

При цьому в структурі видаткової частини бюджету переважають поточні видатки (в середньому 90,0%), передусім захищені статті. Обсяг капітальних видатків знаходиться на помірному рівні. При цьому більше 1/4 цих капітальних асигнувань забезпечується трансфертами з Державного бюджету.

Бюджет м. Житомира на 2007 рік

Згідно з рішенням Житомирської міської ради «Про бюджет міста на 2007 рік», встановлено загальний обсяг доходів бюджету міста у сумі 344,7 млн. грн., без урахування коштів, що передаються з однієї частини бюджету міста в іншу. Проти фактичного виконання 2006 року доходна частина затверджена на рівні 96,0%. Зокрема, в бюджеті міста не були враховані деякі офіційні трансферти з Державного бюджету. Зважаючи на це, протягом I півріччя 2007 року рішенням Житомирської міської ради до бюджету міста було внесено відповідні зміни, а саме встановлено обсяг трансфертів, збільшено план за надходженням податку з доходів фізичних осіб та доходів від операцій з капіталом.

Станом на 01.07.2007 р. уточнений річний план за доходами складає 400,4 млн. грн., або 111,5% фактичного рівня 2006 року. При цьому в структурі доходної частини бюджету спостерігається зростання обсягу та питомої ваги делегованих та власних доходів, за одночасного скорочення трансфертів. Слід зазначити, що річний план з урахуванням змін за доходами, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, встановлено на рівні, що на 5,6% перевищує показник доведений МФУ на відповідний період. Крім того, в 2007 році передбачається зменшення негативної різниці між доходами та видатками, які враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, в результаті чого бюджетом міста затверджене скорочення обсягу дотації з Державного бюджету на 18,2% до 28,8 млн. грн.

Темп росту спеціального фонду без урахування трансфертів з урахуванням змін затверджений на 2007 рік на рівні 144,7%. При цьому заплановане значне збільшення обсягу доходів від приватизації об'єктів комунальної власності, тоді як надходження за іншими доходними статтями скоротяться.

Виконання уточненого річного плану станом на 01.07.2007 р. за всіма основними джерелами доходів, окрім трансфертів, плати за землю та оренду цілісних майнових комплексів, перевищує 50,0%. Зважаючи на це, існує ймовірність зниження плану за надходженням власних доходів у II півріччі 2007 року чи недовиконання затвердженого річного обсягу з урахуванням змін за результатами року.

Обсяг видаткової частини бюджету міста, затвердженої на 2007 рік, та її уточнення протягом I півріччя 2007 року, відповідає особливостям формуванням доходної частини бюджету в цьому періоді. При цьому передбачається зростання асигнувань за всіма основними видатковими статтями, окрім житлово-комунального господарства. Значне скорочення цієї видаткової статті пов'язане виключно з тим, що бюджетом міста на 2007 рік не передбачено надходження Державного бюджету субвенції на погашення заборгованості минулих років з різниці в тарифах на житлово-комунальні послуги та їх собівартістю, обсяг якої в 2006 році склав 71,4 млн. грн.

При цьому за результатами I півріччя 2007 року, виконання уточненого річного плану за окремими видатковими статтями є невисоким. Це, головним чином, пов'язано з внесенням змін у нормативні документи, які регулюють процедуру закупівель товарів, робіт та послуг бюджетними установами, а також низьким рівнем надходження деяких субвенцій з Державного бюджету.

Боргові зобов'язання міста

Загальна сума прямого боргу бюджету м. Житомира станом на 01.07.2007 р. дорівнює 3,6 млн. грн. – непогашений залишок за короткотерміновими безвідсотковими позичками з єдиного казначейського рахунку, які Житомирська міська рада залучала на фінансування тимчасових касових розривів протягом I півріччя 2007 року. (станом на 01.08.2007 р. його було повністю погашено).

Протягом 2002-I півріччя 2007 рр. Житомирська міська рада надавала гарантії за кредитними договорами комунальних підприємств міста. Станом на 01.07.2007 рр. сума умовних зобов'язань Житомирської міської ради (сукупний непогашений залишок за договорами поруки) складає 2,1 млн. грн.

Консолідований борг міста Житомира станом на 01.07.2007 р. складає 40,0 млн. грн. і включає:

- 3,6 млн. грн. – непогашений залишок за безвідсотковою короткотермівовою позикою залученою з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів (станом на 01.08.2007 р. його було повністю погашено);
- 3,0 млн. грн. – прострочена кредиторська заборгованість бюджетних установ, що утримуються за рахунок загального та спеціального фондів бюджету міста;
- 15,3 млн. грн. – непогашений залишок за кредитами, залученими комунальними підприємствами міста, у тому числі 2,1 млн. грн. під гарантії Житомирської міської ради;
- 18,1 млн. грн. – прострочена кредиторська заборгованість ОПТМ «Житомиртеплокомун енерго».

При цьому сукупне боргове навантаження на уточнену доходну частину бюджету міста на 2007 рік без офіційних трансфертів з урахуванням всіх зазначених вище зобов'язань є помірним та не перевищує 16,0%.

Плани щодо здійснення запозичень до бюджету міста Житомира в майбутньому

Житомирська рада планує вийти на ринок внутрішніх запозичень, здійснивши вперше емісію облігацій внутрішньої місцевої позики обсягом 20,0 млн. грн., строком обігу 3 роки та ставкою доходності до 14,0% річних. Кошти залучаються до бюджету розвитку на фінансування капітальних видатків. На сьогодні ведуться роботи з пошуку андеррайтера та лід-менеджера запланованої емісії облігацій, а також узгодження остаточних параметрів випуску.

Слід зазначити, що обсяг запланованих запозичень до доходної частини бюджету на 2007 рік без урахування трансфертів складає 8,0%, що відповідає низькому рівню прямого боргового навантаження на бюджет міста.

На півдні область межує з Вінницькою, на сході – з Київською, на заході – з Рівненською та Хмельницькою областями України, на півночі – з Гомельською областю Республіки Білорусь. Довжина із південного заходу на північний схід на 170 км, із півночі на південь – на 230 км.

Завдяки вигідному географічному положенню та розгалуженій мережі автомобільних шляхів область має пряме транспортне сполучення з Києвом, Львовом, Ужгородом, Харковом, Одесою, Мінськом, Москвою та Санкт-Петербургом, а також країнами Східної та Центральної Європи.

Територія Житомирської області розташована в двох природних зонах: північна її частина – в зоні Полісся, південна – в Лісостепу.

Клімат регіону помірно континентальний. У ґрунтовому покриві в південній лісостеповій частині переважають чорноземи, високий родючий потенціал яких сприяв розвитку агропромислового комплексу. На Поліссі – дернопідзолисті, болотяні та сірі лісові ґрунти. Ліси, переважно змішані, та чагарники займають 30% території області.

Водні ресурси Житомирщини представлені річками, які належать басейну Дніпра, озерами, болотами, підземними водами і штучними водоймами. До найбільших рік, що протікають на території області, належать Тетерів, Случ, Ірпінь, Ірша. Великих озер немає, основна їх кількість утворена розташована в басейні річки Уборть.

Область багата на нерудні корисні копалини, зокрема облицювальне та напівдорогоцінне каміння. Серед рудних ресурсів переважають запаси титану та апатитів.

За структурою господарського комплексу область є аграрно-індустріальною. Промисловий комплекс представлений переважно харчовою та легкою промисловістю. Слід зазначити Житомирщина лідирує в Україні за виробництвом таких видів товарів як фарфорово-фаянсового посуд, панчішні вироби, взуття, льняні тканини тощо.

Роком заснування міста Житомира вважається 884 р. н. е. Історично місто розташовувалось на трьох скелястих пагорбах над річкою Кам'янкою. Його центром і найзначнішим спорудженням був замок. Магдебурзьке право місто отримало в 1444 році. Після Люблінської унії 1569 року Житомир потрапляє під владу польських магнатів. У XVII столітті в результаті підписання Переяславської угоди цей регіон входить до складу Російської імперії.

У 1804 році за указом царського уряду, Житомир був офіційно затверджений адміністративним центром Волинської губернії.

За радянських часів у місті почалася розбудова промислового комплексу міста, було збудовано десятки промислових, транспортних та інженерних об'єктів.

1.2. Загальна інформація

Сучасний Житомир – місто з населенням понад 272,0 тис. осіб та територією в 60,1 кв. км. За адміністративно-територіальним устроєм, місто має обласне значення та поділяється на 2 райони, що мають відокремлені бюджети: Корольовський та Богунський.

Рисунок 1.2. Карта м. Житомира

Через місто проходить декілька автомобільних доріг міжнародного сполучення: Київ – Варшава, Мінськ – Ізмаїл тощо. Відстань від Житомира до столиці України міста Києва залізницею складає 165 км, автомобільними шляхами – 131 км. Крім того, Житомир має залізничне сполучення не лише з великими містами України, але й столицями сусідніх країн.

На території міста діють залізничний вокзал, два автовокзали та міжнародний аеропорт, який на сьогодні не приймає пасажирські літаки.

Промисловий комплекс міста Житомира досить розгалужений та об'єднує підприємства харчової промисловості (ЗАТ «Житомирські ласощі»), легкої промисловості (АТЗТ «Україна»), виробництва інших неметалевих мінеральних

виробів (ВАТ «Житомирський комбінат силікатних виробів» та ВАТ «Житомирський завод скловиробів», ВАТ «Біомедскло» тощо.

1.3. Здійснення місцевого самоврядування та виконавчої влади в місті

Система місцевого самоврядування в м. Житомирі включає:

- територіальну громаду міста;
- міського голову;
- міську раду;
- районні у місті ради;
- виконавчий орган міської ради;
- виконавчі органи районних у місті рад;
- органи самоорганізації населення.

Міське самоврядування в місті Житомирі здійснюється територіальною громадою міста як безпосередньо, так і через Житомирську міську раду та її виконавчий орган.

Місто Житомир має два рівні органів місцевої влади: органи міської влади і 2-х міських районів із самоврядуванням, на які розділено місто. Районні в місті ради утворюють свої виконавчі органи та обирають голову ради, який одночасно є й головою її виконавчого комітету.

Житомирська міська рада є органом місцевого самоврядування, що представляє територіальну громаду міста Житомира та здійснює від їх імені та в її інтересах функції та повноваження місцевого самоврядування, що визначені Конституцією України, Законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про статус депутатів місцевих рад», Європейської хартії місцевого самоврядування та іншими законодавчими актами.

Термін повноважень депутатського корпусу, який налічує 60 депутатів, становить 5 років. Слід зазначити, що вибори до Житомирської міської ради, які відбулися 26.03.2006 р., вперше проводилися за пропорційною системою одночасно до Верховної Ради та місцевих рад.

За результатами останніх виборів до Житомирської міської ради найбільшу кількість мандатів отримав Блок Юлії Тимошенко – 31,7% депутатських мандатів, за ним йдуть Блок «Наша Україна» – 20,0%, Партія регіонів – 13,3%, «Житомиряни» – 10,0%, Комуністична партія України – 8,3%, Соціалістична партія

України – 6,7%. Секретарем ради було обрано Каленського А. З., який представляє ВО «Батьківщина».

Міський голова є головною посадовою особою міської громади. Він обирається відповідною територіальною громадою на основі загального виборчого права шляхом таємного голосування строком на чотири роки. Міський голова очолює виконавчий комітет відповідної міської ради та головує на засіданнях ради.

На сьогодні посаду Житомирського міського голови обіймає Шелудченко Віра Тимофіївна. На останніх виборах, які відбулися 2006 року, вона набрала 20,5% голосів виборців, випередивши тодішнього мера міста на 1,5 в. п. Всього на посаду міського голови було висунуто 17 кандидатур.

До обрання на посаду Житомирського міського голови Шелудченко В. Т. працювала директором СП «Житомир-Полісак».

Міська рада здійснює свою роботу шляхом проведення сесій. Сесії ради складаються із пленарних засідань, а також засідань постійних комісій, які проводяться, здебільшого, у період між пленарними засіданнями. Сесії міської ради скликаються міським головою відповідно до чинного законодавства в міру необхідності, але не менше одного разу на квартал.

Постійні комісії міської ради утворюються на сесії знову обраної міської ради на строк її повноважень для вивчення, попереднього розгляду й підготовки питань, що відносяться до її компетенції, здійснення контролю за виконанням рішень ради та її виконавчого комітету, а також із метою сприяння реалізації цих рішень на території міста. Слід зазначити, що міська рада має можливість створювати тимчасові комісії для вирішення конкретних питань, користуючись повноваженнями, які надані законодавством про місцеве самоврядування.

Основною організаційною формою роботи постійної комісії є її засідання. Засідання постійних комісій скликаються її головою в міру необхідності, але не менше одного разу на квартал. На сьогодні у місті Житомирі діють постійні комісії за такою функціональною спрямованістю:

- з питань депутатської діяльності, регламенту та дотримання законодавства;
- з питань містобудування, архітектури та землекористування;
- з питань бюджету та комунальної власності;
- з питань охорони здоров'я та соціального захисту;
- з питань підприємництва, інвестицій, торгівлі та побуту;
- з питань промисловості, транспорту та зв'язку;
- з гуманітарних питань;

- з питань житлово-комунального господарства.

Виконавчим органом Житомирської міської ради є виконавчий комітет, що підзвітний та підконтрольний міській раді, а з питань здійснення делегованих повноважень органів виконавчої влади – також підконтрольний відповідним органам виконавчої влади. Виконком може розглядати й вирішувати питання, віднесені Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», іншими законодавчими актами до ведення виконавчих органів ради та в межах своєї компетенції приймає рішення, які обов'язкові для виконання всіма розташованими на території міста підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності, посадовими особами й громадянами.

Усі повноваження, якими за законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» наділені виконавчі органи міських рад, поділяються за функціональним розподілом на:

- повноваження у сфері соціально-економічного і культурного розвитку, планування та обліку;
- повноваження в галузі бюджету, фінансів і цін;
- повноваження щодо управління комунальною власністю;
- повноваження в галузі житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, громадського харчування, транспорту і зв'язку;
- повноваження у галузі будівництва;
- повноваження у сфері освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту;
- повноваження у сфері регулювання земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища;
- повноваження у сфері соціального захисту населення;
- повноваження в галузі зовнішньоекономічної діяльності;
- повноваження в галузі оборонної роботи;
- повноваження щодо вирішення питань адміністративно-територіального устрою;
- повноваження щодо забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян;

- повноваження щодо відзначення державними нагородами України;
- інші повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад.

Виконавчий орган Житомирської міської ради складається із різних управлінь, відділів, служб, комітетів і гілок та відповідних їм підпорядкованим організацій, що відповідають за управління і функціонування міста. Відділи, управління та інші виконавчі органи ради є підзвітними і підконтрольними раді, яка їх утворила, та підпорядкованими її виконавчому комітету, міському голові. Керівники відділів, управлінь та інших виконавчих органів ради призначаються на посаду і звільняються з посади міським головою одноособово, а у деяких випадках, передбачених законами України, – за погодженням з відповідними органами виконавчої влади країни. Положення про відділи, управління та інші виконавчі органи ради затверджуються відповідною радою.

Після закінчення строку повноважень ради виконком зберігає свої повноваження до формування нового складу виконкому.

У місті за дозволом міської ради можуть діяти органи самоорганізації населення – представницькі органи, що створюються мешканцями, які на законних підставах проживають на території селища, міста або їх частин, зокрема районів, для вирішення завдань, передбачених Законом України «Про органи самоорганізації населення». Органи самоорганізації населення наділяються міськрадою частиною її власних повноважень, а також матеріально-технічними та іншими ресурсами, що необхідні для реалізації їх повноважень та є однією із форм участі членів міської громади у вирішенні окремих питань місцевого значення.

Місто Житомир – адміністративний центр Житомирської області, розташованої на півночі України. Населення міста перевищує 272,0 тис. осіб, територія складає 60,1 кв. км. За адміністративно-територіальним устроєм, Житомир має обласне значення та поділяється на 2 райони, що мають відокремлені бюджети: Корольовський та Богунський.

Місцеве самоврядування у місті Житомирі здійснюється територіальною громадою міста як безпосередньо, так і через Житомирську міську раду та її виконавчий орган. Слід зазначити, що за результатами останніх виборів до Житомирської міської ради, які відбулися 26.03.2006 р. та вперше проводилися за пропорційною системою одночасно до Верховної Ради та місцевих рад, у складі депутатського корпусу, який налічує 60 депутатів, найбільшу кількість мандатів отримав Блок Юлії Тимошенко – 31,7% депутатських мандатів, за ним йдуть Блок «Наша Україна» – 20,0%, Партія регіонів – 13,3%, «Житомиряни» – 10,0%, Комуністична партія України – 8,3%, Соціалістична партія України – 6,7%. Головною посадовою особою міської громади є міський голова.

На сьогодні посаду Житомирського міського голови обіймає Шелудченко Віра Тимофіївна. На останніх виборах, які відбулися 2006 року, вона набрала 20,5% голосів виборців, випередивши тодішнього мера міста на 1,5 в. п. Всього на посаду міського голови було висунуто 17 кандидатур.

2. Соціально-економічний розвиток та потенціал міста

2.1. Демографія

Чисельність наявного населення міста Житомира станом на 01.07.2007 р. дорівнює 272,2 тис. осіб, або 20,6% населення області. Густота населення становить 4,5 тис. осіб на 1 кв. км. Порівняння демографічних показників міста, області та країни наведено в наступній таблиці:

Таблиця 2.1 Площа та густота населення міста, області та країни станом на 01.07.2007 р.

Показник	Площа (кв. км)	Площа в % до загальної площі країни	Населення, тис. осіб	Співвідношення населення у % до загального населення країни	Щільність населення, тис. осіб на 1 кв. км
м. Житомир	60,8	0,01	272,7	0,6	4,48
Житомирська область	29 800,0	4,94	1 317,1	2,8	0,04
Україна	603 500,0	100,00	46 506,8	100,0	0,08

Джерело: Державний комітет статистики України

Дані свідчать, що щільність населення Житомирської області нижча відповідного середнього показника по країні в цілому. Це, значною мірою, пов'язано з перевалюванням в цьому регіоні агропромислового комплексу та низьким рівнем урбанізації, зокрема, сільськогосподарські та лісові угіддя займають 88% території. Показник густоти населення міста Житомира перебуває на досить високому рівні порівняно з іншими містами України.

Дані, які характеризують динаміку демографічних процесів у місті протягом 2002-І півріччя 2007 рр., наведено у наступній таблиці:

Таблиця 2.2 Демографічні процеси у м. Житомирі в 2003-2006 рр. та І півріччі 2007 року

Показник	2002	2003	2004	2005	2006	І півріччя 2007 року	Темпи зростання в 2006 р. до 2005 р., %
Чисельність наявного населення тис. осіб	282,3	280,1	277,9	275,9	274,3	272,7	99,4
Природний приріст населення, тис. осіб	0,8	0,8	0,7	0,7	0,5	-0,2	65,5
Народилося	2,3	2,4	2,7	2,6	2,7	1,4	103,8
Померло	3,1	3,2	3,4	3,3	3,2	1,6	97,0
Механічний приріст населення, тис. осіб	-0,8	-1,4	-1,6	-1,2	-1,2	-1,4	99,7
Прибуло	4,9	4,5	4,6	4,8	4,8	1,4	100,0
Вибуло	5,7	5,9	6,2	6,0	6,0	2,6	100,0

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради

Слід зазначити, що протягом 2002-2006 рр. населення міста Житомира щороку зменшувалось. Це відбувалося виключно за рахунок активної трудової міграції жителів міста до інших регіонів України та сусідніх країн. У I півріччі 2007 року до міграційного додалося ще й природне скорочення населення.

Зважаючи на високу динаміку механічного руху населення, вікова структура населення м. Житомира в 2003-2006 рр. характеризується зменшенням чисельності мешканців Житомира у віці до 45 років та ростом населення у віці від 47 до 59 років. Детальну вікову структуру населення міста протягом 2004-2006 рр. наведено нижче в таблиці (Таблиця 2.3).

Таблиця 2.3 Вікова структура населення Житомирської міської ради протягом 2004-2006 рр.

Показник	01.01.04, тис. осіб	01.01.04, % до підсумку	01.01.05, тис. осіб	01.01.05, % до підсумку	01.01.06, тис. осіб	01.01.06, % до підсумку	01.01.07, тис. осіб	01.01.07, % до підсумку
Чоловіки 0-15 років	23,5	8,4	22,7	8,2	21,9	8,0	21,2	7,8
Жінки 0-15 років	22,5	8,1	21,6	7,8	20,9	7,6	20,3	7,4
Чоловіки і жінки 0-15 років, разом	46,0	16,5	44,3	16,0	42,8	15,6	41,5	15,2
Чоловіки 16-25 років	28,0	10,0	27,9	10,1	27,5	10,0	26,8	9,8
Жінки 16-25 років	27,9	10,0	27,5	9,9	27,2	9,9	26,7	9,8
Чоловіки і жінки 16-25 років, разом	55,9	20,0	55,4	20,0	54,7	19,9	53,5	19,6
Чоловіки 26-45 років	40,2	14,4	39,8	14,4	39,7	14,5	39,7	14,5
Жінки 26-45 років	44,5	16,0	43,7	15,8	43,0	15,7	42,5	15,6
Чоловіки і жінки 26-45 років, разом	84,7	30,4	83,5	30,2	82,7	30,1	82,2	30,1
Чоловіки 46-59 років	22,0	7,9	22,3	8,0	22,9	8,2	23,2	8,3
Жінки 46-59 років	28,5	10,2	29,5	10,6	30,5	10,9	31,1	11,2
Чоловіки і жінки 46-59 років, разом	50,5	18,1	51,8	18,6	53,4	19,1	54,3	19,5
Чоловіки 60 і старше років	15,6	5,6	15,5	5,6	15,1	5,5	15,2	5,6
Жінки 60 і старше років	26,2	9,4	26,1	9,4	25,9	9,4	26,3	9,6
Чоловіки і жінки 60 і старше років, разом	41,8	15,0	41,6	15,0	41,1	15,0	41,5	15,2
Чисельність постійного населення	278,9	100,0	276,6	100,0	274,7	100,0	273,0	100,0
«Віковий індекс», %	90,9	X	93,9	X	96,0	X	100,0	X

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради

Як видно з наведених даних, населення Житомирської міської ради, поступово старіє, про що свідчить зростання вікового індексу (співвідношення чисельності населення міста у віці понад 60 років до чисельності населення до 15 років), який зріс з 90,9 у 2004 році до 100,0 у 2006 році. Збереження такої динаміки в майбутньому може призвести до зниження чисельності населення у працездатному віці та дефіциту висококваліфікованої робочої сили.

Чисельність наявного населення міста Житомира станом на 01.07.2007 р. дорівнює 272,2 тис. осіб, або 20,6% населення області. Слід зазначити, що протягом 2003–2006 рр. та I півріччя 2007 року чисельність наявного населення м. Житомира щороку зменшується, головним чином, за рахунок активної трудової міграції жителів міста до інших регіонів України та сусідніх країн.

Зважаючи на високу динаміку механічного руху мешканців Житомира, населення міста поступово старіє, переважно, за рахунок стабільного скорочення чисельності осіб у віці до 45 років. Збереження такої динаміки в майбутньому може призвести до зниження чисельності населення у працездатному віці та дефіциту висококваліфікованої робочої сили

2.2. Трудові ресурси та заробітна плата

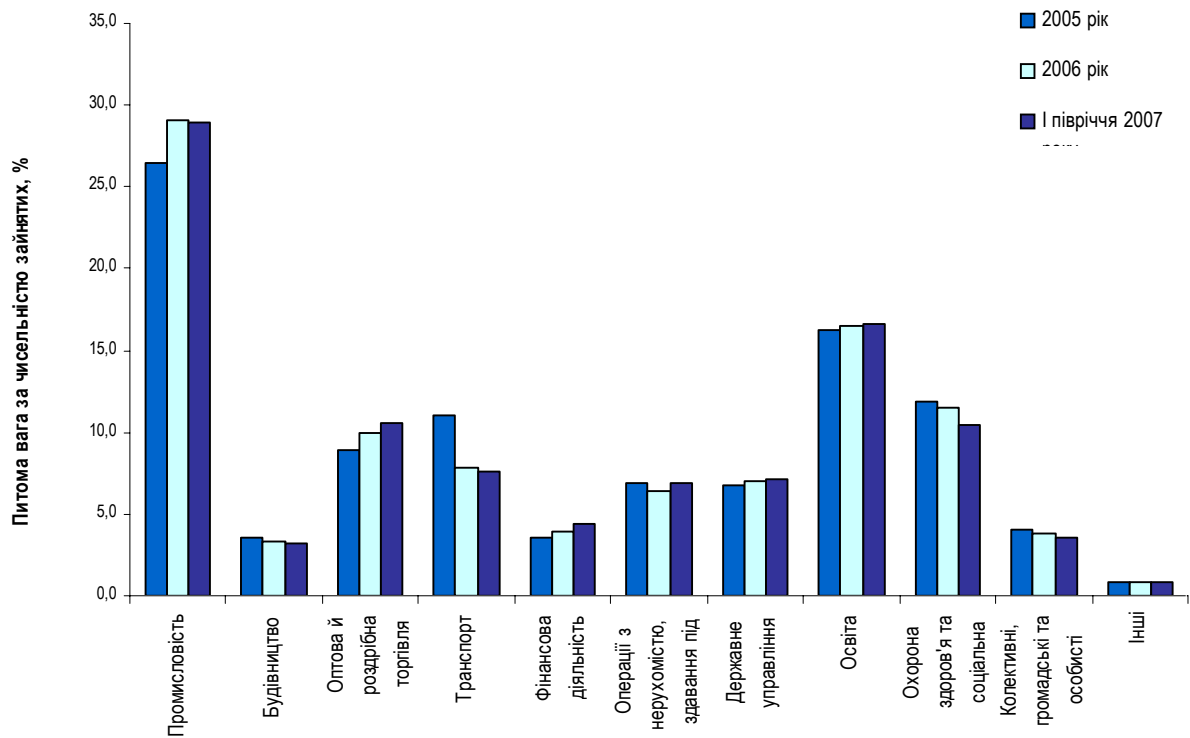
Ситуація на ринку праці міста протягом 2002–I півріччя 2007 рр. характеризується такими даними (Таблиця 2.4):

Таблиця 2.4 Показники ринку праці м. Житомира у 2002–I півріччя 2007 рр.

Показники	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччя 2007 року	Темп зростання у I півріччі 2007 р. до 2006 р., %
Середньооблікова чисельність штатних працівників (без урахування малого бізнесу), тис. осіб	77,9	79,3	80,2	86,2	89,4	90,1	100,8
Питома вага середньооблікової кількості штатних працівників (без урахування малого бізнесу) у загальній чисельності наявного населення, %	27,6	28,3	28,9	31,2	32,6	33,0	101,3
Рівень зареєстрованого безробіття у місті, %	2,7	2,4	1,8	1,4	1,3	1,1	84,6
Рівень зареєстрованого безробіття в Україні, %	3,7	3,5	3,5	3,2	2,7	2,3	85,2

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради та Державний комітет статистики України

Як видно з наведених даних, протягом 2002–2006 рр. спостерігається поступове зростання чисельності зайнятих та зниження рівня офіційно зареєстрованого безробіття, основним чином, за рахунок збільшення кількості працівників в промисловій сфері, освіті, фінансах та торгівлі. При цьому галузева структура зайнятості залишається відносно стабільною (Рисунок 2.1).

Рисунок 2.1 Структура зайнятості населення м. Житомира за основними видами економічної діяльності протягом 2005-І півріччя 2007 рр.

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради

Протягом 2002-І півріччя 2007 рр., основною сферою застосування праці мешканців м. Житомира залишається промисловий комплекс. Зокрема, за результатами I півріччя 2007 року на промислових підприємствах міста працює 29,0% загальної чисельності зайнятого населення міста без урахування малого бізнесу. Збільшення кількості зайнятих у цій сфері пов'язане, переважно, з введення нових виробничих потужностей на основних підприємствах міста.

Зростання чисельності працівників в сфері фінансів, торгівлі та будівництві, підтримується підвищенням рівня доходів, будівельної активності та розширенням торговельної мережі. Значне збільшення чисельності зайнятих у сфері «Транспорт та зв'язок» у 2005 році, пов'язане з тим, що в зазначеному періоді відбулися зміни в організаційній структурі регіонального відділення ВАТ «Укртелеком» в Житомирській області. Дирекція цього підприємства в 2005 році, на відміну від всіх інших періодів, надала повну інформацію щодо чисельності працівників у всіх структурних підрозділах Житомирської області.

Як і в переважній більшості міст України, значна частина мешканців міста працює в соціальній сфері та державних установах. У Житомирі станом на 01.01.2007 р. на заклади освіти, охорони здоров'я та державного управління припадає 35,0% загальної чисельності зайнятих. За останні п'ять років кількість працівників в цих

сферах зросла на 7,8% або 2,3 тис. осіб, значною мірою, за рахунок розширення мережі та структурних змін в територіальних органах виконавчої влади.

Крім того, щороку спостерігається зростання чисельності зайнятих в малому бізнесі. Протягом 2002-І півріччя 2007 рр. кількість суб'єктів підприємницької діяльності зросла на 18,5% до 21,9 тис. осіб, за рахунок збільшення кількості підприємців як фізичних осіб, так і юридичних осіб. За інформацією Виконавчого комітету Житомирської міської ради на сьогодні в малому бізнесі зайнято майже 36,0 тис. осіб. Обсяги реалізації продукції малими підприємствами міста впродовж 2002-І півріччя 2007 рр. збільшилися майже вдвічі до 818,3 млн. грн. Загалом за результатами 2003-2006 рр. питома вага платежів та зборів, які сплачують суб'єкти підприємницької діяльності до бюджету міста без урахування трансфертів, збільшилась з 15,2 до 21,4%.

Одним з основних факторів, який значною мірою впливає на динаміку та структуру зайнятих, є рівень оплати праці. Протягом 2002-І півріччя 2007 рр. середньомісячна заробітна плата в місті Житомирі зросла в 3,3 рази. Незважаючи на високі темпи росту рівня оплати праці по місту в 2005-2006 рр., він залишається нижчим за середнє значення по країні (Таблиця 2.5).

Таблиця 2.5 Середньомісячна заробітна плата та обсяг заборгованості з її виплати у м. Житомирі в 2002-І півріччя 2007 рр.

Показники	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	І півріччя 2007 року
Середньомісячна заробітна плата по місту, грн.	339,5	413,8	524,0	727,0	954,6	1 109,6
Темпи зростання середньомісячної заробітної плати по місту, %	н/д	121,9	126,6	138,7	131,3	116,2
Середньомісячна заробітна плата по країні, грн.	376,4	462,0	589,6	806,2	1 041,4	1 225,0
Темпи зростання середньомісячної заробітної плати по країні, %	н/д	122,7	127,6	136,7	129,2	117,6
Заборгованість за виплатою заробітної плати на кінець періоду по місту, млн. грн.	н/д	12,3	10,3	10,1	7,8	7,8
Фонд заробітної плати, млн. грн.	317,5	393,7	504,2	751,7	1 024,1	599,7

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради та Державний комітет статистики України

За результатами І півріччя 2007 року середньомісячна заробітна плата штатного працівника в м. Житомирі поступається середньому рівню по Україні на 10,0% та складає 1 109,6 грн.

Найбільш високо оплачуваними галузями економіки міста впродовж 2002-І півріччя 2007 рр. залишалися такі як фінансова діяльність та державне управління. Динаміку середньомісячної заробітної плати протягом 2002-І півріччя 2007 рр. за видами економічної діяльності наведено нижче в таблиці (Таблиця 2.6).

Таблиця 2.6 Динаміка середньомісячної заробітної плати протягом 2002-I півріччя 2007 рр. за видами економічної діяльності, грн.

Вид економічної діяльності	2 002	2 003	2 004	2 005	2 006	I півріччя 2007 року	Темп росту в I півріччі 2007 року до 2006 року, %
Сільське господарство	302,8	416,9	550,6	652,7	578,8	644,5	111,3
Промисловість	241,5	242,2	557,8	727,3	991,6	1 178,8	118,9
Будівництво	304,9	414,7	590,4	777,0	1 014,2	1 150,8	113,5
Оптова і роздрібна торгівля	277,9	334,5	393,1	537,1	709,4	812,0	114,5
Готелі та ресторани	214,1	271,0	308,3	402,5	537,3	626,3	116,6
Транспорт та зв'язок	430,5	499,6	644,7	841,5	1 019,8	1 123,2	110,1
Фінансова діяльність	691,2	737,4	861,0	1 101,1	1 489,0	1 811,4	121,6
Операції з нерухомістю, здавання під найм	317,8	396,0	468,2	631,4	851,9	1 007,7	118,3
Державне управління	548,1	633,7	778,9	1 229,3	1 699,3	1 763,3	103,8
Освіта	284,9	366,2	476,2	688,2	867,0	1 060,4	122,3
Охорона здоров'я та соціальна допомога	235,9	288,1	367,4	532,1	669,4	796,6	119,0
Колективні, громадські та особисті послуги	254,1	302,3	394,5	556,9	706,8	792,3	112,1
Середня по місту	339,5	413,8	524,0	727,0	954,6	1 109,6	116,2

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради

Високі темпи росту заробітної плати в бюджетній сфері протягом останніх двох років спричинені введення Єдиної тарифної сітки та переглядом посадових окладів працівників органів державного управління у зв'язку прийняттям 9 березня 2006 року Постанови Кабінету Міністрів України № 268. Відносно високий рівень оплати праці в сфері освіти пояснюється наявністю в місті Житомирі великої кількості вищих навчальних закладів як державних, так і комерційних.

Динаміка рівня оплати праці в інших сферах економічної діяльності міста відповідає загальноукраїнським тенденціям та підтримується ростом в структурі доходів населення питомої ваги коштів, що оподатковуються.

Позитивні тенденції розвитку ринку праці в місті Житомирі сприяють росту загальноміського фонду заробітної плати та, відповідно, доходної частини бюджету за рахунок зростання надходжень від сплати податку з доходів фізичних осіб. Впродовж 2005-I півріччя 2007 років майже 45,0% загальноміського фонду оплати праці припадає на промисловість та державне управління (Рисунок 2.2). Зважаючи на динамку чисельності зайнятих в цих сферах, рівень оплати праці та підвищення ставки оподаткування доходів населення, надходження бюджету міста від сплати податку з доходів фізичних осіб і надалі зростатимуть.

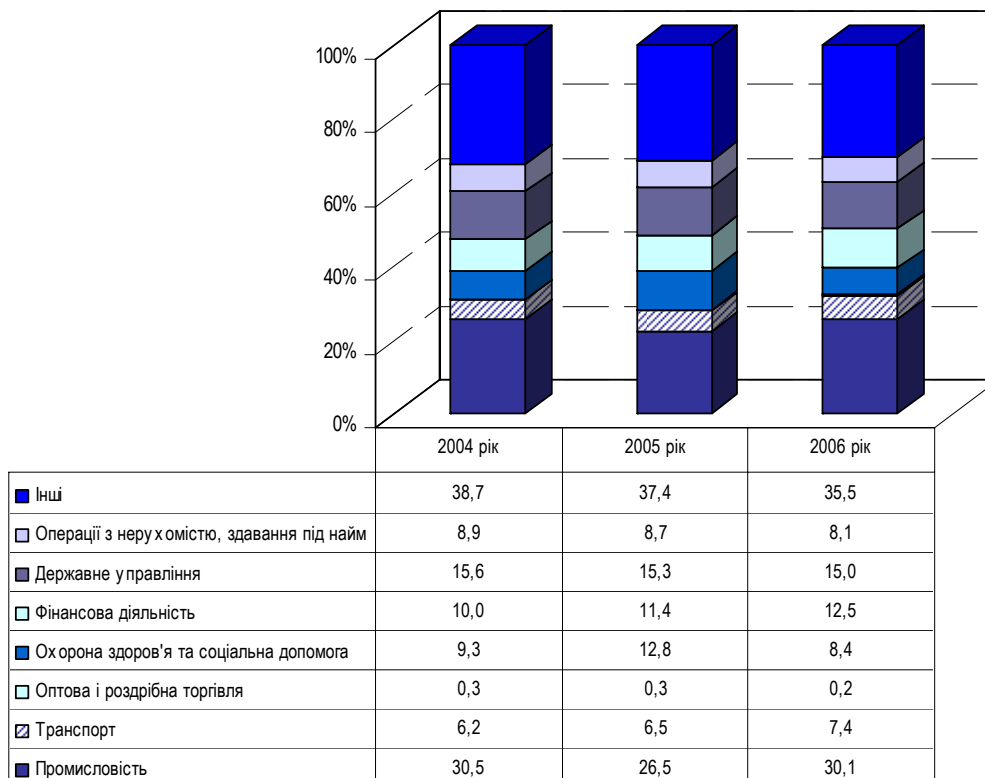

Рисунок 2.2 Структура фонду заробітної плати за видами економічної діяльності за результатами 2004-2006 рр., %

Заборгованість з виплати заробітної плати в місті поступово знижується. Станом на 01.07.2007 р. сума боргу складає 7,8 млн. грн. та не перевищує 1,4% загальноміського фонду оплати праці за результатами I півріччя 2007 року.

Ситуація на ринку праці міста протягом 2002-I півріччя 2007 рр. характеризується позитивною динамікою: зростанням чисельності зайнятих, зниженням рівня офіційно зареєстрованого безробіття, збільшенням середньомісячної заробітної плати та скорочення заборгованості з її виплати.

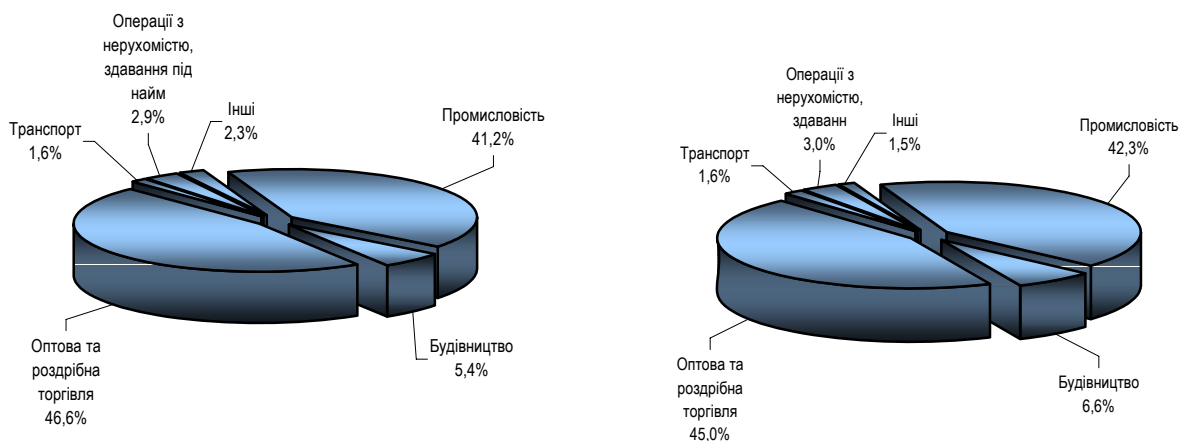
Протягом 2002-I півріччя 2007 рр., основними сферами застосування праці мешканців м. Житомира залишаються промисловий комплекс та бюджетна сфера, хоча останнім часом зростає чисельність зайнятих в торгівлі та фінансовій сфері. При цьому рівень оплати праці по місту, незважаючи на високі темпи росту протягом останніх двох років, залишається відносно низьким. За результатами 2005-I півріччя 2007 року середньомісячна заробітна плата в Житомирі поступається середньому значенню по країні в середньому на 10,0%.

Заборгованість з виплати заробітної плати протягом 2003-I півріччя 2007 року знизилась на 36,4% до 7,8 млн. грн. Станом на 01.07.2007 р. сума боргу не перевищує 1,4% загальноміського фонду оплати праці за результатами I півріччя 2007 року.

2.3. Виробнича сфера

Протягом січня-травня 2007 року діяльність підприємств міста Житомира характеризується позитивним фінансовим результатом (22,3 млн. грн.). При цьому, прибутковими були 48,9% підприємств. Основна сума прибутку припадає на підприємства харчової промисловості.

У структурі реалізації продукції за видами економічної діяльності переважають торгівля та промисловість, крім того, питома вага промислових підприємств поступово зростає. Галузева структура реалізації продукції у м. Житомирі в 2005-2006 рр. (Рисунок 2.3).

Структура реалізації продукції (робіт, послуг) в м. Житомирі за видами економічної діяльності у 2005 р.

Структура реалізації продукції (робіт, послуг) в м. Житомирі за видами економічної діяльності у 2006 р.

Рисунок 2.3 Галузева структура реалізації продукції у м. Житомирі за результатами 2005-2006 рр.

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради

Саме промислові підприємства переважають в десятці основних платників податків та зборів до бюджету міста яка станом на 01.07.2007 р. має такий вигляд:

- ЗАТ «Житомирські ласощі» (харчова промисловість) – 3 382,6 тис. грн. (2,2% загального фонду доходної частини бюджету без врахування трансфертів);

- ВАТ «Житомирський маслозавод» (харчова промисловість) – 3 071,7 тис. грн. (1,4% загального фонду доходної частини бюджету без врахування трансфертів);
- ЖД «ВАТ «Укртелеком» (транспорт та зв'язок) – 2 243,2 тис. грн. (1,4% загального фонду доходної частини бюджету без врахування трансфертів);
- ВАТ ЕК «Житомиробленерго» (виробництво та розподіл електроенергії, газу та води) – 2 122,5 тис. грн. (1,4% загального фонду доходної частини бюджету без врахування трансфертів);
- ВАТ «Житомирський комбінат силікатних виробів» (виробництво інших неметалевих мінеральних виробів) – 1 878,6 тис. грн. (1,2% загального фонду доходної частини бюджету без врахування трансфертів);
- КП «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління» (транспорт та зв'язок) – 1 583,5 тис. грн. (1,0% загального фонду доходної частини бюджету без врахування трансфертів);
- Житомирська облдирекція АППБ «Аваль» (ЖОД ВАТ «Райфайзен банк Аваль») (фінансова діяльність) – 1 411,8 тис. грн. (0,9% загального фонду доходної частини бюджету без врахування трансфертів);
- ВАТ «Біомедскло» (виробництво інших неметалевих мінеральних виробів) – 1 391,9 тис. грн. (0,9% загального фонду доходної частини бюджету без врахування трансфертів);
- АТЗТ «Україна» (легка промисловість) – 1 347,0 тис. грн. (0,9% загального фонду доходної частини бюджету без врахування трансфертів);
- ВАТ «Молочник» (харчова промисловість) – 1 277,4 тис. грн. (0,8% загального фонду доходної частини бюджету без врахування трансфертів);

Зважаючи на те, що за результатами 2006 року питома вага 10 основних підприємств-платників у структурі загального фонду доходної частини бюджету без урахування трансфертів не перевищує 13,0%, доходна база бюджету місті є досить диверсифікованою, тобто вона не залежить від політики діяльності окремого підприємства чи групи компаній.

2.3.1. Промисловість

Промисловість є однією з провідних галузей економіки м. Житомира. Промисловий комплекс міста, на підприємствах якого працює близько 30,0% загальної чисельності зайнятого населення міста (без урахування малого бізнесу), займає

важливе місце як у формуванні та розвитку ринку праці, так і в наповненні бюджетів усіх рівнів шляхом сплати податкових платежів.

Промисловість міста Житомира представляють 90 великих та середніх підприємств, найбільшим з яких залишається ЗАТ «Житомирські ласощі», питома вага якого в загальному обсязі реалізації промислової продукції в середньому складає 17-19%.

За результатами останніх п'яти років промисловий комплекс міста демонструє стабільне зростання обсягу реалізації продукції, в структурі якої переважає харчова промисловість (питома вага цієї галузі складає понад 50,0%) (Таблиця 2.7).

Таблиця 2.7 Динаміка реалізації промислової продукції протягом 2004-I півріччя 2007 рр. у відпускних цінах, тис. грн.

	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччі 2007 року
Добувна промисловість	5,4	7,2	9,8	12,9	19,9	11,2
Обробна промисловість	617,5	763,0	1 165,0	1 462,0	1 692,9	938,0
харчова промисловість та перероблення сільськогосподарської продукції	360,3	448,9	661,0	833,5	891,1	487,6
легка промисловість	64,2	66,1	129,3	142,7	165,5	93,1
виробництво деревини та виробів з деревини	1,5	1,6	7,2	9,9	11,4	5,5
целюлозно-паперова, поліграфічна промисловість; видавнича справа	4,5	4,9	11,8	12,6	29,8	14,1
хімічна та нафтохімічна промисловість	47,3	63,0	45,6	59,3	82,8	52,9
виробництво інших неметалевих мінеральних виробів	55,2	81,8	113,9	142,7	207,8	124,1
металургія та оброблення металу	21,0	32,5	108,2	130,6	160,2	95,2
машинобудування	28,4	36,9	48,9	61,3	74,0	26,7
інше виробництво	35,1	27,4	39,1	69,4	70,3	нд
Виробництво та розподілення електроенергії, тепла газу та води	39,4	46,8	42,5	49,0	70,1	68,8
Разом	662,3	817,0	1 217,3	1 523,9	1 782,9	1 018,0

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради

У 2006 році промисловими підприємствами м. Житомира було реалізовано промислової продукції на 1 782,9 млн. грн. В розрахунку на одного мешканця цей показник на 34,1% поступається середньому значенню по країні (за результатами I півріччя 2007 року на 36,4%).

Загальний темп росту обсягу промислового виробництва (у порівняних цінах) у 2006 році до 2005 року складає 107,8%. При цьому більше ніж в 2 рази збільшилось виробництво деревини та виробів з деревини, целюлозно-паперової та поліграфічної продукції.

Обсяги реалізації продукції основними промисловими підприємствами міста протягом 2004-2006 рр. наведено в додатках (Додаток до рейтингового звіту №1).

Харчова промисловість

Основне місце в структурі промислового виробництва міста Житомира посідають підприємства харчової промисловості, найбільшими з яких є ЗАТ «Житомирські ласощі», ВАТ «Житомирський маслозавод», ДК «Житомирський лікєро-горілочний завод», ДП «Молочний завод».

ЗАТ «Житомирські ласощі» займає 6-е місце за обсягом виробництва в кондитерській галузі України. На сьогодні на фабриці виробляється більше 250 видів продукції, яка експортується в 17 країн світу. Протягом 2004-2006 рр. це підприємство збільшило обсяги реалізації продукції на 30,9% до 297,7 млн. грн. незначне скорочення обсягів виробництва в 2006 році пов'язане з посиленням контролю з боку Росії щодо експорту продукції харчової промисловості.

ВАТ «Житомирський маслозавод» (торгова марка «Рудь») є одним з найбільших виробників морозива в Україні. Питома вага цього заводу в загальному обсязі реалізації продукції промисловими підприємствами міста Житомира в середньому складає 12,0%.

Житомирський маслозавод було створено в 1981 році. У 1996 році «Житомирський маслозавод» шляхом приватизації перетворився у ВАТ «Житомирський маслозавод». На сьогодні торгова марка «Рудь» представлена 140 найменуваннями асортименту, серед яких понад 90 видів морозива, 12 видів масла, 20 видів продукції з незбираного молока, сухе знежирене молоко та інше.

Виробнича діяльність підприємства протягом останніх років характеризується стабільним зростанням обсягу виробництва і реалізації продукції. Зокрема, протягом 2004-2006 рр. обсяг відвантаженої продукції у фактичних цінах збільшився на 36,4% до 199,4 млн. грн. За результатами 2006 року темп росту обсягів реалізації склав 12,0%, виробництва (у порівнянних цінах) – 104,9%.

У 2007 році на ВАТ «Житомирський маслозавод» планується виробити 20 тонн морозива, що складає 125,0% рівня 2006 року.

Державне підприємство «Житомирський лікєро-горілочний завод» (ТМ «Житомирська на бруньках», «Президентський стандарт») за останні три роки збільшило обсяги реалізації продукції на 69,4% до 69,8 млн. грн., за рахунок стабільного росту виробничої діяльності.

Виробництво інших неметалевих мінеральних виробів

За результатами 2006 року ця галузь посідає друге місце в місті за обсягом реалізації промислової продукції, питома вага якої в структурі реалізації перевищує 11,0%. Протягом останніх трьох років сукупний обсяг реалізації продукції підприємств з виробництво інших неметалевих мінеральних виробів збільшився в 2,5 рази, при цьому зберігається і порівняно високий темп росту виробництва.

Найбільшими підприємствами цієї галузі є ВАТ «Біомедскло» та ВАТ «Житомирський комбінат силікатних виробів».

ВАТ «Біомедскло» – єдиний в Україні виробник видувного склопосуду з нейтрального боросилікатного скла. Протягом 2004-2006 рр. обсяг реалізації продукції цим підприємством збільшився на 57,0% (у фактичних цінах) до 81,6 млн. грн. При цьому щорічний темп росту виробничої діяльності в середньому складав 120,0%. Винятком є 2006 рік, коли обсяги виробництва дещо знизилися.

Зокрема, в 2006 році це підприємство отримало 6,0 млн. євро від «СБРР», «National Bank of Greece S.A.» та «Raiffeisen Zentralbank» на модернізацію основних фондів та збільшення виробничої потужності.

ВАТ «Житомирський комбінат силікатних виробів» спеціалізується на виробництві силікатної цегли, пористих блоків, стінових каменів та вапна. Продукція цього підприємства реалізується на ринку будівельного сектора Житомирського регіону, Київської, Вінницької, Рівненської, Закарпатської, Волинської, Хмельницької областей.

Протягом 2006 року дохід від реалізації цього підприємства збільшився на 30,9% до 88,9 млн. грн., чистий дохід – у 12,5 рази до 16,2 млн. грн.

Легка промисловість

Протягом 2003-2006 рр. обсяг реалізації підприємств цієї галузі збільшився в 5,0 разів. При цьому темп росту виробничої діяльності не мав сталої динаміки. Найбільшим підприємством цієї галузі є АТЗТ «Україна» (ТМ «Житомирські шкарпетки»), питома вага якого в структурі реалізації продукції легкої промисловості протягом 2004-2006 рр. збільшилась з 24,6% до 32,8%. Слід зазначити, що впродовж 2004-2005 рр., темпи росту виробничої діяльності цього підприємства у порівняних цінах перевищували 130,0%.

Металургія та оброблення металу

Реалізації продукції підприємствами цієї галузі за результатами 2003-2006 рр. збільшилась в 2,5 рази до 160,2 млн. грн. Річні темпи росту виробництва при цьому коливалися в межах 112,1-198,7%. Висока рентабельність металургійного комплексу міста забезпечується за рахунок діяльності таких підприємств, як ВАТ «Житомирський завод огорожувальних конструкцій», ДП «Житомир Ворд Білдінг Системс Україна», ДП «Інтерагробуд».

ВАТ «Житомирський завод огорожувальних конструкцій» спеціалізується на виготовленні будівельних металоконструкцій для об'єктів промислово-цивільного призначення. Протягом 2006 року обсяг доходу від реалізації цього підприємства збільшився на 44,0% до 67,2 млн. грн., чистий прибуток при цьому зріс у 6 разів до 9,1 млн. грн.

Промисловий комплекс представляють 90 великих та середніх підприємств. За результатами останніх п'яти років промисловість міста демонструє стабільне зростання обсягу виробництва та реалізації, в структурі якої переважає харчова промисловість (питома вага цієї галузі складає більше 50,0%). Слід зазначити, що така динаміка підтримується збільшенням виробничої діяльності на всіх основних промислових підприємств міста. Крім того, ця тенденція зберігається і в 2007 році.

Незважаючи на це, за результатами 2006 року обсяг реалізації промислової продукції в місті Житомирі в розрахунку на одного мешканця поступається середньому значенню по країні на 34,1% (за результатами I півріччя 2007 року на 36,4%).

2.3.2. Транспорт

Місто Житомир має пряме автомобільне та залізничне сполучення не лише з великими містами України, але й столицями сусідніх країн. При цьому протягом 2002-2006 рр. обсяг вантажних перевезень транспортних підприємств міста не має сталої динаміки.

Міські та міжміські пасажирські перевезення автомобільним транспортом здійснюють 13 юридичних осіб, а також маршрутні таксі фізичних осіб. Протягом 2006 року ними було перевезено 30,9 млн. осіб, що на 12,0% більше показника 2005 року, темп росту пасажирообороту при цьому склав 22,0%.

Слід зазначити, що в структурі внутрішніх пасажирських перевезень майже 80,0% припадає на електротранспорт, діяльність якого забезпечує КП «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління».

2.4. Інвестиційна активність та зовнішньоекономічна діяльність

2.4.1. Інвестиції в основний капітал та капітальне будівництво

Протягом останніх п'яти років відбувається поступове зростання обсягу капіталовкладень в економіку міста. Найбільший темп росту обсягу інвестицій в основний капітал протягом 2002-I півріччя 2007 рр. спостерігається в 2004 році, що, головним чином, пов'язано з реконструкцією та технічним переоснащенням декількох промислових підприємств, будівництвом великого торгового центру та критого ринку, збільшенням обсягу інвестицій у житлове будівництво.

Обсяг інвестицій в основний капітал, освоєний підприємствами м. Житомира у 2006 році, порівняно з 2005 роком, збільшився на 39,9% до 476,5 млн. грн., що у розрахунку на 1 мешканця в 1,5 рази менше за відповідний показник по країні в цілому (на 26,0% менше за результатами I півріччя 2007 року) (Таблиця 2.8).

Таблиця 2.8 Обсяги інвестицій в основний капітал у м. Житомирі в 2002-I півріччя 2007 рр.

Показник	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччя 2007 року
Інвестиції в основний капітал, всього млн. грн.	146,5	169,2	304,9	342,0	476,5	260,7
Темпи росту обсягу інвестицій в основний капітал в місті до попереднього року у фактичних цінах, %	н/д	115,5	180,2	112,2	139,3	54,7
Темпи росту обсягу інвестицій в основний капітал в місті до попереднього року (відповідного періоду) у порівняних цінах, %	148,9	115,5	179,9	96,1	124,1	153,1
Інвестиції в основний капітал в Україні, всього млн. грн.	37 178,0	51 011,0	75 714,4	93 096,1	125 253,7	60 025,9
Темпи росту обсягу інвестицій в основний капітал в країні до попереднього року (відповідного періоду), %	108,9	137,2	148,4	123,0	134,5	132,2
Обсяг інвестицій в основний капітал у розрахунку на 1 мешканця міста, грн.	518,8	604,1	1 097,0	1 239,7	1 737,3	956,0
Обсяг інвестицій в основний капітал у розрахунку на 1 мешканця в середньому по країні, грн.	775,2	1 071,2	1 601,4	1 983,7	2 685,2	1 291,1

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради та Державний комітет статистики України

Високі темпи росту обсягу інвестицій в основний капітал зумовлені, переважно, розширенням виробничих потужностей промислових підприємств, оновленням основних фондів та розширення торговельної мережі. Зокрема, 2007 році планується ввести нові виробничі потужності на АТЗТ «Україна», ДП «Молочний завод» ТОВ «Молочна фабрика «Рейнфорд», ЗАТ «Житомирська лляна мануфактура», ЗАТ «Ліктрави», ВАТ «Біомедскло» тощо.

Зважаючи на це, в місті спостерігається підвищення будівельної активності, протягом 2002-2006 рр. обсяг будівельних робіт збільшився в 2,2 рази. (Таблиця 2.9). На сьогодні в місті такі будівельні компанії як ТОВ «Житомир Приватбуд», ТОВ «Реалпродторг», ТОВ «Укрелітбуд», ТОВ «ОлвітаБуд», підприємство, яке входить до складу холдингу «Київміськбуд» тощо. Слід зазначити, що забудова міста здійснюється відповідно до Генерального плану, затвердженого Житомирською міською радою в 2001 році, термін дії якого 15 років. На сьогодні ведуться роботи з розробки нового Генерального плану міста.

Таблиця 2.9 Динаміка обсягу будівельних робіт та введеного в експлуатацію житла протягом 2003-І півріччя 2007 рр.

Показники	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	І півріччя 2007 року
Виконання робіт будівельної діяльності, млн. грн.	84,7	109,0	140,9	182,2	101,2
Темп росту обсягу будівельних робіт до попереднього року (відповідного періоду) ,%	151,0	128,7	129,2	129,3	126,4
Введення в експлуатацію загальної площі житла, тис. кв . м	21,6	44,1	53,8	51,5	8,0
Темп росту обсягу введеного в експлуатацію житла до попереднього року, %	175,7	у 2,0 р. б.	122,0	95,7	57,2
Введення в експлуатацію житла на 1000 осіб наявного населення по місту , кв. м	77,1	158,7	195,0	187,8	29,3
Введення в експлуатацію житла на 1000 осіб наявного населення, кв. м. (в середньому по Україні)	135,0	160,0	166,5	185,0	84,9

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради та Державний комітет статистики України

Як видно з наведених даних, протягом 2003-2005 рр. спостерігаються високі темпи росту обсягу введення в експлуатацію житла. Тоді як за результатами 2006 року, проти попереднього періоду, цей показник зменшився. При цьому за обсягом введеного в експлуатацію житла в розрахунку на 1000 осіб Житомир протягом останніх трьох років перевищував середнє значення по країні. За результатами І півріччя 2007 року позиції міста, проти середнього рівня по Україні значно знизилась. Високий попит на житлову нерухомість підтримується як зношеністю житлового фонду, так і стабільним ростом цін, що робить її надійним інструментом збереження та примноження капіталу.

На противагу цьому обсяг введення в експлуатацію нежитлових приміщень протягом 2005-2006 рр. зменшувався.

Протягом останніх п'яти років відбувається поступове зростання обсягу капіталовкладень в економіку міста. Незважаючи на це, за обсягом інвестицій в основний капітал в розрахунку на одного мешканця Житомир поступається середньому значенню по країні, за результатами І півріччя 2007 року – на 26,0%.

Зважаючи на високий рівень зношеності основних фондів як окремих підприємств так, і міста загалом, а також необхідність розширення виробничих потужностей та торговельних площ впродовж 2003-І півріччя 2007 рр. в місті спостерігається зростання обсягів будівельної діяльності. Протягом 2002-2006 рр. обсяг будівельних робіт збільшився в 2,2 рази. Обсяг введення в експлуатацію житла впродовж аналізованого періоду не має сталої динаміки. Проте, в розрахунку на одного мешканця цей показник в Житомирі протягом останніх трьох років перевищує середнє значення по країні. Хоча за результатами І півріччя 2007 року позиції міста, проти середнього рівня по Україні значно знизились. Проте, зважаючи на високий рівень будівельної активності, можна зробити припущення, що за результатами 2007 року та в наступних бюджетних періодах обсяги введення в експлуатацію житла і надалі зростатимуть. Слід зазначити, що забудова міста здійснюється відповідно до Генерального плану, затвердженого Житомирською міською радою в 2001 році, термін дії якого 15 років. На сьогодні ведуться роботи з розробки нового Генерального плану міста.

2.4.2. Іноземні інвестиції

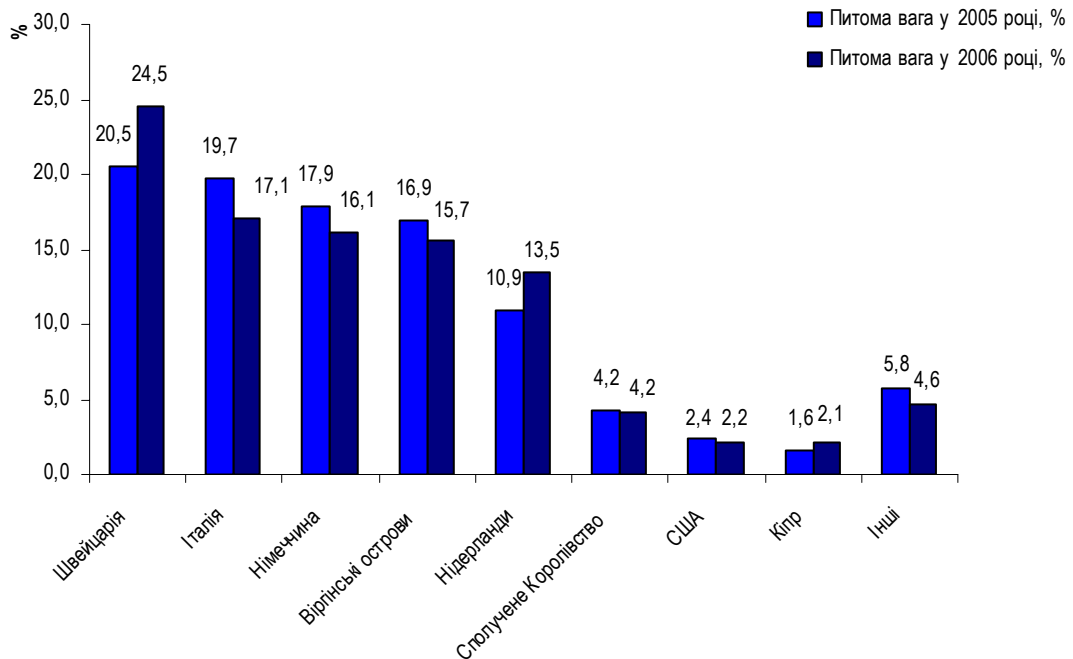
Протягом 2003-І півріччя 2007 рр. обсяг прямих іноземних інвестицій, залучених в економіку міста, збільшився з 39,4 до 52,3 млн. дол. США. Успішно працюють з іноземними інвестиціями такі промислові підприємства як СП «Нові ласощі», СП «Житомир-Полісакс», ТОВ «Ферпласт-Україна», ТОВ «Фешен Груп», ТОВ «Євроголд індестрілз ЛТД» та інші. Незважаючи на це, за обсягом іноземного капіталу, залученого в економіку міста, у розрахунку на одного мешканця, Житомир в декілька разів поступається середньому значенню по країні.

Таблиця 2.10 Динаміка залучення іноземного капіталу в економіку міста у 2002-І півріччя 2007 рр.

Показник	01.01.04	01.01.05	01.01.06	01.01.07	01.07.07
Обсяг, млн. дол. США	39,4	46,6	44,7	49,8	52,3
Темп росту до попереднього року, %	н/д	118,4	95,9	111,3	105,1
Обсяг, млн. дол. США, (Україна)	6 794,4	9 047,0	16 375,2	21 186,0	24 171,8
Темп росту до попереднього року в середньому по країні %	124,2	133,2	181,0	129,4	114,9
Обсяг прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одного мешканця (Україна), дол. США	142,7	191,3	348,9	454,2	519,9
Обсяг прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одного мешканця міста, дол. США	140,6	167,8	162,0	181,4	191,7

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради та Державний комітет статистики України

При цьому основна сума іноземного капіталу (85-87%) протягом всього аналізованого періоду припадає на 5 країн: Швейцарію, Італію, Німеччину, Вірджинські острови та Нідерланди. Детальну географічну структуру прямих іноземних інвестицій залучених в економіку міста за результатами 2005-2006 рр. наведено нижче на рисунку.

Рисунок 2.4 Географічна структура прямих іноземних інвестицій в 2005-2006 рр.

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради

Іноземний капітал залучається, переважно, в промисловість та операції з нерухомістю.

Протягом 2003-І півріччя 2007 рр. обсяг прямих іноземних інвестицій, залучених в економіку міста, збільшився з 39,4 до 52,3 млн. дол. США. Незважаючи на це, за обсягом іноземного капіталу, залученого в економіку міста, у розрахунку на одного мешканця, Житомир в декілька разів поступається середньому значенню по країні.

При цьому основна сума іноземного капіталу (85-87%) протягом всього аналізованого періоду припадає на 5 країн: Швейцарію, Італію, Німеччину, Вірджинські острови та Нідерланди. Найбільш інвестиційно привабливими для іноземних інвесторів залишаються підприємства промислового комплексу міста та сфери операцій з нерухомістю.

2.4.3. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств і організацій

Стабільне збільшення обсягу виробництва продукції основними підприємствами міста та постійне розширення ними ринків збуту, забезпечили зростання сукупного зовнішньоторговельного обороту Житомира протягом 2002-2006 рр. у 2,4 рази до 235,5 млн. дол. США. Це відбулось як за рахунок росту імпорту, так і експорту. Хоча з 2004 року позитивне сальдо зовнішньої торгівлі та коефіцієнт покриття

імпорту експортом щороку зменшується. Незважаючи на це, протягом аналізованого періоду зовнішньоторговельний оборот підприємств міста в розрахунку на одного мешканця Житомира більш ніж вдвічі поступається середньому значенню по країні.

Основні показники зовнішньоекономічної діяльності підприємств м. Житомира протягом 2002-І півріччя 2007 років наведено в таблиці (Таблиця 2.11).

Таблиця 2.11 Зовнішньоторговельний оборот у 2002-І півріччя 2007 рр.

Показники	2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 рік	І півріччя 2007 року
Зовнішньоторговельний оборот з урахуванням товарів та послуг, млн. дол. США	97,0	139,3	171,8	187,4	235,5	150,6
Темп росту зовнішньоторговельного обороту, %	н/д	143,6	123,4	109,1	125,6	н/д
Експорт товарів та послуг, млн. дол. США	62,4	90,7	119,5	121,2	142,1	90,3
Питома вага експорту в обсязі зовнішньоторговельного товарообігу, %	64,3	65,1	69,6	64,6	60,3	59,9
Імпорт товарів та послуг, млн. дол. США	34,6	48,6	52,3	66,3	93,4	60,3
Питома вага імпорту в обсязі зовнішньоторговельного товарообігу, %	35,7	34,9	30,4	35,4	39,7	40,1
Сальдо зовнішньоторговельного обороту, млн. дол. США	27,8	42,1	67,2	54,9	48,7	29,9
Коефіцієнт покриття імпорту експортом	1,8	1,9	2,3	1,8	1,5	1,5
Зовнішньоторговельний оборот урахуванням товарів та послуг на одного мешканця міста, дол. США	343,6	497,1	618,1	679,4	858,5	552,4
Зовнішньоторговельний оборот урахуванням товарів та послуг на одного мешканця України дол. США	837,9	1 087,6	1 460,0	1 692,6	1 788,0	1 209,6

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради та Державний комітет статистики України

За результатами 2006 року підприємства міста здійснюють експортно-імпортні операції з партнерами з 87 країн світу, основне місце серед яких посідає Італія.

Зовнішня торгівля товарами

За результатами І півріччя 2007 року загальний обсяг зовнішньої торгівлі товарами в м. Житомирі складає 148,0 млн. дол. США, темп росту до відповідного періоду попереднього року складає 143,7%. Динаміку зовнішньої торгівлі товарами в 2002-І півріччя 2007 рр. наведено нижче в таблиці (Таблиця 2.12).

Таблиця 2.12 Динаміка зовнішньої торгівлі товарами в м. Житомира протягом 2002-I півріччя 2007 рр.

Показники	2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 рік	I півріччя 2007 року	Темп зростання у I півріччі 2007 р. до I півріччя 2006 р., %
Зовнішньоторговельний оборот товарів, млн. дол. США	95,3	136,9	169,5	183,9	231,0	148,0	143,7
Експорт товарів, млн. дол. США	60,8	88,4	117,7	119,0	139,1	88,6	141,4
Питома вага експорту в обсязі зовнішньоторговельного товарообігу, %	63,8	64,5	69,4	64,7	60,2	59,9	-
Імпорт товарів, млн. дол. США	34,6	48,5	51,8	64,9	91,9	59,4	147,2
Питома вага імпорту в обсязі зовнішньоторговельного товарообігу, %	36,2	35,5	30,6	35,3	39,8	40,1	-
Сальдо зовнішньоторговельного товарообігу, млн. дол. США	26,2	39,8	65,9	54,2	47,2	29,2	131,0
Коефіцієнт покриття імпорту експортом, од.	1,8	1,8	2,3	1,8	1,5	1,5	96,1

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради

Як видно з наведених даних, у структурі зовнішнього товарообороту переважає експорт, питома вага якого за результатами 2006 року складає 60,2%.

При цьому протягом останніх років спостерігається збільшення експортних поставок до європейських країн, зокрема Італії. У 2006 році обсяг поставок до цієї країни зріс вдвічі, в результаті чого її питома вага в географічній структурі експорту зросла до 27,9%. На противагу цьому, скоротились обсяги відвантаження продукції до Росії та Молдови, які залишаються основними серед країн СНД споживачами продукції житомирських підприємств.

У товарній структурі експорту провідне місце посідають сільгосппродукти та продукція харчової промисловості міста, питома вага яких за результатами 2006 року складає 35,3%. При цьому в 2006 році відбулось значне зростання експорту шкіряної та хутряної сировини і виробів з них, переважно у зв'язку зі збільшенням обсягів виробництва взуття на таких підприємствах як ВАТ «Крок», ДП «Модітал», ТОВ «Фешен Груп». Детальну товарну структуру експорту за результатами 2005-2006 рр. наведено нижче.

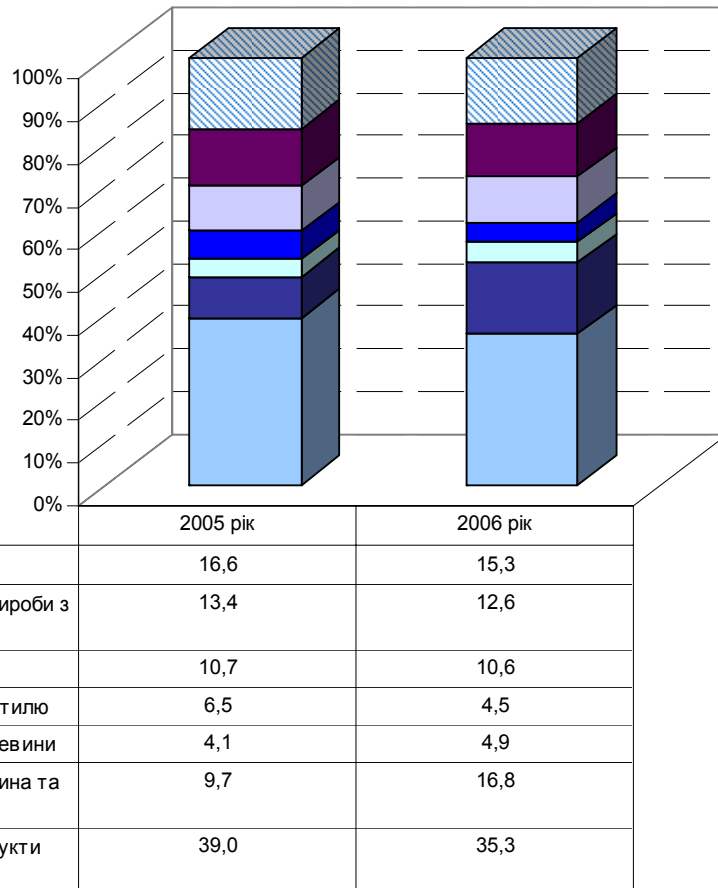

Рисунок 2.5 Товарна структура експорту за результатами 2005-2006 рр., %

За результатами 2006 року в географічній структурі імпорту товарів провідні позиції займає Італія (20,6% загального імпорту товарів). Хоча протягом останніх років спостерігається висока активність підприємців з Німеччини, які в I півріччі 2007 року за обсягом відвантаженої продукції торговельним партнерам з Житомира випередили Італію. Товарна структура імпорту характеризується зростанням обсягу та питомої ваги всіх основних груп товарів, провідне місце серед яких займають сільгосппродукти та продукція харчової промисловості, механічне обладнання, машини та механізми, електрообладнання та їх частини. Товарну структуру імпорту за результатами 2005-2006 рр. наведено нижче.

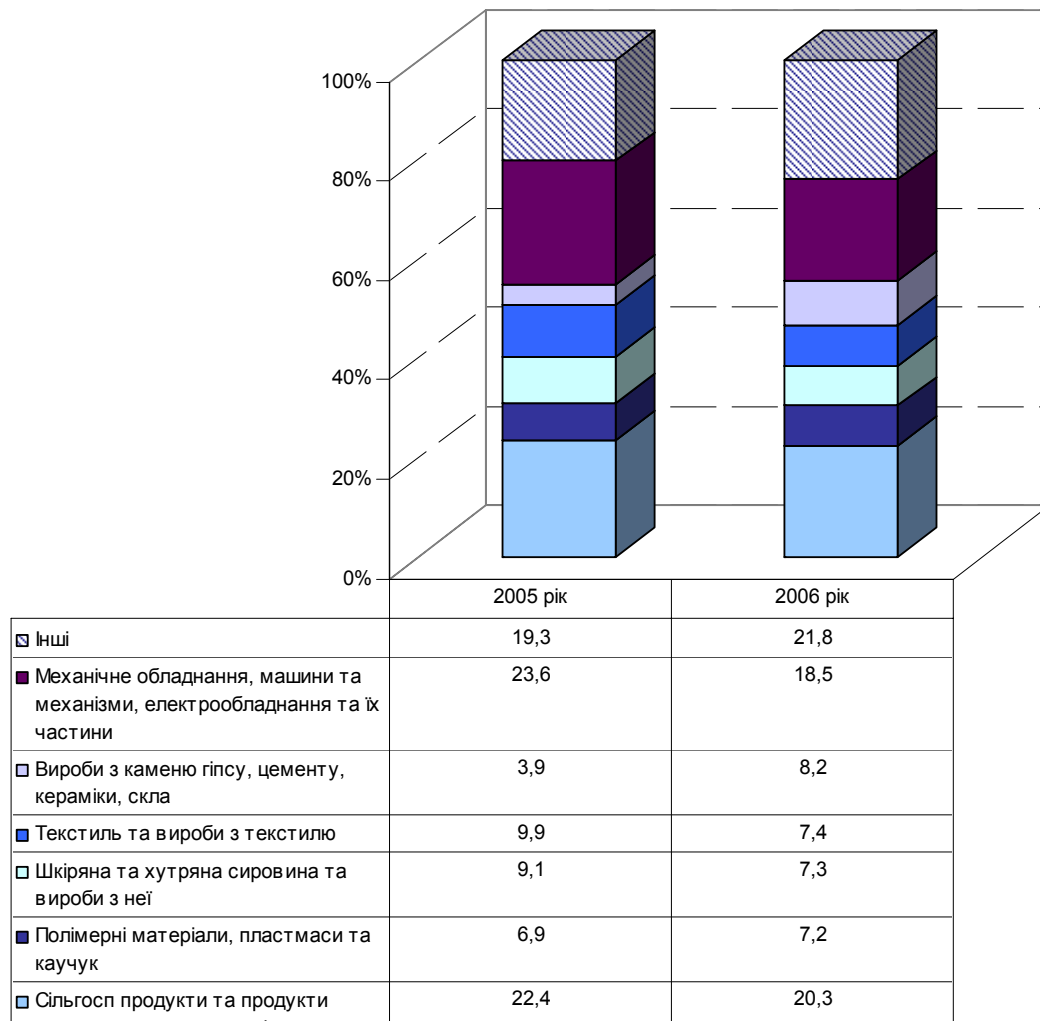

Рисунок 2.6 Товарна структура імпорту за результатами 2005-2006 рр., %

Значна активізація зовнішньої торгівлі з Німеччиною з Італією пов'язана переважно з розширенням виробничих потужностей та збільшенням обсягу виробництва продукції підприємств легкої та харчової промисловості.

Зовнішня торгівля послугами

Питома вага послуг в структурі зовнішньоторговельного обороту є незначною та за результатами 2006 року не перевищує 1,2%. Динаміку зовнішньої торгівлі послугами в 2002-І півріччя 2007 рр. наведено нижче в таблиці (Таблиця 2.13).

Таблиця 2.13 Динаміка зовнішньої торгівлі товарами в м. Житомира протягом 2002-І півріччя 2007 рр.

Показники	2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 рік	І півріччя 2007 року	Темп зростання у І півріччі 2007 р. до І півріччя 2006 р., %
Зовнішньоторговельний оборот послуг, млн. дол. США	1,7	2,3	2,3	3,6	4,5	2,7	127,0
Експорт послуг, млн. дол. США	1,6	2,3	1,8	2,1	3,0	1,7	132,0
Питома вага експорту в обсязі зовнішньоторговельного обороту послуг, %	96,2	98,6	77,8	60,2	66,6	63,5	-
Імпорт послуг, млн. дол. США	0,1	0,0	0,5	1,4	1,5	1,0	119,1
Питома вага імпорту в обсязі зовнішньоторговельного обороту послуг, %	3,8	1,4	22,2	39,8	33,4	36,5	-
Сальдо зовнішньоторговельного обороту послуг, млн. дол. США	1,5	2,3	1,3	0,7	1,5	0,7	154,7
Коефіцієнт покриття імпорту експортом, од.	25,2	70,6	3,5	1,5	2,0	1,7	110,8

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради

Як видно з наведених даних, динаміка зовнішньої торгівлі послугами протягом всього аналізованого періоду була нестабільною. Зважаючи на це, спостерігаються значні коливання коефіцієнту покриття імпорту експортом, значення якого при цьому залишається більшим 1.

Стабільне збільшення обсягу виробництва продукції основними підприємствами міста та постійне розширення ними ринків збуту, забезпечили зростання сукупного зовнішньоторговельного обороту Житомира протягом 2002-2006 рр. у 2,4 рази до 235,5 млн. дол. США за рахунок росту як імпорту, так і експорту товарів. Незважаючи на це, протягом аналізованого періоду цей показник в розрахунку на одного мешканця Житомира більш ніж удвічі поступається середньому значенню по країні.

Питома вага послуг в структурі зовнішньоторговельного обороту є незначною та за результатами 2006 року не перевищує 1,2%. Тож експортно-імпортних операцій пов'язані переважно з купівлею продажем товарів.

В географічній структурі зовнішнього товарообороту провідне місце відіграє Італія, питома вага якої в імпорті за результатами 2006 року складає 20,6%, в експорті – 27,9%. В товарній структурі переважають сільгосппродукти та продукція харчової промисловості.

2.5. Невиробничий сектор

2.5.1. Торгівля, громадське харчування та сфера послуг

Головним індикатором, який характеризує купівельну спроможність населення м. Житомира та, відповідно, дозволяє оцінити реальні доходи, є показник роздрібного товарообороту, який протягом 2002-2006 рр. зріс в 3,0 рази до 1 042,1 млн. грн. В розрахунку на одного мешканця цей показник у 1,4 рази перевищує середнє значення по країні (за результатами I півріччя 2007 року в 1,5 рази). Зростання попиту на споживчі товари у м. Житомирі забезпечується як збільшенням рівня середньомісячної заробітної плати, так і підвищенням вимог покупця до торговельної мережі, яке відображається в збільшенні торгових площ та закладів ресторанного бізнесу за рахунок будівництва великих супермаркетів та відкриття кафе, ресторанів, розважальних центрів. Планується, що в 2008 році в Житомирі відкриють перший торговельно-розважальний центр регіонального значення. Динаміку роздрібного товарообороту протягом 2002-I півріччя 2007 рр. наведено нижче в таблиці (Таблиця 2.14).

Таблиця 2.14 Основні показники розвитку споживчого ринку у м. Житомирі в 2002-2006 рр.

Показник	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччя 2007 року
Роздрібний товарообіг, всього млн. грн.	338,6	462,3	572,0	776,4	1 042,1	641,2
Темпи росту роздрібного товарообігу в місті до попереднього року, %	н/д	136,5	123,7	135,7	134,2	61,5
Темпи росту роздрібного товарообігу в країні до попереднього року, %	114,8	120,5	120,0	123,0	125,3	н/д
Роздрібний товарообіг у розрахунку на 1 мешканця в місті, грн.	1 199,4	1 650,5	2 058,3	2 814,1	3 799,1	2 351,3
Роздрібний товарообіг у розрахунку на 1 мешканця в країні, грн.	816,8	1 027,1	1 390,4	1 958,3	2 651,2	1 553,4
Кількість діючих стаціонарних підприємств торгівлі та ресторанного господарств	598	680	869	971	1 039	1 094

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради та Державний комітет статистики України

Протягом аналізованого періоду були введені в дію такі сучасні торговельні комплекси міжрегіонального масштабу «Фуршет», «Дастор», «Макс-електронікс», «Новобуд» «Еко-плюс» з значним асортиментом продовольчих та непродовольчих товарів. Крім того, в місті стабільно працює мережа фірмових магазинів місцевих підприємств-виробників: ВАТ «Житомирхліб», ДП «Житомирський лікеро-горілчаний завод», ЗАТ «Житомирські ласощі» та ін.

Значна кількість продовольчих та непродовольчих товарів реалізується на ринках міста. Необхідно відзначити вдосконалення організації торговельного процесу: будівництво нових сучасних торговельних павільйонів на Староміському, «Хмільниках» та Житньому ринках, розширення асортименту товарів за рахунок збільшення торговельних площ та їх розмежування. Загалом, на сьогодні в місті діють 15 ринків, ще 2 знаходяться на стадії будівництва.

Збільшення потужності ринків та кількості підприємств торгівлі протягом аналізованого періоду призвело до поступового зростання доходів бюджету міста від видачі дозволів на право розміщення об'єктів торгівлі та ресторанного господарства, видачі дозволів на виставкові заходи та від ринкового збору. Загальна питома вага цих надходжень в доходній частині бюджету міста складає в середньому 6,0-8,0%. Протягом 2002-2006 рр. їх обсяг збільшився в 2,3 рази.

Головним індикатором, який характеризує купівельну спроможність населення м. Житомира та, відповідно, дозволяє оцінити реальні доходи мешканців міста, є показник роздрібного товарообороту, який протягом 2002-2006 рр. зріс в 3,0 рази до 1 042,1 млн. грн. В розрахунку на одного мешканця цей показник у 1,4 рази перевищує середнє значення по країні (за результатами I півріччя 2007 року в 1,5 рази).

Зростання попиту на споживчі товари у м. Житомирі забезпечується як збільшенням рівня середньомісячної заробітної плати, так і підвищенням вимог покупця до торговельної мережі, яке відображається в збільшенні торгових площ та кількості закладів ресторанного бізнесу за рахунок будівництва великих супермаркетів та відкриття кафе, ресторанів, розважальних центрів.

2.5.2. Житлово-комунальне господарство міста

Утримання будинків, споруд та прибудинкових територій

У комунальній власності міста перебуває 1 686 житлових будинків загальною площею 3,0 млн. кв. м, з яких 313 будинків віднесено до категорії ветхих, 34 знаходяться в аварійному стані. Утримання, обслуговування, поточний та капітальний ремонт житлового фонду міста Житомира здійснюють 14 КВЖРЕП.

Крім того, в місті діє 4 житлово-будівельні кооперативи на балансі яких перебуває 126 житлових будинків, утримання і експлуатація яких здійснюється на засадах самооплатності за рахунок коштів, які надходять від членів кооперативів.

На балансі підприємств, організацій та установ перебуває 216 будинків, з яких 146 мають статус житлових будинків, 56 мають статус гуртожитків, 11 будинків барачного типу. На сьогодні міською радою надано згоду на прийняття у комунальну власність 32 будинків відомчого фонду.

Діючі тарифи на утримання будинків та прибудинкових територій розраховуються за кожним будинком окремо та станом на 01.07.2007 р. покривають собівартість послуг в середньому на 83,3%. Ці економічно обґрунтовані тарифи були введені в дію рішенням Житомирської міської ради № 187 від 15.03.2007 р. з 1 квітня 2007 року

Водопостачання та водовідведення

Централізоване водопостачання та водовідведення в м. Житомирі здійснює Житомирське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства. На балансі цього підприємства перебувають мережі водопостачання та водовідведення загальною протяжністю 752 км, 2 очисні каналізаційні споруди, 22 насосні станції. Слід зазначити, що майже половина цих фондів повністю зношена.

Діючі тарифи на водопостачання останній раз переглядалися в 2006 році, в результаті чого вони зросли в середньому на 40,0%. Станом на 01.07.2007 р. покриття тарифом собівартості цих послуг складає в середньому 78,8%. Відшкодування різниці між собівартістю та тарифами з міського бюджету протягом 2005-І півріччя 2007 рр. не проводилося. На сьогодні розроблені та затверджені міською радою нові економічно обґрунтовані тарифи на водовідведення та водопостачання, які знаходяться на розгляді в територіальному відділенні Управління юстиції. Ці тарифи планується ввести дію з 01.01.2008 р.

Теплопостачання та підігрів води

Централізоване теплопостачання та гаряче водопостачання багатоквартирної забудови і громадських будівель здійснює КП «Житомиртеплокомуненерго». Слід зазначити, що на сьогодні до централізованого гарячого водопостачання підключено 23,0% (388 од.) загальної кількості житлових будинків. Теплопостачання споживачам здійснюють 60 котелень через теплові мережі загальною протяжністю 211,6 км. При цьому понад 20% котлів мають термін експлуатації, який перевищує 20 років, а теплоізоляція на мережах теплопостачання застаріла та неефективна.

Необхідність відновлення основних засобів та зростання цін на газ призвело до необхідності підвищення тарифів на послуги з теплопостачання та гарячого водопостачання в 2006 році. Станом на 01.07.2007 р. рівень покриття тарифами собівартості послуг з теплопостачання та гарячого водопостачання становить 88,0% (станом на 01.01.2006 р. 76,3%). При цьому, ОПТМ «Житомиртеплокомуненерго» отримує з міського бюджету відшкодування різниці між собівартістю та тарифами, зокрема в 2006 році сума відшкодування склала 2,2 млн. грн.

Послуги з електропостачання населенню міста надає ЕК «Житомиробленерго» з газопостачання – ВАТ «Житомиргаз».

Незважаючи на значне зростання тарифів на житлово-комунальні послуги в 2006-2007 рр. в місті спостерігається зростання платіжної дисципліни населення щодо сплати комунальних рахунків. Хоча, загалом рівень проплати населення за житлово-комунальні послуги залишається нижчим за 100,%. Зокрема, за результатами І півріччя 2007 року ступінь проплати послуг з водопостачання та водовідведення складає 80,9%, за утримання будинків та прибудкових територій – 90,4%, за теплопостачання та підігрів води – 100,8%.

Слід зазначити, що в 2005-2006 рр. до міського бюджету надходили субвенції з Державного бюджету на погашення заборгованості громадян за житлово-комунальні послуги та енергоносії в рахунок часткової компенсації втрат від знецінення грошових заощаджень загальним обсягом 16,3 млн. грн. та заборгованості минулих років з різниці у тарифах на теплову енергію, послуги з водопостачання та водовідведення, що постачалися населенню, яка виникла в зв'язку з невідповідністю фактичної вартості теплової енергії, послуг з водопостачання та водовідведення тарифам, що затверджувалися органами державної влади чи органами місцевого самоврядування загальним обсягом 71,4 млн. грн.

Сума загальної заборгованості населення міста за житлово-комунальні послуги протягом 2006-I півріччя 2007 року зросла в 1,8 рази до 35,5 млн. грн. Детальну інформація щодо рівня платіжної дисципліни населення щодо сплати комунальних рахунків та покриття тарифами собівартості житлово-комунальних послуг протягом 2004-I півріччя 2007 рр. наведено в додатках (Додаток до рейтингового звіту №7).

В Житомирі, як і в переважній більшості міст України, однією з основних проблем житлово-комунального господарства є підтримання беззбиткового функціонування підприємств, що займаються наданням послуг з водо-, тепlopостачання, утримання будинків та прибудинкових територій шляхом впровадження тарифів, які на 100% відшкодовуватимуть витрати. Так, в 2006 році, зважаючи на значне підвищення ціни на газ, а також зростання заробітної плати та високий рівень зношеності основних фондів, Виконавчим комітетом Житомирської міської ради переглянуто та підвищено тарифи на всі житлово-комунальні послуги. Тарифи на утримання будинків та прибудинкових територій, ще раз переглядалися в I півріччі 2007 року. Крім того, з 2008 року планується ввести нові тарифи з водовідведення та водопостачання. Станом на 01.07.2007 р. середній рівень покриття тарифом собівартості житлово-комунальних послуг складає 78,8-88,1%.

При цьому в місті спостерігається зростання платіжної дисципліни населення щодо сплати комунальних рахунків. Хоча, загалом рівень проплати населення за житлово-комунальні послуги залишається нижчим за 100,%. Сума загальної заборгованості населення міста за житлово-комунальні послуги протягом 2006-I півріччя 2007 року зросла в 1,8 рази до 35,5 млн. грн.

3. Комунальна власність міста

Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та інших нормативно-правових актів територіальним громадам сіл, селищ, міст, районів у містах належить право комунальної власності на такі об'єкти:

- рухоме і нерухоме майно;
- доходи місцевих бюджетів та інші кошти;
- земля та природні ресурси;
- комунальні підприємства;
- частки власності у майні приватизованих підприємств;
- житловий фонд та нежитлові приміщення;
- заклади культури, освіти, спорту, охорони здоров'я, науки, соціального обслуговування;
- інше комунальне майно і майнові права, рухомі та нерухомі об'єкти, визначені відповідно до закону як об'єкти права комунальної власності, а також кошти, отримані від їх відчуження.

Житомирська міська рада діє від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. За рішенням ради виконуються усі майнові операції, у тому числі об'єкти права комунальної власності можуть передаватися у постійне або тимчасове користування юридичним та фізичним особам, надаватися в оренду, продаватися та купуватися, використовуватись як застава. Міська рада вирішує також питання відчуження об'єктів права комунальної власності та визначає доцільність, порядок та умови відчуження. Доходи від відчуження об'єктів права комунальної власності зараховуються до місцевого бюджету і спрямовуються на фінансування заходів, передбачених бюджетом розвитку.

Житомирська міська рада діє від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності, до яких відносяться: рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів та інші кошти, земля та природні ресурси, комунальні підприємства, частки власності у майні приватизованих підприємств, житловий фонд та нежитлові приміщення, інше комунальне майно і майнові права, рухомі та нерухомі об'єкти, визначені відповідно до закону як об'єкти права комунальної власності, а також кошти, отримані від їх відчуження.

3.1. Земельні ресурси

Площа земель у межах адміністративної одиниці м. Житомира складає 6 083 га. З них площа земель, що знаходяться у державній власності станом на 01.01.2007 р. складала 5 436 га. Детальну структуру земельного фонду міста за землекористувачами станом на 01.01.2007 року наведено нижче в таблиці (Таблиця 3.1).

Таблиця 3.1 Розподіл земельного фонду міста за землекористувачами, га

	01.01.2006	01.01.2007
Сільськогосподарські підприємства	179	179
Земельні ділянки, які надані у власність громадянам	2 359	2366
Заклади, установи, організації	1 135	1118
Промислові та інші підприємства	721	726
Підприємства транспорту та зв'язку	339	344
Заклади оборони	382	384
Підприємства та установи природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення	104	99
Лісгосподарські та водогосподарські підприємства	52	54
Спільні підприємства	5	5
Землі загального користування	726	729
Землі запасу та не надані у власність	81	76
Разом	6 083	6 083

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради

З метою наповнення бюджету розвитку місто постійно здійснює продаж земельних ділянок несільськогосподарського призначення. Протягом 2002-І півріччя 2007 рр. за інформацією Управління регулювання земельних відносин Житомирської міської ради було продано 218 земельних ділянок загальною площею 143,3 га. Відчуження земельних ділянок відбувалось як шляхом викупу, так і через земельні аукціони. Детальну інформацію щодо приватизації земельних ділянок, що знаходяться у комунальній власності, протягом 2002-І півріччя 2007 рр. наведено нижче у таблиці (Таблиця 3.2).

Таблиця 3.2 Приватизація земельних ділянок, що знаходяться у комунальній власності, протягом 2002-І півріччя 2007 рр.

Роки	Кількість реалізованих земельних ділянок	Загальна площа земельних ділянок, які були приватизовані, га	Вартість продажу, тис. грн.	Середня ціна 1 га, тис. грн.
2002 рік	19	10,6	1 906,5	180,5
2003 рік	30	28,2	4 137,7	146,5
у т.ч. через аукціони	6	0,9	1 017,6	1 130,7
2004 рік усього	45	28,0	5 372,6	191,9
у т.ч. через аукціони	10	2,3	871,3	380,8
2005 рік усього	64	45,6	13 514,9	296,3
у т.ч. через аукціони	11	2,3	1 598,9	687,0
2006 рік усього	49	26,6	6 421,3	241,9
у т.ч. через аукціони	-	-	-	-
I півріччя 2007 року, усього	11	4,3	2 964,1	690,9
у т.ч. через аукціони	-	-	-	-
Всього	218	143,3	-	-

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради

Як видно з наведених даних, середня ціна продажу земельних ділянок не має сталої динаміки. Вона значною мірою залежить від попиту, а також розміру, місця розташування та цільового призначення об'єкта приватизації.

Питома вага надходжень від оренди земельних ділянок, що знаходяться у комунальній власності, в структурі доходної частини бюджету без урахування трансфертів є досить низькою та за результатами 2006 року не перевищує 2,0%. Хоча щорічно доходи бюджету міста від оренди землі в абсолютних цифрах зростають в 1,5-2,0 рази.

За результатами I півріччя 2007 року в оренді знаходиться 21,4 га землі комунальної власності, проти 2006 року цей показник зменшився в декілька разів, тоді як обсяг надходжень складає 63,0%.

Слід зазначити, що в вересні 2007 року Житомирською міською радою було прийняте рішення «Про затвердження матеріалів коригування технічної документації з нормативної грошової оцінки земельних ділянок міста Житомира». Згідно з яким, з 01.01.2008 р. в місті вводиться в дію відкорегована оцінка земельних ділянок. Зважаючи на це, можна спрогнозувати значне зростання надходжень бюджету міста від приватизації та оренди земельних ділянок в наступних бюджетних періодах.

Площа земель Житомирської міської ради складає 6,1 тис. га, з якої станом на 01.01.2007 р. 89,4% – землі державної власності. З метою наповнення бюджету розвитку місто постійно здійснює продаж земельних ділянок несільськогосподарського призначення як шляхом викупу, так і через аукціони. При цьому протягом всього аналізованого періоду середня ціна продажу землі не мала сталої динаміки. Вона значною мірою залежала від попиту, а також розміру, місця розташування та цільового призначення об'єкта приватизації.

Питома вага надходжень від оренди земельних ділянок у структурі доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів є досить низькою та за результатами 2006 року не перевищує 2,0%. Хоча щорічно доходи бюджету міста від оренди землі в абсолютних цифрах зростають в 1,5-2,0 рази.

3.2. Нерухоме майно, що перебуває в комунальній власності

Важливими джерелами наповнення доходної частини бюджету міста є надходження від приватизації комунального майна та надання цілісних майнових комплексів та іншого комунального майна в оренду. Протягом 2002-І півріччя 2007 р. було приватизовано об'єктів комунальної власності загальною вартістю 47,5 млн. грн. та площею 41,0 тис. кв. м. При цьому обсяг реалізації об'єктів комунальної власності не має сталої динаміки (Таблиця 3.3).

Таблиця 3.3 Приватизація об'єктів комунальної власності протягом 2002-І півріччя 2007 рр.

Роки	Загальна площа об'єктів комунальної власності, які були приватизовані, тис. кв. м	Вартість продажу, тис. грн.	Середня ціна продажу 1 кв. м, грн.
2002 рік	2,7	1 277,1	473,0
2003 рік	11,8	4 240,0	359,3
у т.ч. через аукціони	1,1	738,8	671,6
2004 рік усього	7,2	5 663,0	786,5
у т.ч. через аукціони	1,0	912,2	912,2
2005 рік усього	6,7	7 761,6	1 158,4
у т.ч. через аукціони	-	-	-
2006 рік усього	5,6	8 600,2	1 535,8
у т.ч. через аукціони	-	-	-
I півріччя 2007 року, усього	7,0	19 937,0	2 848,1
у т.ч. через аукціони	1,5	2 852,0	1 901,3
Всього	41,0	47 478,9	-

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради

Слід зазначити, що в Житомирі купівлі-продаж об'єктів комунальної власності відбувається як шляхом викупу, так і через аукціони. При цьому за 2004-І півріччя 2007 рр. вартість продажу зросла майже в 8 разів, що пов'язано, переважно, зі

стабільним ростом цін на нерухомість, а також станом, розміром та місцем розташування об'єктів приватизації.

Протягом 2002-2006 рр. площа об'єктів комунальної власності, що знаходились в оренді варіювалась в межах 109,1-147,4 тис. кв. м. При цьому доходи від оренди постійно зростають. Динаміку надходження коштів від оренди об'єктів комунальної власності протягом 2002-I півріччя 2007 рр. наведено нижче в таблиці.

Таблиця 3.4 Динаміка надходження коштів від оренди об'єктів комунальної власності протягом 2002-I півріччя 2007 рр.

Роки	Кількість укладених договорів оренди станом на кінець звітного періоду	Загальна площа об'єктів комунальної власності, що перебувають в оренді, тис. кв. м	Надійшло коштів від оренди, тис. грн.
2002	788	126,9	2 385,0
2003	894	147,4	2 540,6
2004	759	109,1	2 836,5
2005	831	116,2	3 455,5
2006	890	112,3	5 885,6
I півріччя 2007 р.	481	55,9	4 224,3

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради

За результатами I півріччя 2007 року від оренди приміщень, що знаходяться в комунальній власності надійшло 4,2 млн. грн., що складає 71,7% рівня 2006 року. При цьому, площа об'єктів комунальної власності, які знаходяться в оренді зменшилась вдвічі, що пов'язано з перевиконанням плану з приватизації комунальних об'єктів, а також особливостями графіку переукладання орендних договорів.

Слід зазначити, що в I півріччі 2007 року рішенням Житомирською міської ради було перегляну орендні ставки. Зважаючи на це, можна зробити припущення, що високі темпи росту надходжень від оренди об'єктів комунальної власності збережуться і в 2008 році.

Продаж об'єктів комунальної власності залишається основним джерелом отримання коштів на фінансування капітальних видатків бюджету міста Житомира. Зважаючи на високу зношеність основних фондів міста, фінансові потреби Житомирської міської ради на їх оновлення щороку зростають. Протягом 2002-2006 рр. обсяг доходів від приватизації об'єктів комунальної власності збільшився в 6,6 рази, головним чином, за рахунок росту стабільного росту цін на нерухомість. Також зростає і обсяг надходжень від оренди комунального майна, при цьому загальна площа орендованих приміщень варіюється в межах 109,1-147,4 тис. кв. м.

Слід зазначити, що в I півріччі 2007 року рішенням Житомирською міської ради було перегляну орендні ставки. Зважаючи на це, можна зробити припущення, що високі темпи росту надходжень від оренди об'єктів комунальної власності збережуться і в 2008 році.

4. БЮДЖЕТ МІСТА

4.1. Бюджетна система України

Засади бюджетної системи України, її структура, принципи, правові основи функціонування, основи бюджетного процесу і міжбюджетних відносин та відповідальність за порушення бюджетного законодавства визначені Бюджетним Кодексом України. Окрім Бюджетного Кодексу нормативно-правовими актами, які регулюють бюджетні відносини, є:

- Конституція України – основний закон України, у якому визначені базові поняття бюджету, бюджетної системи держави, повноваження та функції органів влади в частині бюджетних відносин на всіх рівнях;
- Закон про Державний бюджет України – документ, у якому розподіляються доходи та видатки держави на суспільні потреби, розмір та цільове спрямування цих видатків, а також розподіляються доходів та видатків між Державою та адміністративно-територіальними одиницями;
- інші закони, які регулюють бюджетні правовідносини, що виникають у процесі складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів та розгляду звітів про виконання бюджету, а також контролю за виконанням бюджету;
- нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України, прийняті на базі і з метою виконання Бюджетного кодексу та інших законів України, які регулюють бюджетні відносини;
- нормативно-правові акти центральних органів виконавчої влади, прийняті на базі та з метою виконання Бюджетного кодексу, інших законів України, які регулюють бюджетні відносини;
- рішення органів місцевого самоврядування, прийняті відповідно до Бюджетного кодексу та нормативно-правових актів, які регулюють бюджетні відносини;
- нормативно-правові акти, які регулюють податкове законодавство та опосередковано впливають на бюджетні взаємовідносини.

Бюджетна система України є сукупністю Державного бюджету та місцевих бюджетів, яка побудована з урахуванням економічних відносин, державного та адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права. Місцевими бюджетами визнаються бюджет Автономної республіки Крим, обласні, районні бюджети, бюджети районів у містах та бюджети місцевого самоврядування.

Бюджет м. Житомира є бюджетом місцевого самоврядування.

4.1.1. Бюджетні взаємовідносини між державою та місцевими органами управління

Міжбюджетні відносини – це відносини між Державою та місцевим самоврядуванням щодо забезпечення відповідних бюджетів фінансовими ресурсами, необхідними для виконання функцій, передбачених Конституцією України та законами України. Метою регулювання міжбюджетних відносин є забезпечення відповідності між повноваженнями на здійснення видатків, закріплених законодавчими актами України за бюджетами, та бюджетними ресурсами, які повинні забезпечувати виконання цих повноважень.

Відповідно до Бюджетного кодексу, держава несе відповідальність за всі видатки загальнонаціонального масштабу, а саме видатки на державне управління, законодавчу, судову та виконавчу владу, міжнародну діяльність, фундаментальні та прикладні дослідження, національну оборону, правоохоронну діяльність та інші програми, які мають виключно державне значення. Міська рада здійснює управління значною частиною видатків у соціальних сферах. Розмежування видатків між бюджетами здійснюється з урахуванням критеріїв повноти надання послуги та наближення її до безпосереднього споживача.

Чинним законодавством передбачено, що для виконання делегованих повноважень за місцевими радами закріплюється ряд загальнодержавних податків та зборів, включаючи такі, як податок з доходів фізичних осіб, плата за землю, плата за видачу ліцензій та сертифікатів, податок на прибуток підприємств, які перебувають в комунальній власності, місцеві податки та збори, тощо. Бюджетний кодекс передбачає, що надходження від певних загальнодержавних податків, отриманих в рамках юрисдикції місцевої ради, розподіляються між Державним бюджетом, обласним бюджетом та місцевим бюджетом або повністю залишаються у місцевому бюджеті.

Крім цього, для реалізації міжбюджетних відносин існують міжбюджетні трансферти, тобто кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого. Міжбюджетні трансферти з Державного бюджету в місцевий бюджет представлені у формі дотацій (дотації вирівнювання, інші дотації) або різноманітних цільових субвенцій. Дотації вирівнювання є особливістю бюджетної системи України, за допомогою яких держава надає кошти бюджетам певних регіонів та міст України, планові надходження яких є недостатніми для фінансування необхідних витрат у відповідному бюджетному році. Субвенції з Державного бюджету зараховуються безпосередньо в місцевий бюджет на визначені цілі з попередньо визначеними строками та умовами використання.

У свою чергу міська рада може передбачати у місцевому бюджеті такі види міжбюджетних трансфертів: субвенції на утримання об'єктів спільного користування чи ліквідацію негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування, субвенції на виконання власних повноважень територіальних громад сіл, селищ, міст та їх об'єднань, субвенції на виконання інвестиційних проєктів, інші субвенції. Крім того, при формуванні Міністерством фінансів України прогнозних показників місцевих бюджетів за доходами і видатками, що

враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів на відповідний рік, у разі перевищення прогнозного обсягу доходів над розрахунковим обсягом видатків місцевого бюджету, установлюється обсяг коштів, що підлягає передачі з бюджету міста до Державного бюджету.

Слід зазначити, що, у 2002-2007 рр. доходи бюджету міста Житомира, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, поступалися обсягу відповідних видатків загального фонду. На фінансування цієї різниці Житомирська міська рада отримує дотацію вирівнювання з Державного бюджету, сума якої щороку зростає.

4.1.2. Бюджетний процес

Згідно з Бюджетним Кодексом (глави 12), бюджетний процес складається з таких стадій:

Міністерство фінансів України доводить виконавчому комітету особливості складання розрахунків до проекту бюджету на наступний бюджетний період.

Виконавчий комітет зобов'язаний надати необхідну інформацію Міністерству фінансів України – для проведення розрахунків обсягів міжбюджетних трансфертів і інших показників, Верховній Раді України – для перевірки вірогідності цих розрахунків.

Згідно з типовою формою бюджетних запитів, визначеною Міністерством фінансів України, місцеве фінансове управління розробляє та доводить до головних розпорядників бюджетних коштів інструкції з підготовки бюджетних запитів.

Головні розпорядники бюджетних коштів організують розробку бюджетних запитів для подання місцевому фінансовому управлінню у встановлений термін та порядок. Головні розпорядники бюджетних коштів несуть відповідальність за своєчасність, вірогідність та зміст поданих місцевому фінансовому органу бюджетних запитів, які мають містити всю інформацію, необхідну для аналізу показників проекту місцевого бюджету, згідно з вимогами місцевого фінансового органу.

Фінансове управління на будь-якому етапі складання й розгляду проекту бюджету проводить аналіз бюджетних запитів, поданих головними розпорядниками бюджетних коштів, з точки зору його відповідності меті, пріоритетності, а також дієвості й ефективності використання бюджетних засобів. На основі результатів аналізу, начальник фінансового управління приймає рішення щодо включення бюджетного запиту до пропозиції проекту місцевого бюджету перед поданням його на розгляд.

Після схвалення Кабінетом Міністрів України проекту закону про Державний бюджет України Міністерство фінансів України доводить виконавчому комітету міста розрахунки прогнозних обсягів міжбюджетних трансфертів, методику їх визначення та інші показники, необхідні для складання проекту бюджету, а також пропозиції щодо форми проекту рішення про бюджет (типова форма рішення).

У тижневий термін після ухвалення закону про Державний бюджет України в другому читанні Кабінет Міністрів України доводить виконавчому комітету міста положення та показники міжбюджетних відносин (обсяги міжбюджетних трансфертів і текстові статті, що визначають особливості міжбюджетних відносин на наступний бюджетний період), які були проголосовані Верховною Радою України при прийнятті проекту закону про Державний бюджет України в другому читанні.

На підставі інформації, а також відповідних даних управлінь та служб, місцеве фінансове управління готує проект рішення про бюджет міста, який надалі виноситься на сесію міської ради.

Міська рада при затвердженні бюджету повинна враховувати обсяги міжбюджетних трансфертів та інші положення, що були затверджені Верховною Радою України при прийнятті проекту закону про Державний бюджет України в другому читанні. Міський бюджет на наступний бюджетний період затверджується відповідними рішеннями міської ради не пізніше, ніж у двотижневий термін після офіційного опублікування закону про Державний бюджет України.

Якщо до початку нового бюджетного періоду не прийнято відповідне рішення про бюджет, місто має право здійснювати витрати з відповідного бюджету лише на цілі, які визначені в рішенні про бюджет на попередній бюджетний період. При цьому щомісячні видатки не можуть перевищувати 1/12 обсягу видатків, визначених рішенням міської ради про бюджет на попередній бюджетний період, крім витрат на обслуговування та погашення боргових зобов'язань. До прийняття рішення про бюджет на поточний бюджетний період здійснювати капітальні витрати забороняється.

Фінансове управління міської ради здійснює загальну організацію та управління виконання бюджету, координує діяльність учасників бюджетного процесу з питань виконання бюджету.

Казначейське обслуговування бюджету здійснюється відділенням державного казначейства України.

Бюджет виконується за розписом, що затверджується начальником фінансового управління (до затвердження розпису затверджується тимчасовий розпис на відповідний період). Начальник фінансового управління протягом бюджетного періоду забезпечує відповідність розпису бюджету встановленим бюджетним призначенням.

Фінансове управління в процесі виконання місцевого бюджету за доходами здійснює прогнозування та аналіз доходів бюджету.

Податки, збори (обов'язкові платежі) та інші доходи бюджету зараховуються безпосередньо на рахунок бюджету, відкритий у відділенні Державного казначейства, і не можуть акумулюватися на рахунках органів стягнення. Органи стягнення забезпечують своєчасне та в повному обсязі надходження до місцевих бюджетів податків та зборів (обов'язкових платежів) та інших доходів відповідно до законодавства.

Стадіями виконання бюджету міста за видатками визнаються: встановлення бюджетних асигнувань розпорядникам бюджетних коштів на основі затвердженого бюджетного розпису; затвердження кошторисів розпорядникам бюджетних коштів; взяття бюджетних зобов'язань; отримання товарів, робіт, послуг; здійснення платежів; використання товарів, робіт та послуг на виконання бюджетних програм. Державне казначейство України здійснює контроль за відповідністю кошторисів розпорядників бюджетних коштів розпису бюджету.

Також, згідно з Бюджетним кодексом, для покриття касових розривів, що виникають під час виконання загального фонду місцевого бюджету, а саме пов'язаних із забезпеченням фінансування захищених статей видатків, місцева рада, або місцева державна адміністрація за рішенням місцевої ради, може отримувати короткотермінові позички у фінансово-кредитних установах на термін до трьох місяців. Крім того, відповідно до нормативних актів Державного казначейства України, які розробляються щорічно на виконання Законів України про Державний бюджет на відповідний рік, місцевий бюджет може отримувати короткотермінові позички на договірних умовах з єдиного казначейського рахунку без нарахування відсотків за користування цими коштами.

Рішення про внесення змін до Рішення про бюджет приймається міською радою за поданням офіційного висновку фінансового управління про обсяг вільного залишку бюджетних коштів, перевиконання або недовиконання доходної частини загального фонду бюджету. Факт перевиконання доходної частини загального фонду бюджету визнається за підсумками першого півріччя та наступних звітних періодів поточного бюджетного періоду на підставі офіційних висновків фінансового управління за умови перевищення доходів загального фонду бюджету (без урахування міжбюджетних трансфертів), врахованих у розписі бюджету на відповідний період, не менше ніж на 5%. Факт недоотримання доходів загального фонду місцевого бюджету визнається на підставі офіційних висновків фінансового управління за підсумками квартального звіту при недоотриманні доходів загального фонду бюджету, врахованих у розписі бюджету на відповідний період, більше ніж на 15 відсотків.

Рішення про внесення змін до рішення про місцевий бюджет можуть бути також ухвалені міською радою з урахуванням положень статті 52 Бюджетного Кодексу (у випадку виникнення відхилень оцінки прогнозу макропоказників соціального та економічного розвитку України та надходжень у бюджет від прогнозу, врахованого при затвердженні Державного бюджету) і в разі настання інших випадків, передбачених Бюджетним Кодексом.

Періодичність, структура та терміни подання звітності про виконання бюджету визначаються Державним казначейством України. Відділення Державного казначейства складає та подає фінансовому управлінню баланси, звіти про виконання бюджету та інші фінансові звіти за правилами та формами, встановленими Державним казначейством України за погодженням з Міністерством фінансів України та Рахунковою палатою.

Квартальні та річні звіти про виконання бюджету подаються до міської ради у двомісячний строк після виконання відповідного бюджетного періоду. Перевірка

бюджету здійснюється комісією з питань бюджету міської ради, після чого міська рада затверджує звіт про виконання бюджету або приймає інше рішення з цього приводу.

4.1.3. Контроль на всіх стадіях бюджетного процесу

Відповідно до Бюджетного кодексу на всіх стадіях бюджетного процесу здійснюється внутрішній фінансовий контроль, який має забезпечувати:

- постійну оцінку достатності та відповідності діяльності бюджетної установи вимогам внутрішнього фінансового контролю;
- оцінку діяльності на відповідність результатів встановленим завданням і планам;
- інформування безпосередньо керівника бюджетної установи про результати кожної перевірки (оцінки, розслідування, вивчення чи ревізії), проведеної підрозділом внутрішнього фінансового контролю.

Розпорядники бюджетних коштів відповідають за організацію та стан внутрішнього контролю і аудиту як у своїх установах, так і в підвідомчих установах. Організація ефективної системи внутрішнього контролю за фінансово-господарською діяльністю установи покладається на його керівника.

Зовнішній контроль і аудиту фінансової та господарської діяльності бюджетних установ здійснюється Головним контрольно-ревізійним управлінням України – відповідно до його повноважень, визначених законом.

Моніторинг реалізації бюджету міста виконує постійна комісія міської ради з питань бюджету. Фінансове управління міської ради контролює відповідність бюджету міста діючому українському бюджетному законодавству. Крім того, Державна контрольно-ревізійна служба України здійснює моніторинг законності та ефективності використання коштів бюджету міста, вірогідності звітів про виконання бюджету. Міське контрольно-ревізійне управління вповноважене виконувати перевірки та аудит міських органів, підприємств, організацій, установ, які отримують фінансування з бюджету міста та подає пропозиції разом з актом перевірки місцевому фінансову органу для припинення дій з бюджетними коштами або скороченні бюджетних асигнувань.

Постійна комісія міської ради вибирає незалежну аудиторську фірму для виконання аудиту фінансових рахунків міста, пов'язаних з використанням бюджетних фондів у відповідному бюджетному році. На базі результатів такого аудиту, місцеве фінансове управління надсилає на розгляд постійної комісії з питань бюджету пропозиції щодо усунення недоліків у виконанні бюджету міста за попередній рік, та усунення їх реалізації в наступному бюджетному році.

4.1.4. Введення в бюджет м. Житомира

Місто Житомир є адміністративним центром однойменної області з районним поділом, тобто зведений бюджет міста включає бюджети 2-х рівнів: міський та районні в місті.

Організація бюджетного процесу в місті здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів.

Міський бюджет затверджується у термін, визначений статтею 77 Бюджетного кодексу України (не пізніше ніж у двотижневий термін після офіційного опублікування Закону про Державний бюджет). Бюджети районів у місті затверджуються на щорічній основі радами районів у місті відповідно до повноважень, делегованих міською радою.

Формування міського бюджету здійснюється на підставі положень Бюджетного кодексу України, показників міжбюджетних трансфертів, затверджених для міста Законом України про Державний бюджет України на відповідний рік та рішенням обласної ради про обласний бюджет на відповідний рік, бюджетних запитів головних розпорядників коштів, надходжень доходів до бюджету з урахуванням досягнутих показників економічного і соціального розвитку міста за попередній рік та прогнозних показників економічного розвитку міста на поточний рік.

Доходи бюджету м. Житомира формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів.

Бюджет м. Житомира розподіляється на загальний та спеціальний фонди. Джерела формування фондів визначаються виключно законами України. Загальний фонд бюджету включає всі доходи крім тих, що призначені для спеціального фонду, всі видатки загального фонду, які формуються виключно за рахунок надходжень загального фонду та фінансування загального фонду бюджету. Спеціальний фонд бюджету включає бюджетні призначення на видатки за рахунок конкретно визначених джерел надходжень, гранти або дарунки (у вартісному обрахунку), одержані розпорядниками бюджетних коштів на конкретну мету, різницю між доходами та видатками спеціального фонду бюджету.

За загальним фондом бюджет може прийматися з дефіцитом виключно на суму вільного залишку бюджетних коштів сформованого у попередньому періоді. За спеціальним фондом може прийматися з дефіцитом у частині дефіциту бюджету розвитку, який покривається за рахунок запозичень. Створення позабюджетних фондів не допускається чинним законодавством.

До доходів, які враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів (делеговані, або закріплені доходи) та належать до загального фонду бюджету міста, відносяться такі:

- податок з доходів фізичних осіб в частині, що належить бюджету міста обласного значення (75%);
- державне мито в частині, що надходить до бюджету міста;
- плата за ліцензії на впровадження певних видів господарської діяльності та сертифікати;
- плата за державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності;
- плата за торговий патент на здійснення деяких видів підприємницької діяльності, що справляються виконавчим органом місцевої ради;
- надходження адміністративних штрафів, що накладаються виконавчим органом місцевої ради або утвореними ними у встановленому порядку адміністративними комісіями;
- єдиний податок для суб'єктів малого підприємництва в частині, що належить бюджету міста.

До доходів, які не враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів (власні доходи) та належать до загального фонду бюджету міста, відносяться такі:

- місцеві податки і збори, що зараховуються до бюджетів місцевого самоврядування;
- плата за землю в частині, що належить бюджету міста обласного значення (75%);
- надходження сум відсотків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами;
- податок на промисел, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування;
- плата за оренду майнових комплексів, що перебувають у комунальній власності;
- гранти та дарунки у вартісному обрахунку;
- податок на прибуток підприємств комунальної власності;
- інші надходження, передбачені законодавством.

Джерелами формування спеціального фонду, які не враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів, є:

у частині доходів:

- податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів у частині, що зараховується до бюджету міста;
- плата за забруднення навколишнього природного середовища у частині, що зараховується до відповідного бюджету;
- власні надходження бюджетних установ, які утримуються за рахунок коштів відповідного бюджету;
- надходження до цільових фондів, утворених міською радою;
- кошти від відчуження майна спільної власності територіальної громади міста;
- кошти від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення;
- надходження дивідендів, нарахованих на акції (частки, паї) господарських товариств, що є у власності територіальної громади;
- кошти, що передаються з іншої частини місцевого бюджету;
- трансферти з інших бюджетів;
- кошти від повернення позик, які надавались з місцевого бюджету до набрання чинності Бюджетним кодексом;

у частині кредитування:

- повернення кредитів, наданих з міського бюджету молодим сім'ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла;

у частині фінансування:

- запозичення до бюджету розвитку.

Видатки бюджету міста формуються та спрямовуються на здійснення програм та заходів, передбачених Житомирською міською радою.

Виконання бюджету м. Житомира за видатками здійснюється в такому порядку:

- затвердження річного та помісячного розпису міського бюджету;
- встановлення бюджетних асигнувань розпорядникам бюджетних коштів;
- затвердження кошторисів розпорядникам бюджетних коштів;
- взяття бюджетних зобов'язань;
- отримання товарів, робіт та послуг;
- здійснення платежів;
- використання товарів, робіт та послуг на виконання бюджетних програм.

Бюджет розвитку є складовою частиною спеціального фонду бюджету міста. Надходження до бюджету розвитку включають:

- кошти від відчуження майна, яке знаходиться у комунальній власності, у тому числі від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення;
- кошти, які передаються з іншої частини місцевого бюджету за рішенням відповідної ради;
- запозичення, здійснені у порядку, визначеному Бюджетним Кодексом та іншими законами України (окрім коштів на покриття касових тимчасових розривів);
- субвенції з інших бюджетів на виконання інвестиційних проектів.

До витрат бюджету розвитку місцевих бюджетів належать:

- погашення основної суми боргу (окрім коштів на покриття тимчасових касових розривів);
- капітальні вкладення;
- внески органів влади у статутні фонди суб'єктів підприємницької діяльності.

Фінансове управління міської ради та інші органи виконавчої влади здійснюють загальну організацію виконання міського бюджету, координують діяльність учасників бюджетного процесу та тісно співпрацюють з державною податковою інспекцією у м. Житомирі, яка забезпечує надходження всіх податків і зборів до міського бюджету.

Фінансове управління міської ради в процесі виконання міського бюджету здійснює прогнозування та аналіз виконання доходів.

За доходами та видатками запроваджено казначейське обслуговування бюджету м. Житомира. Відділення Державного казначейства здійснює:

- розрахунково-касове обслуговування розпорядників бюджетних коштів;
- контроль бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень, прийнятті зобов'язань та проведенні платежів;
- бухгалтерський облік та складання звітності бюджетних установ м. Житомир.

Відділення Державного казначейства веде облік всіх надходжень, що належать бюджету, та за поданням органів стягнення, погодженим з відповідними фінансовими органами, здійснює повернення коштів, що були помилково або надмірно зараховані до бюджету міста.

Звіт про виконання бюджету міста за доходами і видатками складає відділення Державного казначейства.

Фінансове управління міста складає звіт виконання плану по штатах і контингентах, аналізує звіт про виконання бюджету за доходами і видатками, готує пояснювальну записку, і разом зі звітністю, яку отримують від відділення Державного казначейства, подають їх до вищого фінансового органу.

Квартальні та річні звіти про виконання бюджетів затверджуються відповідно міською та районними радами за поданням виконавчих органів ради.

Бюджет м. Житомира є бюджетом місцевого самоврядування. У зв'язку з тим, що місто Житомир є адміністративним центром Житомирської області з районним поділом, зведений бюджет міста включає бюджети 2-х рівнів: міський та районні в місті. Організація бюджетного процесу в місті здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів.

4.2. Агрегований бюджет м. Житомира протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року

Для повного та всебічного вивчення показників бюджету міста Житомира, бюджет було представлено у форматі бюджетного балансу (Таблиця 4.1). Агрегований бюджет міста Житомира з розбивкою на загальний та спеціальний фонди наведено у Додатку до рейтингового звіту №2.

Таблиця 4.1. Бюджет м. Житомира за результатами 2003-2006 рр. та I півріччя 2007 року у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

Показник	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччя 2007 року
Податкові надходження	89 288,0	90 581,4	116 361,8	156 973,8	101 348,5
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	9 667,1	1 419,5	9 412,5	12 755,6	8 612,6
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів та трансфертів до спеціального фонду	58 480,1	100 676,9	129 045,8	163 689,3	73 803,9
Операційні надходження всього	157 435,1	192 677,9	254 820,0	333 418,7	183 765,1
Поточні видатки	83 928,6	100 437,0	143 165,7	185 210,5	103 290,8
Субсидії та поточні трансферти	61 224,2	88 750,6	104 494,4	137 262,1	65 735,0
Операційні видатки всього	145 152,9	189 187,6	247 660,1	322 472,5	169 025,8
Операційний баланс	12 282,2	3 490,3	7 159,9	10 946,1	14 739,2
Фінансовий дохід	12,7	0,0	0,0	0,0	67,2
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	164,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	-152,1	0,0	0,0	0,0	67,2
Поточний баланс	12 130,1	3 490,3	7 159,9	10 946,1	14 806,4
Капітальні надходження	6 391,7	10 312,5	13 768,6	20 383,8	25 382,9
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	3 862,8	11 810,0	10 256,2	10 695,5	0,0
Капітальні надходження всього	10 254,5	22 122,5	24 024,8	31 079,3	25 382,9
Капітальні видатки	9 274,6	15 891,9	21 145,4	34 340,0	7 078,5
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	8 444,2	9 536,4	3 753,6	3 026,2	964,8
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	730,0	4 120,0	5 001,1	5 347,7	0,0
Капітальні видатки всього	18 448,8	29 548,4	29 900,1	42 714,0	8 043,3
Капітальний баланс	-8 194,2	-7 425,8	-5 875,3	-11 634,7	17 339,6
Баланс після капітальних видатків	3 935,8	-3 935,6	1 284,6	-688,6	32 146,0
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	0,0	0,0	289,4	-4,0	-3,6
Профіцит/дефіцит	3 935,8	-3 935,6	995,2	-684,5	32 149,6
Фінансування	-3 935,8	3 935,6	-995,2	684,5	-32 149,6

Джерело: Фінансове управління Житомирської міської ради

Протягом 2003-2006 рр. та I півріччя 2007 року, операційний баланс бюджету міста зберігає позитивне значення як за загальним, так і за спеціальним фондами. При цьому впродовж всього аналізованого періоду сукупне сальдо операційного балансу бюджету демонструє сталу тенденцію до збільшення, значною мірою, за рахунок зростання обсягу податкових надходжень та офіційних трансфертів. Винятком є 2004 рік, в якому в результаті зміни ставок оподаткування доходів громадян після набрання чинності Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб», відбулося зменшення обсягу основного джерела податкових надходжень – податку з доходів фізичних осіб.

При цьому необхідно відзначити, що через нерівномірні темпи обсягів виконання видаткової частини загального фонду бюджету м. Житомира протягом 2003-

I півріччя 2007 року мали місце тимчасові касові розриви, які покривалися за рахунок короткотермінових позичок з єдиного казначейського рахунку. Протягом аналізованого періоду їх сума збільшилась з 2,8 до 125,9 млн. грн., що свідчить про поступове зростання невідповідності динаміка надходжень доходів та графіку здійснення асигнувань бюджету міста

Фінансові доходи та видатки бюджету міста у 2003 році та I півріччі 2007 року є незначними, в 2004-2006 рр. вони взагалі відсутні. При цьому фінансовий дохід забезпечується, головним чином, за рахунок надходження коштів від розміщення вільних грошових коштів бюджету міста на депозитних рахунках в банківських установах, тоді як фінансові видатки пов'язані з виплатою процентів за кредитами, які залучалися до бюджету міста в 2002 та 2003 роках на покриття тимчасових касових розривів та здійснення капітальних видатків.

Капітальний баланс бюджету міста Житомира, як і в переважній більшості міст України, має від'ємне значення за рахунок того, що капітальні видатки ростуть більшими темпами ніж капітальні доходи. Дефіцит капітального балансу впродовж 2002-2006 рр. покривається, переважно, профіцитом поточного балансу бюджету. За результатами I півріччя 2007 року, як і в переважній більшості міст України, капітальний баланс бюджету має позитивне значення, що зумовлено тим, що основна частина капітальних асигнувань припадає на II півріччя 2007 року.

Загалом, бюджет міста в аналізованих роках виконувався як з дефіцитом, так і з профіцитом. При цьому дефіцит не перевищував 1,9% доходної частину бюджету за відповідний період.

Джерела фінансування бюджету міста Житомира наведено в таблиці (Таблиця 4.2). Фінансування бюджету м. Житомира у 2004-2006 рр. та I півріччі 2007 року з розбивкою на загальний та спеціальний фонди наведено в Додатку до рейтингового звіту №3.

Таблиця 4.2. Фінансування бюджету м. Житомира у 2003-2006 рр. та I півріччі 2007 року, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччя 2007 року
Профіцит/дефіцит	3 935,8	-3 935,6	995,2	-684,5	32 149,6
Фінансування	-3 935,8	3 935,6	-995,2	684,5	-32 149,6
Зміни залишків	-3 935,8	3 935,6	-995,2	684,5	-14 776,1
залишок на початок року	1 305,6	5 241,4	1 305,8	2 301,0	1 616,4
залишок на кінець року	5 241,4	1 305,8	2 301,0	1 616,4	16 392,5
Фінансування за рахунок позик банківських установ	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Одержано позик	3 195,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Повернено позик	3 195,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0	-21 000,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0	21 000,0
Фінансування за рахунок короткотермінових позичок за рахунок єдиного казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	3 626,5
Запозичення	1 500,0	3 400,0	88 000,0	125 935,2	87 000,0
Погашення	1 500,0	3 400,0	88 000,0	125 935,2	83 373,5
Інші розрахунки	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0

Джерело: Фінансове управління Житомирської міської ради

Як видно з наведених даних, дефіцит бюджету міста фінансується виключно за рахунок залишків на рахунках бюджету міста. Зважаючи на це, щороку обсяг залишків коштів не мав сталої динаміки. Слід відзначити, що в 2007 році у зв'язку зі змінами в нормативних актах, що регулюють проведення закупівель товарів, робіт та послуг бюджетними організаціями, зсунувся графік фінансування частини капітальних проектів міського бюджету. В результаті цього утворилася значна сума залишків на рахунках спеціального фонду бюджету, яку було розміщено на депозитних рахунках в банківських установах.

4.3. Виконання доходної частини бюджету м. Житомира протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року

Доходи бюджету м. Житомира формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів. Доходну частину бюджету м. Житомира за 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року наведено у таблиці (Таблиця 4.3).

Таблиця 4.3. Виконання доходної частини бюджету м. Житомира у 2003-2006 рр. та I півріччі 2007 року за основними видами надходжень, тис. грн.

Показники	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	Затверджено на 2007 рік з уточненнями	I півріччя 2007 року
Податкові надходження	89 288,0	90 581,4	116 361,8	156 973,8	194 623,7	101 348,5
<i>питома вага податкових надходжень в обсязі доходної частини бюджету (без урахування коштів, що передаються з однієї частини бюджету в іншу), %</i>	<i>53,5%</i>	<i>43,0%</i>	<i>42,5%</i>	<i>43,7%</i>	<i>48,6%</i>	<i>48,4%</i>
Податок з доходів фізичних осіб	63 153,3	60 303,8	78 722,6	116 314,9	145 479,0	77 062,2
Податок на прибуток підприємств	319,0	1 043,3	1 142,8	1 716,6	2 600,0	446,0
Податок з власників транспортних засобів	3 688,5	3 872,3	5 021,8	6 480,6	6 304,6	4 281,0
Плата за землю	5 933,2	5 950,7	6 456,3	7 340,2	9 221,0	4 086,8
Плата за видачу ліцензій та сертифікатів	317,0	328,7	357,8	354,5	355,0	188,1
Плата за торговий патент на деякі види підприємницької діяльності	2 464,5	4 014,8	7 035,2	7 276,8	8 104,1	4 358,4
Місцеві податки та збори	6 434,4	6 707,9	6 989,5	6 895,5	7 800,0	4 301,8
Єдиний податок	6 978,1	8 359,8	10 635,7	10 586,4	14 750,0	6 603,4
Неподаткові надходження	9 604,1	1 294,5	9 294,2	12 641,1	17 228,5	8 610,5
<i>питома вага неподаткових надходжень в обсязі доходної частини бюджету (без урахування коштів, що передаються з однієї частини бюджету в іншу), %</i>	<i>5,8%</i>	<i>0,6%</i>	<i>3,4%</i>	<i>3,5%</i>	<i>4,3%</i>	<i>4,1%</i>
Відсотки банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами	10,5	0,0	0,0	0,0	146,2	67,2
Державне мито	1 575,7	1 414,5	855,9	794,8	800,0	416,8
Адміністративні штрафи	62,5	43,8	113,3	-87,0	18,2	20,2
Інші надходження	154,9	-6 509,4	1 397,0	2 602,9	1 287,8	1 067,6
Плата за оренду майнових комплексів, що є у комунальній власності	574,4	187,2	219,7	1 232,8	10 300,0	2 419,1
Власні надходження бюджетних установ та організацій	7 222,7	6 158,3	6 708,2	8 053,5	4 646,3	4 594,0
Доходи від операцій з капіталом	6 391,7	10 312,5	13 768,6	20 383,8	39 543,2	25 382,9
<i>питома вага операцій з капіталом в обсязі доходної частини бюджету (без урахування коштів, що передаються з однієї частини бюджету в іншу), %</i>	<i>3,8%</i>	<i>4,9%</i>	<i>5,0%</i>	<i>5,7%</i>	<i>9,9%</i>	<i>12,1%</i>
- кошти від продажу основного капіталу	4 163,2	5 626,3	7 761,6	8 600,2	30 043,2	19 934,5
- кошти від продажу землі і нематеріальних активів	2 228,5	4 686,2	6 007,0	11 783,6	9 500,0	5 448,4
Цільові фонди	75,7	125,1	118,3	114,5	110,0	69,4
<i>питома вага цільових фондів в обсязі доходної частини бюджету (без урахування коштів, що передаються з однієї частини бюджету в іншу), %</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,1%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>
Разом доходів	105 359,4	102 313,4	139 542,8	190 113,2	251 505,4	135 411,3
Трансферти	61 612,8	108 366,9	134 300,9	169 037,0	148 935,6	73 803,9
<i>питома вага трансфертів в обсязі доходної частини бюджету (без урахування коштів, що передаються з однієї частини бюджету в іншу), %</i>	<i>36,9%</i>	<i>51,4%</i>	<i>49,0%</i>	<i>47,1%</i>	<i>37,2%</i>	<i>35,3%</i>
Разом	166 972,3	210 680,3	273 843,7	359 150,2	400 441,0	209 215,1
Кошти, одержані із загального фонду до бюджету розвитку	730,0	4 120,0	5 001,1	5 347,7	2 070,9	0,0
Усього	167 702,3	214 800,3	278 844,8	364 498,0	402 511,9	209 215,1

Джерело: Фінансове управління Житомирської міської ради

Протягом 2002-I півріччя 2007 рр. обсяг доходної частини бюджету міста (без урахування коштів, що передаються із загального фонду до спеціального) характеризується поступовим зростанням, переважно, за рахунок збільшення суми трансфертів та податкових надходжень. Слід зазначити, що в Житомирі трансферти формують 37,0-52,0% доходної частини бюджету.

З Державного бюджету до бюджету міста надходять, переважно, соціально направлені субвенції на виплату допомоги та надання пільг соціально незахищеним верствам населення та дотація вирівнювання, обсяг якої щороку зростає. Детальний перелік офіційних трансфертів, які надійшли до бюджету міста Житомира протягом 2003-2006 рр. та I півріччя 2007 року, із зазначенням їх розміру наведено в додатках (Додаток до рейтингового звіту №4).

Податкові надходження забезпечують в середньому 43,0-46,0% доходної частини бюджету, при цьому їх обсяг щороку зростає. Відсутність зростання доходної частини бюджету без урахування трансфертів в 2004 році пов'язана зі змінами у ставках оподаткування доходів фізичних осіб після набрання чинності Законом України «Про податок з доходів фізичних осіб», а також перерахуванням 6,5 млн. грн. до Державного бюджету, згідно з ст. 68 ЗУ «Про Державний бюджет на 2004 рік»

Динаміка доходів від операцій з капіталом значною мірою залежить від потреби в грошових коштах на фінансування капітальних видатків, а також від попиту, рівня цін на нерухомість та земельні ресурси. Протягом 2003-2006 рр. їх обсяг збільшився в 6 разів, а питома вага в структурі доходів зросла з 3,8% до 10,0%.

Обсяг неподаткових надходжень та доходів цільових фондів впродовж аналізованого періоду не має сталої динаміки, при цьому їх питома вага в доходній частині бюджету міста є незначною.

Слід зазначити, що зростання доходів бюджету також підтримується поступовим скороченням податкового боргу. Протягом останніх 4 років сума недоїмки зменшилась на 1,2 млн. грн. до 1,6 млн. грн., головним чином за рахунок скорочення податкового боргу за податком з доходів фізичних осіб та з власників транспортних засобів. Загалом, станом на 01.07.2007 р. сума недоїмки є не значною та не перевищує 1,0% доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів.

Аналіз виконання доходів загального фонду бюджету м. Житомира протягом 2005-2006 рр. наведено у наступній таблиці:

Таблиця 4.4. Виконання доходної частини загального фонду бюджету м. Житомира у 2004-2006 рр. та I півріччі 2007 року, тис. грн.

Показники	2004 р. виконання	2005 р. виконання	Затверджено на 2006 рік з урахуванням змін	2006 р. виконання	% вик. в 2006 році річного плану урахуванням змін	Темп росту показників бюджету 2006 до виконання 2005 року	% вик. у I півр. 2007 року річного плану з урахуванням змін
Усього закріплені доходи, з них	74 187,2	97 457,1	138 260,9	134 966,7	97,6	138,5	52,3
<i>питома вага закріплених доходів в загальному фонді доходної частини бюджету міста, %</i>	<i>39,1</i>	<i>41,8</i>	<i>53,8</i>	<i>53,7</i>	-	-	-
<i>питома вага податку з доходів фізичних осіб в структурі закріплених доходів, %</i>	<i>81,3</i>	<i>80,8</i>	<i>86,4</i>	<i>86,2</i>	-	-	-
Податок з доходів фізичних осіб	60 303,8	78 722,6	119 521,5	116 314,9	97,3	147,8	53,0
Плата за торговий патент	3 918,2	6 945,4	7 176,5	7 181,9	100,1	103,4	53,9
Єдиний податок	8 359,8	10 635,7	10 582,2	10 586,4	100,0	99,5	44,8
Державне мито	1 414,5	855,9	791,2	794,8	100,5	92,9	52,1
Плата за держ. реєстрацію	147,0	184,1	174,0	175,8	101,0	95,4	56,1
Адміністративні штрафи	43,8	113,3	15,5	-87,0	-561,5	-76,8	111,0
Усього власні доходи, з них	7 560,7	16 353,7	20 292,7	19 995,1	98,5	122,3	39,7
<i>питома вага власних доходів в загальному фонді доходної частини бюджету міста, %</i>	<i>4,0</i>	<i>7,0</i>	<i>7,9</i>	<i>8,0</i>	-	<i>113,5</i>	-
Плата за землю	5 950,7	6 456,3	7 339,9	7 340,2	100,0	113,7	44,3
Місцеві податки й збори	6 707,9	6 989,5	6 894,5	6 895,5	100,0	98,7	55,2
Плата за оренду майнових комплексів, що є у комунальній власності	187,2	219,7	1 231,9	1 232,8	100,1	561,1	23,5
Частина прибутку комунальних підприємств	0,0	0,0	43,3	43,4	100,1	-	85,3
Податок на прибуток підприємств комунальної власності	1 043,3	1 142,8	2 022,0	1 716,6	84,9	150,2	17,2
Інші неподаткові надходження	-6 510,1	1 371,6	2 582,8	2 578,8	99,8	188,0	83,5
Разом загальний фонд	81 747,9	113 810,8	158 553,6	154 961,8	97,7	136,2	50,3
Трансферти	108 099,7	119 428,2	98 536,6	96 242,1	97,7	80,6	51,7
<i>питома вага трансфертів в загальному фонді доходної частини бюджету міста, %</i>	<i>56,9</i>	<i>51,2</i>	<i>38,3</i>	<i>38,3</i>	-	<i>74,8</i>	-
Усього загальний фонд	189 847,6	233 239,0	257 090,2	251 203,9	97,7	107,7	50,9

Джерело: Фінансове управління Житомира міської ради

За результатами 2006 року загальний фонд доходної частини бюджету міста з урахуванням змін було виконано на 97,7%, у тому числі за закріпленими доходами на 97,6%, за власними доходами – на 98,5%. При цьому показники щодо обсягу

доходів, які враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, доведені МФУ, перевиконано на 8,2%.

У 2006 році, проти 2005 року, загальний фонд доходної частини бюджету міста зріс на 7,7%, головним чином, за рахунок збільшення обсягу надходження податку з доходів фізичних осіб.

Податок з доходів фізичних осіб зберігає провідну роль у формуванні доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів, зокрема, в структурі делегованих доходів¹ його питома вага в звітному році зросла до 86,2%. Проти 2005 року фактичний обсяг цього виду надходжень зріс на 47,8%. Це підтримується зростанням фонду оплати праці штатних працівників міста на 36,2% у зв'язку з підвищення середньомісячної заробітної плати в місті на 31,3%, збільшенням кількості зайнятих на 3,2 тис. осіб, а також зарахуванням з 01.01.2006 р. до бюджету міста податку з доходів фізичних осіб-військовослужбовців та осіб рядового та начальницького складу органів внутрішніх справ, органів і установ виконання покарань, податкової міліції, який в 2005 році був джерелом доходів Державного бюджету. Основним платником податку з доходів фізичних осіб залишається ЗАТ «Житомирські ласощі», питома вага якого в загальному обсязі цього виду доходів бюджету міста складає в середньому 3,0%.

Станом на 01.01.2007 р. недоїмка бюджету зі сплати податку з доходів фізичних осіб є незначною та складає 408,7 тис. грн. Протягом 2006 року її обсяг зменшився вдвічі.

Другим за обсягом джерелом делегованих доходів залишається єдиний податок, обсяг надходження якого в 2006 році, порівняно з 2005 роком майже не змінився. Тоді як кількість суб'єктів підприємницької діяльності активно зростає. Це пов'язано переважно тим, що єдиний податок у I кварталі 2005 року зараховувався до місцевих бюджетів в повному обсязі, з 01.04.05 р. відновлено норматив зарахування до місцевих бюджетів в розмірі 43%, який діяв у 2004 році. Виконання уточненого річного плану на 2006 рік за надходженням єдиного податку складає 100,0%. Недоїмка за цим джерелом надходжень є незначною та становить 56,0 тис. грн.

Стабільне зростання обсягу надходжень плати за торговий патент, зумовлене розширення мережі та збільшенням потужності гральних закладів, а також підвищенням вартості патенту.

Питома вага власних доходів бюджету в структурі загального фонду бюджету є незначною, хоча протягом 2005-2006 років вона зросла з 4,0 до 8,0%. Збільшення обсягу доходів, які не враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, відбулося, головним чином, за рахунок збільшення надходжень від здавання в оренду земельних ділянок та об'єктів, що знаходяться в комунальній власності, а також інших неподаткових надходжень.

За результатами 2006 року плата за землю та оренда майнових комплексів забезпечують 43,0% власних доходів бюджету міста. Значне зростання цього виду

¹ Делеговані доходи – доходи, які враховуються Міністерством Фінансів України при визначенні міжбюджетних трансфертів (БКУ ст.64).

доходів бюджету міста зумовлене надходженням боргу ОПТМ «Темплокомуненерго» по орендній платі за 2005 рік обсягом 913,2 тис. грн.

Нерівномірна динаміка обсягу інших неподаткових надходжень пов'язана з дією статті 68 ЗУ «Про бюджету України на 2004 рік», а також особливостями формування бюджету міста Житомира. Зокрема, згідно зі ст. 68 ЗУ «Про бюджет України на 2004 рік» 50% доходів, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів, та надходять понад затверджені планові показники акумулюються на рахунках Державного казначейства України для подальшого спрямування до місцевих бюджетів, по яких доходи, визначені цією статтею, виконані не у повному обсязі. В 2004 році понад доведеного обсягу делегованих доходів до бюджету міста Житомира надійшло 13,5 млн. грн., з яких половину було передано до Державного бюджету за статтею «Інші неподаткові надходження». З 2005 року, згідно з рішенням Житомирської міської ради, за цією доходною статтею зараховуються кошти на розвиток інфраструктури міста від замовників нового будівництва. Зважаючи на зростання будівельної активності, протягом 2005-2006 рр. обсяг цих надходжень збільшився в 2,0 рази.

У структурі місцевих податків та зборів переважає ринковий збір, питома вага якого за результатами I півріччя 2007 року складає 75,0%. Загальний обсяг цих доходів бюджету протягом останніх років не мав сталої динаміки та коливався в межах 6,7-6,9 млн. грн.

Значне місце в структурі доходної частини бюджету міста Житомира посідають офіційні трансферти з Державного бюджету, хоча протягом 2004-2006 рр. їх питома вага в загальному фонді знизилась з 57,0 до 38,0%. Обсяг цього виду надходжень впродовж 2002-2005 рр. збільшився майже вдвічі, тоді як у 2006 році, проти попереднього року, він скоротився на 20,0%. Така динаміка надходження трансфертів обумовлена змінами в схемі урахування соціально направлених субвенцій в казначейській формі зведеному бюджеті міста Житомира. Крім того, зважаючи на невідповідність доходів та видатків, які враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, бюджет міста Житомира отримує дотацію вирівнювання, сума якої протягом 2003-2006 рр. збільшилась в 6,8 рази до 35,3 млн. грн. Детальну інформацію, щодо обсягу надходжень офіційних трансфертів до бюджету міста Житомира протягом 2004-I півріччя 2007 року наведено в додатках (Додаток до рейтингового звіту №4).

Протягом 2006 року до спеціального фонду бюджету міста надійшло коштів на суму 107,9 млн. грн. (без урахування коштів, що передаються із загального фонду в спеціальний), що складає 99,7% затвердженого з урахуванням змін річного плану. Протягом 2003-2006 рр. спеціальний фонд міста збільшився в 6,2 рази, головним чином за рахунок стрімкого росту в 2006 році обсягу трансфертів з Державного бюджету.

Аналіз виконання доходів спеціального фонду бюджету м. Житомира наведено в наступній таблиці (Таблиця 4.5).

Таблиця 4.5. Виконання доходної частини спеціального фонду бюджету м. Житомира у 2004-2006 рр. та I півріччі 2007 року, тис. грн.

Показник	2004 р. виконання	2005 р. виконання	Затверджено на 2006 рік з урахуванням змін	2006 р. виконання	% вик. в 2006 році річного плану урахуванням змін	Темп росту показників бюджету 2006 до виконання 2005 року	% вик. у I півр. 2007 р. річного плану з урахуванням змін
Податок з власників транспортних засобів	3 872,3	5 021,8	6 348,5	6 480,6	102,1	129,1	67,9
Власні надходження бюджетних організацій	6 158,3	6 708,2	3 867,3	8 053,5	в 2,0 р. б	120,1	98,9
Доходи від операцій з капіталом, у тому числі:	10 312,5	13 768,6	23 532,7	20 383,8	86,6	148,0	64,2
<i>питома вага надходжень в загальній сумі доходів, %</i>	<i>49,5%</i>	<i>33,9%</i>	<i>21,7%</i>	<i>18,9%</i>	-	-	-
- надходження коштів від приватизації майна	5 626,3	7 761,6	7 506,6	8 600,2	114,6	110,8	66,4
- надходження коштів від продажу землі	4 686,2	6 007,0	16 026,1	11 783,6	73,5	196,2	57,4
Інші неподаткові надходження	0,7	25,4	23,0	24,1	104,8	94,9	3,0
Разом	20 565,5	25 732,0	33 970,6	35 151,4	103,5	136,6	67,8
Трансферти	267,2	14 872,7	74 274,9	72 794,9	98,0	в 5,0 р. б	0,0
<i>питома вага трансфертів в спеціальному фонді доходної частини бюджету, %</i>	<i>1,3%</i>	<i>36,6%</i>	<i>68,6%</i>	<i>67,4%</i>	-	-	-
Разом доходів	20 832,7	40 604,7	108 245,4	107 946,3	99,7	265,8	60,3
Кошти , що передаються із загального фонду до спеціального	4 120,0	5 001,1	7 099,2	5 347,7	75,3	106,9	0,0
Всього	24 952,7	45 605,8	115 344,6	113 294,0	98,2	248,4	58,2

Джерело: Фінансове управління Житомирської міської ради

Протягом 2003-2005 рр. провідне місце в структурі спеціального фонду бюджету міста Житомира посідали доходи від операцій з капіталом, тоді як в 2006 році вони поступилися місцем офіційним трансфертам з Державного бюджету. Значне збільшення обсягу субвенцій зумовлене надходженням у 2005-2006 рр. з Державного бюджету коштів на заходи щодо погашення заборгованості громадян за житлово-комунальні послуги та енергоносії в рахунок часткової компенсації втрат від знецінення грошових заощаджень, а також на погашення заборгованості минулих років з різниці в тарифах на житлово-комунальні послуги та їх собівартістю.

Питома вага доходів від операцій з капіталом у структурі спеціального фонду доходної частини бюджету протягом 2004-2006 рр. зменшилась з 49,5% до 18,9%, тоді як їх обсяг збільшився вдвічі до 20,4 млн. грн. Зростання доходів від приватизації земельних ділянок та об'єктів, що знаходяться в комунальній власності, підтримується як збільшенням потреби бюджету міста в коштах на здійснення капітальні видатки, так і ростом ціни продажу.

Крім того, зростання купівельної спроможності населення зумовило високі темпи росту в великих містах України кількості автомобілів, у зв'язку з чим

спостерігається стабільне збільшення обсягу доходів бюджету від сплати податку з власників транспортних засобів.

Власні надходження бюджетних організацій на 40-50,0% формуються за рахунок добровільних благодійних внесків, грантів та дарунків, які не мають регулярного характеру, а тому бюджетом міста не плануються. Зважаючи на це, обсяг надходжень цього виду доходів не має сталої динаміки, а рівень виконання уточненого річного плану, зазвичай є досить високим.

Протягом 2002-2006 рр. обсяг доходної частини бюджету міста (без урахування коштів, що передаються із загального фонду до спеціального) характеризується поступовим зростанням, переважно, за рахунок збільшення суми трансфертів та податкових надходжень. Слід зазначити, що в Житомирі за результатами 2005-2006 рр. трансферти формують близько 50,0% доходної частини бюджету міста. При цьому загальна питома вага неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом та цільових фондів впродовж 2003-2006 рр. не перевищувала 10,0%.

Виконання планових показників доходної частини загального фонду без урахування трансфертів за результатами 2006 року склало 97,7%, у тому числі за закріпленими доходами – 97,6%, за власними доходами – 98,5%. При цьому рівень, доведений МФУ щодо обсягу доходів, які враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, перевиконано на 8,2%. При цьому недовиконано уточнений річний план за надходженням основних доходних статей – податку з доходів фізичних осіб та офіційних трансфертів з Державного бюджету.

У структурі субвенцій та дотацій, які перераховуються до бюджету міста, переважають соціально спрямовані трансферти на виплату допомоги та надання пільг соціально незахищеним верствам населення. Крім того, зважаючи на невідповідність доходів та видатків, які враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, бюджет міста Житомира отримує дотацію вирівнювання, сума якої протягом 2003-2006 рр. збільшилась в 6,8 рази до 35,3 млн. грн.

Питома вага власних доходів бюджету в структурі загального фонду бюджету є незначною, хоча протягом 2005-2006 років їх обсяг постійно зростає. Збільшення обсягу доходів, які не враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, відбувається, переважно, за рахунок збільшення надходжень від здавання в оренду земельних ділянок та об'єктів, а також інших неподаткових надходжень.

Обсяг спеціального фонду протягом 2003-2006 рр. збільшився в 6,2 рази до 107,9 млн. грн. (без урахування коштів, що передаються із загального фонду в спеціальний), що складає 99,7% уточненого плану на 2006 рік. Високі темпи росту цієї доходної частини впродовж останніх двох років, головним чином, пов'язані з надходження субвенцій з Державного бюджету на заходи щодо погашення заборгованості громадян за житлово-комунальні послуги та енергоносії в рахунок часткової компенсації втрат від знецінення грошових заощаджень загальним обсягом 16,2 млн. грн., а також на погашення заборгованості минулих років з різниці в тарифах на житлово-комунальні послуги та їх собівартістю – 71,4 млн. грн.

Обсяг доходів від операцій з капіталом протягом 2003-2006 рр. збільшився в 3,2 рази. При цьому їх питома вага в структурі спеціального фонду доходної частини бюджету міста зменшилась з 36,6 до 18,9%. Зростання доходів від приватизації земельних ділянок та об'єктів, що знаходяться в комунальній власності, підтримується як збільшенням потреби бюджету міста в коштах на здійснення капітальних видатків, так і ростом ціни продажу.

4.4. Виконання видаткової частини бюджету м. Житомира протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року

Видатки бюджету міста формуються та спрямовуються на здійснення програм та заходів, передбачених Житомирською міською радою. Основні видаткові статті протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року представлено у наступній таблиці:

Таблиця 4.6 Показники виконання видаткової частини бюджету міста Житомира у 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року, тис. грн.

Найменування показника	2002 р. виконання	2003 р. виконання	2004 р. виконання	2005 р. виконання	2006 рік виконання	Затверджено на 2007 рік з урахуванням змін	I півріччя 2007 року виконання
Основні видаткові статті	115 286,7	140 606,4	175 918,0	230 666,4	353 745,9	392 438,2	173 495,9
Державне управління	3 559,2	4 306,2	5 669,8	8 366,4	15 040,6	18 055,4	7 303,2
Правоохоронна діяльність	756,1	764,6	863,5	1 187,7	1 698,8	1 809,3	714,9
Освіта	33 648,4	42 458,1	51 283,0	77 475,7	99 204,6	126 072,1	58 240,8
Охорона здоров'я	24 391,7	29 400,0	32 930,0	44 763,7	55 455,7	70 217,2	33 187,6
Соціальний захист і соціальна допомога	21 743,7	23 599,3	24 525,2	28 461,8	39 433,5	83 232,1	46 582,2
Житлово-комунальне господарство	9 865,8	13 512,0	15 974,7	26 140,2	91 110,4	18 311,2	8 962,1
Культура і мистецтво	2 105,6	2 874,5	3 382,4	5 226,9	7 054,5	10 098,2	4 658,7
Засоби масової інформації	105,6	150,0	182,3	200,0	200,0	190,0	93,5
Фізична культура і спорт	351,1	519,9	619,7	884,6	1 145,7	1 553,5	616,9
Будівництво	7 847,0	9 809,1	19 414,7	18 437,8	26 190,6	32 480,0	4 662,3
Транспорт	10 585,9	11 986,7	18 966,8	18 128,4	16 568,8	18 661,7	7 024,9
Інші послуги, пов'язані з економічною діяльністю	178,8	601,9	1 852,6	977,2	289,1	11 288,3	1 229,4
Попередження та ліквідація надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха	88,0	360,0	163,8	237,8	235,7	349,3	217,8
Обслуговування боргу	7,2	164,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Цільові фонди	52,5	99,1	89,7	178,1	117,9	120,0	1,5
Видатки, не віднесені до основних груп	50,5	82,9	629,1	248,6	378,8	763,5	191,9
Разом видатків	115 337,2	140 689,3	176 547,1	230 915,0	354 124,7	393 201,8	173 687,7
Кошти, що передаються до Державного бюджету	0,0	0,0	0,0	108,7	100,0	430,4	0,0
Кошти, що передаються до бюджетів інших рівнів	20 376,8	22 347,1	38 068,9	41 535,4	5 614,1	6 882,8	3 381,4
Всього видатків	135 714,0	163 036,4	214 615,9	272 559,1	359 838,8	400 515,0	177 069,1
Надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла з вирахуванням погашення	0,0	0,0	0,0	289,4	-4,0	0,0	-3,6
Всього видатків	135 714,0	163 036,4	214 615,9	272 848,5	359 834,8	400 515,0	177 065,5
Кошти, що передаються за взаємними розрахунками до міського бюджету	1 000,0	730,0	4 120,0	5 001,1	5 347,7	2 070,9	0,0
Всього	136 714,0	163 766,4	218 735,9	277 849,6	365 182,5	402 585,9	177 065,5

Джерело: Фінансове управління Житомирської міської ради

Видаткова частина бюджету міста без урахування коштів, що передаються до бюджетів з однієї частини бюджету в іншу протягом 2002-2006 рр. зросла з 135,7 до 400,5 млн. грн., за рахунок росту всіх основних видаткових статей.

Найбільшими видатковими статтями є «Освіта», «Охорона здоров'я» та «Житлово-комунальне господарство». При цьому, повноваження щодо здійснення видатків за рахунок соціально спрямованих субвенцій були делеговані районним в місті радам. З цим пов'язаний значний обсяг коштів, які передавалися до бюджетів нижчих рівнів протягом 2002-2005 рр. З 2006 року весь обсяг бюджетних асигнувань, які спрямовуються на фінансування соціальних видатків відображається за статтею «Соціальний захист і соціальна допомога» зведеного бюджету міста. Також, з бюджету міста передаються кошти на фінансування діяльності виконавчих органів районних в місті рад та спільних з Державою програм соціально-економічного розвитку.

Структуру поточних та капітальних видатків бюджету міста наведено у наступній таблиці:

Таблиця 4.7 Виконання видаткової частини бюджету м. Житомира у 2002-2006 рр. та I півріччі 2007 року за економічною класифікацією, тис. грн.

Видатки	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	Затверджено на 2007 рік з урахуванням змін	I півріччя 2007 року
Поточні видатки	145 317,7	189 187,6	247 660,1	322 472,5	345 695,9	169 025,8
в тому числі захищені статті загального фонду місцевого бюджету	106 636,8	139 069,8	184 746,7	209 085,3	304 885,6	147 871,8
питома вага поточних видатків в загальному обсязі витрат	89,1%	88,2%	90,8%	89,6%	86,3%	95,5%
питома вага захищених статей видатків в обсязі витрат загального фонду бюджету	73,3%	73,3%	81,1%	84,9%	89,3%	88,7%
Оплата праці працівників бюджетних установ	43 329,0	54 862,1	78 564,6	102 091,2	135 271,3	59 217,6
Нарахування на заробітну плату	15 101,8	19 969,4	28 982,0	35 948,2	48 291,9	21 092,8
питома вага видатків на оплату праці та нарахування на неї в загальному обсязі витрат	35,8%	34,9%	39,4%	38,4%	45,8%	45,4%
Придбання предметів постачання і матеріалів, оплата послуг та інші видатки	12 104,3	10 501,9	22 487,9	28 257,0	22 991,2	10 774,7
Видатки на відрядження	243,6	155,5	229,7	269,8	434,6	180,3
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	7 987,5	8 346,2	12 160,8	17 434,1	18 429,4	11 474,6
Дослідження і розробки, державні програми	5 162,4	6 601,9	740,7	1 210,3	1 802,7	550,9
Виплата процентів, доходу за зобов'язаннями	164,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Субсидії і поточні трансферти	61 224,2	88 750,6	104 494,4	137 262,1	118 474,8	65 735,0
питома вага субсидій та поточних трансфертів в загальному обсязі витрат	37,6%	41,4%	38,3%	38,1%	29,6%	37,1%
Субсидії і поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям)	16 258,9	27 337,9	17 297,2	88 639,4	24 841,9	12 808,9
Поточні трансферти органам державного управління інших рівнів	22 347,1	38 068,9	41 419,0	5 614,1	6 882,8	3 381,4
Поточні трансферти населенню	22 618,2	23 343,8	45 778,2	43 008,6	86 750,1	49 544,7
Капітальні видатки	17 718,8	25 428,4	24 899,0	37 366,3	54 769,0	8 043,3
питома вага капітальних видатків в загальному обсязі витрат	10,9%	11,8%	9,1%	10,4%	13,7%	4,5%
Придбання основного капіталу	9 274,6	15 889,3	21 144,9	34 338,5	32 529,0	7 075,0
Придбання землі і нематеріальних активів	0,0	2,6	0,5	1,6	3,5	3,5
Капітальні трансферти без урахування трансфертів до бюджету розвитку	8 444,2	9 536,4	3 753,6	3 026,2	22 236,5	964,8
Нерозподілені видатки	0,0	0,0	0,0	0,0	50,0	0,0
Кредитування з урахуванням погашень	0,0	0,0	289,4	-4,0	0,0	-3,6
Разом	163 036,4	214 615,9	272 848,5	359 834,8	400 515,0	177 065,5

Джерело: Фінансове управління Житомирської міської ради

Зростання видаткової частини бюджету міста протягом 2002-2006 рр. підтримувалося постійним збільшенням обсягу поточних видатків, тоді як капітальні видатки не мають сталої динаміки.

Стабільне зростання обсягу поточних видатків бюджету міста забезпечується, переважно, за рахунок збільшення суми асигнувань за захищеними видатковими

статтями, питома вага яких в обсязі витрат загального фонду бюджету 2003-2006 рр. зросла з 73,3% до 84,9%.

До захищених статей видатків Житомирської міська рада протягом 2002-I півріччя 2007 рр., на виконання положень Законів України про Державний бюджет на відповідні роки, відносить: видатки на оплату праці та нарахування на неї, медикаменти та перев'язувальні матеріали, продукти харчування, поточні трансферти населенню, поточні трансферти органам державного управління інших рівнів. Затвердження переліку захищених статей гарантує виконання містом зобов'язань перед бюджетними установами, а з іншого боку, звужує можливості міста щодо розпорядження бюджетними коштами у разі виникнення непередбачуваних ситуацій.

Обсяг капітальних видатків знаходиться на помірному рівні – в середньому 10,0% від загального обсягу витрат бюджету. При цьому більше 1/4 цих асигнувань забезпечується трансфертами з Державного бюджету.

Основні показники, які характеризують виконання видаткової частини бюджету м. Житомира у 2004-2006 рр., наведено у наступній таблиці (дані щодо виконання видаткової частини бюджету м. Житомира у 2004-2006 рр. із розбивкою на загальний та спеціальний фонди наведено в Додатках до рейтингового звіту №№5-6):

Таблиця 4.8 Виконання видаткової частини бюджету м. Житомира у 2004-2006 рр. та I півріччя 2007 року, тис. грн.

Показник	2004 р. виконання	2005 р. виконання	Затверджено на 2006 рік з урахуванням змін	2006 рік виконання	% вик. в 2006 році річного плану урахуванням змін	Темп росту показників бюджету 2006 до виконання 2005 року	% вик. у I півр. 2007 р. річного плану з урахуванням змін
Основні видаткові статті	175 918,0	230 666,4	359 719,2	353 745,9	98,3	153,4	44,2
Державне управління	5 669,8	8 366,4	15 359,5	15 040,6	97,9	179,8	40,4
Правоохоронна діяльність	863,5	1 187,7	1 433,6	1 698,8	118,5	143,0	39,5
Освіта	51 283,0	77 475,7	99 341,5	99 204,6	99,9	128,0	46,2
Охорона здоров'я	32 930,0	44 763,7	55 208,6	55 455,7	100,4	123,9	47,3
Соціальний захист і соціальна допомога	24 525,2	28 461,8	39 242,0	39 433,5	100,5	138,5	56,0
Житлово-комунальне господарство	15 974,7	26 140,2	91 439,0	91 110,4	99,6	в 3,5 р. б.	48,9
Культура і мистецтво	3 382,4	5 226,9	6 835,2	7 054,5	103,2	135,0	46,1
Засоби масової інформації	182,3	200,0	200,0	200,0	100,0	100,0	49,2
Фізична культура і спорт	619,7	884,6	1 141,5	1 145,7	100,4	129,5	39,7
Будівництво	19 414,7	18 437,8	30 631,9	26 190,6	85,5	142,0	14,4
Транспорт	18 966,8	18 128,4	18 079,9	16 568,8	91,6	91,4	37,6
Інші послуги, пов'язані з економічною діяльністю	1 852,6	977,2	415,1	289,1	69,6	29,6	10,9
Охорона навколишнього природного середовища та ядерна безпека	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-
Попередження та ліквідація надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха	163,8	237,8	263,6	235,7	89,4	99,1	62,4
Обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-
Цільові фонди	89,7	178,1	127,9	117,9	92,2	66,2	1,3
Видатки, не віднесені до основних груп	629,1	248,6	398,8	378,8	95,0	152,4	25,1
Разом видатків	176 547,1	230 915,0	360 118,0	354 124,7	98,3	153,4	44,2
Кошти, що передаються до Державного бюджету	0,0	108,7	100,0	100,0	100,0	92,0	0,0
Кошти, що передаються до бюджетів інших рівнів	38 068,9	41 535,4	5 617,7	5 614,1	99,9	13,5	49,1
Всього видатків	214 615,9	272 559,1	365 835,7	359 838,8	98,4	132,0	44,2
Надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла з вирахуванням погашення	0,0	289,4	0,0	-4,0	-	-	-
Всього видатків	214 615,9	272 848,5	365 835,7	359 834,8	98,4	131,9	44,2
Кошти, що передаються за взаємними розрахунками до міського бюджету	4 120,0	5 001,1	7 099,2	5 347,7	75,3	106,9	0,0
Всього	218 735,9	277 849,6	372 934,9	365 182,5	97,9	131,4	44,0

Джерело: Фінансове управління Житомира міської ради

Видаткова частина бюджету міста без урахування коштів, що передаються з однієї частини бюджету в іншу, збільшилась у 2006 році, порівняно з 2005 роком на 31,9%. При цьому виконання уточненого річного плану за видатками становило 98,4%, у тому числі показники загального фонду виконані на 98,3%, спеціального – на 98,4%.

Основними видатковими статтями бюджету міста є видатки на фінансування установ та закладів освіти, охорони здоров'я, житлово-комунального господарства, а також соціальних програм та будівництва.

Освіта

У 2002-2006 рр. найбільш суттєвою видатковою статтею загального фонду бюджету міста залишається освіта. Видатки на освіту включають в себе фінансування дошкільних навчальних закладів, загальноосвітніх шкіл, позашкільних закладів освіти тощо. А саме, у 2006 році за рахунок коштів, виділених бюджету міста на фінансування галузі, утримувались 106 установ, у тому числі: 44 дошкільних навчальних заклади, 38 загальноосвітніх шкіл, 2 вечірні школи, 4 дитячі будинки сімейного типу, 4 позашкільні навчальні заклади та інші установи.

Найбільшими статтями асигнувань у видатках на освіту залишаються оплата праці працівників бюджетних установ та нарахування на заробітну плату, темп росту яких найбільшою мірою впливає на загальну динаміку видатків вказаної галузі. Хоча протягом 2004-2006 рр. питома вага асигнувань пов'язаних з виплатою заробітної плати зменшилась з 80,8% до 75,5%.

В 2006 році, проти 2005 року, бюджетне фінансування цієї галузі зросло на 28,0%. При цьому виконання видаткової частини загального фонду склало 98,5% уточненого річного плану, спеціального – на 153,9%. Значне перевиконання спеціального фонду було пов'язане з незапланованими витратами на придбання предметів постачання і матеріалів, оплату інших видатків.

Охорона здоров'я

За даними 2006 року з бюджету міста Житомира фінансується 7 закладів охорони здоров'я, у тому числі 3 лікарні, станція швидкої та невідкладної допомоги, 3 стоматологічні поліклініки. На їх утримання щороку витрачається в середньому 15,0% видаткової частини бюджету міста без урахування коштів, що передаються з загального фонду в спеціальний. При цьому понад 70,0% асигнувань – це витрати на виплату заробітної плати працівників та нарахування на неї.

В 2006 році, проти 2005 року, обсяг видатків за цією статтею збільшився на 23,9% до 55,5 млн. грн. Виконання уточненого річного плану склало 100,4% у зв'язку зі значним зростанням асигнувань спеціального фонду на придбання предметів

постачання і матеріалів, оплати інших видатків та незапланованим придбанням обладнання.

Соціальний захист та соціальне забезпечення

Видатки бюджету міста на соціальний захист та соціальне забезпечення включають в себе фінансування виплат пільговим категоріям населення, соціальної допомоги громадянам, реалізацію програм соціального захисту та інших соціальних програм, утримання відділення соціальної допомоги вдома, центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Відносно невисока питома вага цієї видаткової статті в бюджеті міста протягом 2002-2005 рр. пояснюється тим, що більша частина соціально направлених субвенцій, які надходили до бюджету міста з Державного бюджету, передавалась до районних в місті бюджетів, які планували та надавали відповідні асигнування. Проте з 2006 року здійснення всіх видатків щодо виплати допомоги та наданні пільг соціально незахищеним верствам населення проводиться за видатковою статтею «Соціальний захист та соціальне забезпечення» зведеного бюджету міста. Саме цим пояснюються високі темпи росту обсягу бюджетних асигнувань за цією галуззю в 2006 році.

Житлово-комунальне господарство

Видатки місцевого бюджету на житлово-комунальне господарство м. Житомира здійснюються за такими напрямками: капітальний ремонт житлового фонду та фінансування робіт щодо аварійного обслуговування його внутрішньо будинкових мереж, капітальний ремонт теплових мереж та водопровідно-каналізаційного господарства, надання дотації житлово-комунальному господарству на покриття різниці між тарифами на комунальні послуги та собівартістю їх надання, благоустрій міста та інші видатки, пов'язані із фінансуванням комунальних підприємств, що забезпечують життєдіяльність міського господарства.

Значне збільшення видатків за цією статтею в 2005-2006 рр. пов'язане з надходженням з субвенцій Державного бюджету на заходи щодо погашення заборгованості громадян за житлово-комунальні послуги та енергоносії в рахунок часткової компенсації втрат від знецінення грошових заощаджень загальним обсягом 16,2 млн. грн., а також на погашення заборгованості минулих років з різниці в тарифах на житлово-комунальні послуги та їх собівартістю обсягом 71,4 млн. грн.

Будівництво

Видатки за цією статтею фінансуються, головним чином, за рахунок коштів, які отримує бюджет міста від приватизації земельних ділянок та об'єктів, що знаходяться в комунальній власності, а також капітальних субвенцій, які надходять

з Державного бюджету. Зважаючи на те, що обсяг цих надходжень важко точно спрогнозувати, обсяг бюджетних асигнувань за цією галуззю не має сталої динаміки.

У 2006 році видатки за цим напрямком зросли у 1,4 рази, виконання уточненого річного плану склало 85,5%. Зокрема, було профінансовано на нижчому рівні ніж передбачалося, видатки на придбання обладнання і предметів довгострокового користування та реставраційні роботи, переважно, у зв'язку з надходженням не в повному обсязі капітальних субвенцій з Державного бюджету.

Обсяг видаткової частини бюджету міста без урахування коштів, що передаються до Державного бюджету протягом 2002-2006 рр. постійно зростав за рахунок росту всіх основних видаткових статей. Найбільшими видатковими статтями залишаються «Освіта», «Охорона здоров'я» та «Житлово-комунальне господарство». При цьому, повноваження щодо здійснення видатків за рахунок соціально направлених субвенцій були делеговані районним в місті радам. З цим пов'язаний значний обсяг коштів, які передавалися до бюджетів нижчих рівнів протягом 2002-2005 рр. Проте з 2006 року здійснення всіх видатків щодо виплати допомоги та наданні пільг соціально незахищеним верствам населення проводиться за видатковою статтею «Соціальний захист та соціальне забезпечення» зведеного бюджету міста.

Значне збільшення видатків за статтею «Житлово-комунальне господарство» в 2005-2006 рр. пов'язане з надходженням з субвенцій Державного бюджету на заходи щодо погашення заборгованості громадян за житлово-комунальні послуги та енергоносії в рахунок часткової компенсації втрат від знецінення грошових заощаджень, а також на погашення заборгованості минулих років з різниці в тарифах на житлово-комунальні послуги та їх собівартістю.

При цьому, в структурі видаткової частини бюджету переважають поточні видатки (в середньому 90,0%), передусім захищені статті. Обсяг капітальних видатків знаходиться на помірному рівні. При цьому більше 1/4 цих капітальних асигнувань забезпечується трансфертами з Державного бюджету.

5. Бюджет міста Житомира на 2007 рік

Бюджет міста Житомира на 2007 рік сформовано, виходячи з підходів, визначених Бюджетним Кодексом України, Законом України «Про Державний бюджет України на 2007 рік», з урахуванням фактичних надходжень в минулих роках доходів, закріплених за бюджетом міста статтями 64 і 69 Бюджетного Кодексу України, основних макропоказників економічного та соціального розвитку України і показників економічного і соціального розвитку міста Житомира в 2006 році.

Рішення Житомирської міської ради «Про бюджет міста на 2007» рік було прийнято 15.01.2007 р. Слід зазначити, що відповідно до чинного законодавства України місцеві бюджети на наступний за звітним бюджетний період мають бути затверджені відповідними місцевими радами протягом двох тижнів з моменту офіційної публікації Закону «Про Державний бюджет України». Закон України «Про Державний бюджет України на 2007 рік» було прийнято та офіційно опубліковано 19.12.2006 р. Варто зауважити, що відповідно до статті 79 Бюджетного Кодексу України в разі, якщо до початку нового бюджетного періоду рішення про місцевий бюджет не прийнято, місцева рада має право здійснювати витрати з бюджету лише на цілі, які визначені у рішенні про місцевий бюджет на попередній бюджетний період. При цьому, щомісячні видатки не можуть перевищувати 1/12 обсягу видатків, затверджених на попередній бюджетний період, крім витрат на погашення зобов'язань із боргу.

Згідно з рішенням Житомирської міської ради «Про бюджет міста на 2007 рік», встановлено загальний обсяг доходів бюджету Житомира у сумі 344,7 млн. грн., без урахування коштів, що передаються з однієї частини бюджету міста в іншу. Проти фактичного виконання 2006 року доходну частину затверджено на рівні 96,0%. Зокрема, в бюджеті міста не було враховано частину офіційних трансфертів з Державного бюджету. Зважаючи на це, протягом I півріччя 2007 року рішенням Житомирської міської ради до бюджету міста було внесено відповідні зміни, а саме збільшено план за надходженням трансфертів з Державного бюджету на 29,2 млн. грн., а також уточнено обсяг доходів від сплати податку з доходів фізичних осіб на 9,0 млн. грн. та доходів від операцій з капіталом на 17,3 млн. грн.

Отже, станом на 01.07.2007 р. обсяг доходної частини бюджету міста з урахуванням змін складає 400,4 млн. грн. (без коштів, які передаються з загального фонду до спеціального), або 111,5% фактичного рівня 2006 року. Показники доходної частини бюджету міста на 2007 рік з урахуванням змін наведено в таблиці (Таблиця 5.1).

Таблиця 5.1 Показники доходної частини міського бюджету м. Житомира на 2007 рік, тис. грн.

Показник	2006 рік	Затверджено бюджетом 2007 рік	Затверджено на 2007 р. з урахуванням змін	% вик. у I півр. 2007 р. річного плану з урахуванням змін	Темп росту показників уточненого бюджету на 2007 рік до виконання 2006 року %
Разом делеговані доходи, з них:	134 966,7	160 259,0	169 227,2	52,3	125,4
Податок з доходів фізичних осіб	116 314,9	136 528,0	145 479,0	53,0	125,1
Плата за держ. реєстрацію	175,8	180,0	180,0	53,9	102,4
Плата за торговий патент	7 181,9	8 000,0	8 000,0	44,8	111,4
Єдиний податок	10 586,4	14 750,0	14 750,0	52,1	139,3
Державне мито	794,8	800,0	800,0	56,1	100,7
Адміністративні штрафи	-87,0	1,0	18,2	111,0	-20,9
Разом власні доходи, з них:	19 995,1	31 413,8	31 560,0	39,7	157,8
Податок на прибуток підприємств комунальної власності	1 716,6	2 600,0	2 600,0	17,2	151,5
Плата за землю	7 340,2	9 221,0	9 221,0	44,3	125,6
Податок на промисел	171,6	175,0	175,0	49,0	102,0
Місцеві податки й збори	6 895,5	7 800,0	7 800,0	55,2	113,1
Відсотки банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами	0,0	0,0	146,2	46,0	-
Плата за оренду цілісних майнових комплексів	1 232,8	10 300,0	10 300,0	23,5	у 8,4 р. б
Інші надходження	2 578,8	1 277,8	1 277,8	83,5	49,6
Всього загальний фонд без трансфертів	154 961,8	191 672,8	200 787,2	50,3	129,6
Доходи бюджету розвитку, у тому числі:	20 383,8	22 250,0	39 543,2	64,2	194,0
- надходження коштів від приватизації майна	8 600,2	12 750,0	30 043,2	66,4	349,3
- надходження коштів від продажу землі	11 783,6	9 500,0	9 500,0	57,4	80,6
Податок з власників транспортних засобів	6 480,6	6 304,6	6 304,6	67,9	97,3
Власні надходження бюджетних організацій	8 053,5	4 531,2	4 646,3	98,9	57,7
Плата за торговий патент на деякі види підприємницької діяльності	94,9	104,1	104,1	53,8	
Інші неподаткові надходження	24,1	10,0	10,0	3,0	41,5
Збір за забруднення навколишнього середовища	114,5	110,0	110,0	63,1	96,1
Всього спеціальний фонд без трансфертів	35 056,5	33 309,9	50 718,2	67,8	144,7
Разом	190 018,3	224 982,7	251 505,4	53,8	132,4
Трансферти	169 037,0	119 710,2	148 935,6	49,6	88,1
Усього	359 150,2	344 692,9	400 441,0	52,2	111,5
Кошти, що передаються із загального фонду до бюджету розвитку	5 347,7	2 040,9	2 070,9	0,0	38,7
Разом доходів	364 498,0	346 733,8	402 511,9	52,0	110,4

Джерело: Фінансове управління Житомира міської ради

Загальний фонд доходної частини бюджету затверджений з урахуванням змін на рівні 343,5 млн. грн., у тому числі за такими джерелами:

- 169,3 млн. грн. – надходження загальнодержавних податків і зборів (обов'язкових платежів), які враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів (темп росту по відношенню до показника виконання у 2006 році – 125,4%). Слід зазначити, що ця цифра перевищує показник доведений МФУ на відповідний період на 5,6%;
- 31,6 млн. грн. – власні доходи, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів (темп росту по відношенню до показника виконання у 2006 році – 157,8%). Зокрема, в 2007 році передбачається значне збільшення надходжень від оренди цілісних майнових комплексів та іншого комунального майна за рахунок зміни механізму зарахування орендної плати до бюджету міста, а також переглядом орендних ставок. Проте, зважаючи фактичний рівень виконання уточненого річного плану за цим джерелом надходжень станом на 01.07.2007 року, можна зробити припущення, що за результатами року фактичний обсяг доходів бюджету від оренди цілісних майнових комплексів буде значно поступатися запланованому рівню;
- 142,7 млн. грн. – трансферти з Державного бюджету (темп росту по відношенню до показника виконання у 2006 році – 148,3%). Заплановане зростання обсягу офіційних трансфертів, головним чином, пов'язане зі збільшенням суми субвенцій на виплату допомоги та надання пільг соціально незахищеним верствам населення, а також надходженням 14,5 млн. грн. на забезпечення видатків на оплату праці працівників бюджетної сфери.

У структурі закріплених доходів провідну роль і надалі зберігає податок з доходів фізичних осіб, питома вага якого залишається в межах 86-87%. Згідно з уточненим бюджетом на 2007 рік, темп росту надходжень від сплати податку з доходів фізичних осіб, проти фактичного рівня 2006 року складає 125,1%. При розрахунку планових показників враховувались такі фактори росту як:

- зростання ставки податку з доходів фізичних осіб з 01.01.2007 р. з 13,0% до 15,0%, згідно з Законом України «Про податок з фізичних осіб»;
- поступове збільшення мінімальної заробітної плати в Україні до 400 грн. з 1 січня 2007 року, з 1 липня 2007 року – до 420 грн., з 1 грудня 2007 року – до 450 грн.;
- підвищення мінімального прожиткового мінімуму на одну працездатну особу (у 2006 році – до 472 грн., у 2007 році – з 1 січня – 492 грн., з 1 липня – 501 грн., з 1 жовтня – 510 грн.)
- погашення заборгованості з заробітної плати підприємствами міста;
- зростання середньомісячної заробітної плати одного штатного працівника.

Темп росту таких джерел делегованих доходів як єдиний податок та плата за торговий патент встановлений на 2007 рік на рівні 139% та 111,4%. За іншими

статтями закріплених доходів уточнений річний план на 2007 рік майже відповідає обсягу попереднього року. Зважаючи на відносно високий рівень надходжень за всіма основними статтями закріплених доходів в I півріччі 2007 року, існує висока ймовірність, що за результатами року уточнений річний план буде перевиконано. Крім того, в 2007 році передбачається зменшення негативної різниці між доходами та видатками, які враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, в результаті чого бюджетом міста затверджено скорочення обсягу дотації з Державного бюджету на 18,2% до 28,8 млн. грн.

Збільшення обсягу власних доходів, підтримується ростом всіх основних статей, хоча фактичний рівень виконання уточненого річного плану за деякими джерелами надходжень станом на 01.07.2007 року є відносно низьким.

Темп росту спеціального фонду (без урахування трансфертів) з урахуванням змін затверджений на 2007 рік на рівні 144,7%, порівняно з 2006 роком. При цьому збільшення обсягу надходжень підтримується, виключно, зростанням доходів бюджету від приватизації об'єктів комунальної власності. Уточнений річний план на 2007 рік за іншими джерелами надходжень спеціального фонду доходної частини бюджету поступається фактичному рівню 2006 року. В 2007 році бюджетом міста не передбачено надходження Державного бюджету субвенції на погашення заборгованості минулих років з різниці в тарифах на житлово-комунальні послуги та їх собівартістю, обсяг якої в 2006 році склав 71,4 млн. грн. У зв'язку з цим обсяг офіційних трансфертів спеціального фонду затверджений на рівні 6,3 млн. грн., або 8,6% фактичного обсягу 2006 року.

Обсяг видаткової частини бюджету міста, затвердженої на 2007 рік, та її уточнення протягом I півріччя 2007 року, відповідає особливостям формуванням доходної частини бюджету в цьому періоді.

Детальну структуру видаткової частини бюджету міста, затвердженої на 2007 рік, наведено нижче (Таблиця 5.2).

Таблиця 5.2 Показники видаткової частини бюджету міста Житомира на 2007 рік, тис. грн.

Показник	2006 рік виконання	Затверджено бюджетом 2007 рік	Затверджено на 2007 рік з урахуванням змін	% вик. у I півр. 2007 р. річного плану з урахуванням змін	Темп росту показників уточненого бюджету на 2007 рік до виконання 2006 року %
Основні видаткові статті	353 745,9	256 857,1	392 438,2	44,2	110,9
Державне управління	15 040,6	11 060,5	18 055,4	40,4	120,0
Правоохоронна діяльність	1 698,8	1 648,0	1 809,3	39,5	106,5
Освіта	99 204,6	111 698,3	126 072,1	46,2	127,1
Охорона здоров'я	55 455,7	64 234,8	70 217,2	47,3	126,6
Соціальний захист і соціальна допомога	39 433,5	3 942,5	83 232,1	56,0	в 2,1 р. б.
Житлово-комунальне господарство	91 110,4	12 900,0	18 311,2	48,9	20,1
Культура і мистецтво	7 054,5	8 774,3	10 098,2	46,1	143,1
Засоби масової інформація	200,0	290,0	190,0	49,2	95,0
Фізична культура і спорт	1 145,7	1 412,9	1 553,5	39,7	135,6
Будівництво	26 190,6	24 290,9	32 480,0	14,4	124,0
Транспорт	16 568,8	11 908,7	18 661,7	37,6	112,6
Інші послуги, пов'язані з економічною діяльністю	289,1	4 234,2	11 288,3	10,9	в 39 р. б.
Попередження та ліквідація надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха	235,7	342,0	349,3	62,4	148,2
Цільові фонди	117,9	120,0	120,0	1,3	101,8
Видатки, не віднесені до основних груп	378,8	325,0	763,5	25,1	201,6
Разом видатків	354 124,7	257 182,1	393 201,8	44,2	111,0
Кошти, що передаються до Державного бюджету	100,0	0,0	430,4	0,0	в 4,3 р. б.
Кошти, що передаються до інших бюджетів	5 614,1	87 510,8	6 882,8	49,1	122,6
Кредитування (надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла з урахуванням погашення	-4,0	0,0	0,0	-	-
Всього видатків	359 834,8	344 692,9	400 515,0	44,2	111,3
Кошти, що передаються із загального фонду бюджету до бюджету розвитку	5 347,7	2 040,9	2 070,9	0,0	38,7
Разом	365 182,5	346 733,8	402 585,9	44,0	110,2

Джерело: Фінансове управління Житомирської міської ради

Як видно з наведених даних, в 2007 році передбачається зростання асигнувань за всіма основними видатковими статтями, окрім житлово-комунального господарства.

Збільшення видатків бюджету на освіту, охорону здоров'я та державне управління пов'язане, головним чином, з запланованим ростом заробітної плати працівників бюджетних установ у зв'язку з ростом мінімальної заробітної плати. Фінансування соціальних програм прямопропорційно залежить від обсягу соціально направлених субвенцій з Державного бюджету. Зростання обсягу витрат за статтею «Будівництво», обумовлене збільшення суми доходів від операцій з капіталом, високою потребою в оновленні основних фондів міста та будівництвом об'єктів суспільного призначення.

Слід зазначити, що за результатами I півріччя 2007 року, виконання уточненого річного плану за окремими видатковими статтями є невисоким. Це, головним чином, пов'язано з внесенням змін у нормативні документи, які регулюють процедуру закупівель товарів, робіт та послуг бюджетними установами, а також низьким рівнем надходження деяких субвенцій з Державного бюджету.

Згідно з рішенням Житомирської міської ради «Про бюджет міста на 2007 рік», встановлено загальний обсяг доходів бюджету міста у сумі 344,7 млн. грн., без урахування коштів, що передаються з однієї частини бюджету міста в іншу. Проти фактичного виконання 2006 року доходна частина затверджена на рівні 96,0%. Зокрема, в бюджеті міста не були враховані деякі офіційні трансферти з Державного бюджету. Зважаючи на це, протягом I півріччя 2007 року рішенням Житомирської міської ради до бюджету міста було внесено відповідні зміни, а саме встановлено обсяг трансфертів, збільшено план за надходженням податку з доходів фізичних осіб та доходів від операцій з капіталом.

Станом на 01.07.2007 р. уточнений річний план за доходами складає 400,4 млн. грн., або 111,5% фактичного рівня 2006 року. При цьому в структурі доходної частини бюджету спостерігається зростання обсягу та питомої ваги делегованих та власних доходів, за одночасного скорочення трансфертів. Слід зазначити, що річний план з урахуванням змін за доходами, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, встановлено на рівні, що на 5,6% перевищує показник доведений МФУ на відповідний період. Крім того, в 2007 році передбачається зменшення негативної різниці між доходами та видатками, які враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, в результаті чого бюджетом міста затверджене скорочення обсягу дотації з Державного бюджету на 18,2% до 28,8 млн. грн.

Темп росту спеціального фонду без урахування трансфертів з урахуванням змін затверджений на 2007 рік на рівні 144,7%. При цьому заплановане значне збільшення обсягу доходів від приватизації об'єктів комунальної власності, тоді як надходження за іншими доходними статтями скоротяться.

Виконання уточненого річного плану станом на 01.07.2007 р. за всіма основними джерелами доходів, окрім трансфертів, плати за землю та оренду цілісних майнових комплексів, перевищує 50,0%. Зважаючи на це, існує ймовірність зниження плану за надходженням власних доходів в II півріччі 2007 року чи недовиконання затвердженого річного обсягу з урахуванням змін за результатами року.

Обсяг видаткової частини бюджету міста, затвердженої на 2007 рік, та її уточнення протягом I півріччя 2007 року, відповідає особливостям формування доходної частини бюджету в цьому періоді. При цьому передбачається зростання асигнувань за всіма основними видатковими статтями, окрім житлово-комунального господарства. Значне скорочення цієї видаткової статті пов'язане виключно з тим, що бюджетом міста на 2007 рік не передбачено надходження Державного бюджету субвенції на погашення заборгованості минулих років з різниці в тарифах на житлово-комунальні послуги та їх собівартістю, обсяг якої в 2006 році склав 71,4 млн. грн.

При цьому за результатами I півріччя 2007 року, виконання уточненого річного плану за окремими видатковими статтям є невисоким. Це, головним чином, пов'язано з внесенням змін у нормативні документи, які регулюють процедуру закупівель товарів, робіт та послуг бюджетними установами, а також низьким рівнем надходження деяких субвенцій з Державного бюджету.

6. Боргові зобов'язання міста

6.1. Консолідований борг міста Житомира

Зважаючи на світову практику, до консолідованого боргу міста відносять фінансові зобов'язання, прострочену кредиторську заборгованість та умовні зобов'язання (гарантії) місцевих органів влади, а також прострочені фінансові зобов'язання та прострочену кредиторську заборгованість підприємств та організацій комунальної форми власності.

6.1.1. Прямий борг міста

У 2002-2003 рр. Житомирська міська рада залучала позичкові кошти в комерційних установах на фінансування видатків бюджету розвитку та покриття тимчасових касових розривів на загальну суму 3,0 млн. грн. Кредити були погашені в повному обсязі та в строк.

З 2003 року на покриття тимчасових касових розривів Житомирська міська рада щороку залучає короткотермінові безвідсоткові позички з єдиного казначейського рахунку. Протягом 2003-2006 рр. їх обсяг збільшився з 1,5 до 125,9 млн. грн.

Протягом I півріччя 2007 року з єдиного казначейського рахунку до бюджету міста було залучено 87,0 млн. грн., які були повернуто в повному обсязі в липні 2007 року. Станом на 01.07.2007 року непогашений залишок склав 3,6 млн. грн.

6.1.2. Умовні зобов'язання (гарантії) Житомирська міська рада

Протягом 2002-I півріччя 2007 рр. Житомирська міська рада надавала гарантії за кредитними договорами комунальних підприємств міста. Станом на 01.07.2007 рр. сукупний непогашений залишок за договорами поруки складає 2,1 млн. грн.

6.1.3. Прострочена бюджетна кредиторська заборгованість

Станом на 01.07.2007 р. прострочена кредиторська заборгованість бюджету м. Житомира складає – 3,0 млн. грн., з яких 55,2% припадає на соціальний захист та соціальне забезпечення, а 44,8% – на житлово-комунальне господарство. Протягом 2005-I півріччя 2007 рр. її обсяг скоротився в 2,2 рази.

Детальну динаміку простроченої кредиторської заборгованості бюджету міста протягом 2003-I півріччя 2007 рр. наведено нижче (Таблиця 6.1).

Таблиця 6.1 Динаміка простроченої кредиторської заборгованості бюджету міста протягом 2002-I півріччя 2007 рр., тис. грн.

	01.01.2004	01.01.2005	01.01.2006	01.01.2007	01.07.2007
Державне управління	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0
Правоохоронна діяльність	61,2	2,8	0,0	0,0	0,0
Освіта	29,0	287,9	62,7	34,9	0,0
Охорона здоров'я	0,0	24,5	18,3	0,1	0,0
Соціальний захист та соціальне забезпечення	0,6	0,0	56,0	1 288,2	1 634,4
Житлово-комунальне господарство	0,0	0,0	6 379,3	1 721,0	1 325,1
Культура та мистецтво	1,0	54,3	0,4	0,0	0,0
Фізична культура та спорт	0,0	0,0	1,7	0,0	0,0
Будівництво	0,0	6,0	0,0	0,0	0,0
Транспорт	0,0	0,0	5,7	0,0	0,0
Інші послуги, пов'язані з економічною діяльністю	0,0	55,7	0,0	0,0	0,0
Всього	91,9	431,6	6 524,0	3 044,1	2 959,5

Джерело: Фінансове управління Житомирської міської ради

Значне зростання простроченої кредиторської заборгованості в 2005 році пов'язане з надходженням не в повному обсязі субвенції з Державного бюджету на виплату пільг та субсидій населенню зі сплати комунальних платежів. Причиною формування заборгованості бюджету за статтею «Житлово-комунальне господарство» в 2006 році зумовлене проведенням в цьому періоді невідкладних робіт по благоустрою міста на суму що перевищувала кошторис відповідних бюджетних призначень. Накопичення простроченої кредиторської заборгованості за статтею «Соціальний захист та соціальна допомога» зумовлене надходженням не в повному обсязі соціально спрямованих трансфертів з Державного бюджету.

6.1.4. Фінансові зобов'язання та кредиторська заборгованість підприємств та організацій комунальної форми власності

Протягом 2005-2007 років кредитними ресурсами в місті користуються вісім комунальних підприємств. Серед них найбільший обсяг кредитів залучили житлово-експлуатаційні підприємства та Житомирське трамвайно-тролейбусне управління. Кредитні кошти залучаються переважно під заставу майна.

Станом на 01.07.2007 р. сукупний непогашений залишок за кредитами комунальних підприємств складає 15,3 млн. грн.

Зважаючи на неповну проплату населення за житлово-комунальні послуги в 2004-2005 рр. та збільшення різниці між тарифами та собівартістю послуг з теплопостачання та підігрів води, утворився значний обсяг простроченої кредиторської заборгованості перед постачальниками ОПТМ «Житомитеплокомуненерго». Протягом 2006 року за рахунок надходження субвенції з державного бюджету на погашення різниці між тарифами та

собівартістю житлово-комунальних послуг вона скоротилась в 2,1 рази до 18,1 млн. грн. Протягом I півріччя 2007 року обсяг кредиторської заборгованості ОПТМ «Житомиртеплокомуненерго» майже не змінився.

Отже, станом на 01.07.2007 р. консолідований борг м. Житомира складає 40,0 млн. грн., у тому числі:

- 3,6 млн. грн. – непогашений залишок за безвідсотковою короткотерміною позикою залученою з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів (станом на 01.08.2007 року його було повністю погашено);
- 3,0 млн. грн. – прострочена кредиторська заборгованість бюджетних установ, що утримуються за рахунок загального та спеціального фондів бюджету міста;
- 15,3 млн. грн. – непогашений залишок за кредитами, залученими комунальними підприємствами міста, у тому числі 2,1 млн. грн. під гарантії Житомирської міської ради;
- 18,1 млн. грн. – прострочена кредиторська заборгованість ОПТМ «Житомиртеплокомун енерго».

6.2. Плани щодо здійснення запозичень до бюджету міста Житомира в майбутньому

Житомирська рада планує вийти на ринок внутрішніх запозичень, здійснивши вперше емісію облігацій внутрішньої місцевої позики обсягом 20,0 млн. грн., строком обігу 3 роки та ставкою доходності до 14,0% річних. Кошти залучаються до бюджету розвитку на фінансування капітальних видатків. На сьогодні ведуться роботи по пошуку андеррайтера та лід-менеджера запланованої емісії облігацій, а також узгодження остаточних параметрів випуску.

Слід зазначити, що обсяг запланованих запозичень до доходної частини бюджету на 2007 рік без урахування трансфертів складає 8,0%, що відповідає низькому рівню прямого боргового навантаження на бюджет міста.

Висновок

Зважаючи на результати проведеного аналізу соціально-економічного розвитку та виконання бюджету м. Житомира протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року, рейтингове агентство прийняло рішення про визначення кредитного рейтингу міста Житомира на рівні «aaBBB», зі стабільним прогнозом.

Генеральний директор

С. А. Дубко

Начальник відділу муніципальних рейтингів

О. В. Шубіна

Провідний фінансовий аналітик

К. М. Мамонова

Додатки

Реалізація промислової продукції за основними промисловими підприємствами м. Житомира протягом 2004-2006 рр.

Назва підприємства	2004 рік		2005 рік		2006 рік	
	Обсяг реалізації у фактичних цінах млн. грн.	Темп росту виробництва у порівняних цінах, %	Обсяг реалізації у фактичних цінах млн. грн.	Темп росту виробництва у порівняних цінах, %	Обсяг реалізації у фактичних цінах млн. грн.	Темп росту виробництва у порівняних цінах, %
ЗАТ «Житомирські ласощі»	227,5	137,7	290,4	119,1	297,7	98,3
ВАТ «Житомирський маслозавод»	146,2	104,2	178,1	115,4	199,4	104,9
АТЗТ «Україна»	31,8	130,2	45,4	138,0	54,3	113,7
ВАТ «Біомедскло»	52,0	122,5	61,3	115,0	81,6	95,3
ЗАТ «Ліктрави»	26,2	106,3	31,1	102,1	36,0	102,0
ВАТ «Житомирський завод огорожувальних конструкцій»	30,2	109,6	38,7	94,1	55,2	156,9
ДК «Житомирський лікєро-горілчаний завод»	35,3	117,9	43,7	110,2	59,8	132,7

Додаток до рейтингового звіту №2

Бюджет м. Житомира протягом 2004-2006 рр. та I півріччя 2007 року з розбивкою на загальний та спеціальний фонди, представлений у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

Показник	2004 рік			2005 рік			2006 рік			I півріччя 2007 року		
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом
Податкові надходження	86 612,5	3 968,9	90 581,4	111 250,2	5 111,5	116 361,8	150 398,3	6 575,6	156 973,8	97 021,8	4 326,8	101 348,5
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	-4 864,6	6 284,1	1 419,5	2 560,6	6 851,9	9 412,5	4 563,6	8 192,0	12 755,6	3 949,0	4 663,7	8 612,6
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів та трансфертів до спеціального фонду	100 409,7	267,2	100 676,9	114 173,1	14 872,7	129 045,8	90 894,4	72 794,9	163 689,3	73 803,9	0,0	73 803,9
Операційні надходження всього	182 157,6	10 520,2	192 677,9	227 983,9	26 836,1	254 820,0	245 856,2	87 562,5	333 418,7	174 774,6	8 990,4	183 765,1
Поточні видатки	92 184,2	8 252,8	100 437,0	132 578,4	10 587,3	143 165,7	172 044,5	13 166,0	185 210,5	100 199,8	3 091,1	103 290,8
Субсидії та поточні трансферти	88 482,3	268,3	88 750,6	89 551,9	14 942,5	104 494,4	64 413,8	72 848,3	137 262,1	64 738,1	996,9	65 735,0
Операційні видатки всього	180 666,5	8 521,1	189 187,6	222 130,3	25 529,8	247 660,1	236 458,3	86 014,3	322 472,5	164 937,9	4 088,0	169 025,8
Операційний баланс	1 491,2	1 999,1	3 490,3	5 853,6	1 306,3	7 159,9	9 397,9	1 548,2	10 946,1	9 836,8	4 902,4	14 739,2
Фінансовий дохід	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	67,2	0,0	67,2
Фінансовий баланс	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	67,2	0,0	67,2
Поточний баланс	1 491,2	1 999,1	3 490,3	5 853,6	1 306,3	7 159,9	9 397,9	1 548,2	10 946,1	9 904,0	4 902,4	14 806,4
Капітальні надходження	0,0	10 312,5	10 312,5	0,0	13 768,6	13 768,6	0,0	20 383,8	20 383,8	0,0	25 382,9	25 382,9
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	7 690,0	4 120,0	11 810,0	5 255,1	5 001,1	10 256,2	5 347,7	5 347,7	10 695,5	0,0	0,0	0,0
Капітальні надходження всього	7 690,0	14 432,5	22 122,5	5 255,1	18 769,7	24 024,8	5 347,7	25 731,6	31 079,3	0,0	25 382,9	25 382,9
Капітальні видатки	4 571,1	11 320,8	15 891,9	3 940,4	17 205,0	21 145,4	6 803,2	27 536,8	34 340,0	1 802,8	5 275,7	7 078,5
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	4 607,1	4 929,3	9 536,4	1 370,5	2 383,1	3 753,6	3 019,2	7,0	3 026,2	60,8	904,0	964,8
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	4 120,0	0,0	4 120,0	5 001,1	0,0	5 001,1	5 347,7	0,0	5 347,7	0,0	0,0	0,0
Капітальні видатки всього	13 298,2	16 250,1	29 548,4	10 312,0	19 588,1	29 900,1	15 170,2	27 543,8	42 714,0	1 863,6	6 179,7	8 043,3
Капітальний баланс	-5 608,1	-1 817,7	-7 425,8	-5 056,9	-818,4	-5 875,3	-9 822,4	-1 812,2	-11 634,7	-1 863,6	19 203,2	17 339,6
Баланс після капітальних видатків	-4 117,1	181,5	-3 935,6	796,7	487,9	1 284,6	-424,5	-264,0	-688,6	8 040,4	24 105,6	32 146,0
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	0,0	0,0	0,0	289,4	0,0	289,4	0,0	-4,0	-4,0	0,0	-3,6	-3,6
Профіцит/дефіцит	-4 117,1	181,5	-3 935,6	507,3	487,9	995,2	-424,5	-260,0	-684,5	8 040,4	24 109,2	32 149,6
Фінансування	4 117,1	-181,5	3 935,6	-507,3	-487,9	-995,2	424,5	260,0	684,5	-8 040,4	-24 109,2	-32 149,6

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради

Фінансування бюджету м. Житомира у 2004-2006 рр. та I півріччі 2007 року з розбивкою на загальний та спеціальний фонди, тис. грн.

Показник	2004 рік			2005 рік			2006 рік			I півріччя 2007 року		
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом
Профіцит/дефіцит	-4 117,1	181,5	-3 935,6	507,3	487,9	995,2	-424,5	-260,0	-684,5	8 040,4	24 109,2	32 149,6
Фінансування	4 117,1	-181,5	3 935,6	-507,3	-487,9	-995,2	424,5	260,0	684,5	-8 040,4	-24 109,2	-32 149,6
Зміни залишків	4 117,1	-181,5	3 935,6	-507,3	-487,9	-995,2	424,5	260,0	684,5	-11 666,9	-3 109,2	-14 776,1
залишок на початок року	4 233,7	1 007,7	5 241,4	116,6	1189,2	1305,8	623,9	1 677,1	2 301,0	199,4	1 417,0	1 616,4
залишок на кінець року	116,6	1 189,2	1 305,8	623,9	1677,1	2301,0	199,4	1 417,0	1 616,4	11 866,2	4 526,3	16 392,5
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-21 000,0	-21 000,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	21 000,0	21 000,0
Фінансування за рахунок короткотермінових позичок за рахунок єдиного казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3 626,5	0,0	3 626,5
Запозичення	3 400,0	0,0	3 400,0	88 000,0	0,0	88 000,0	125 935,2	0,0	125 935,2	87 000,0	0,0	87 000,0
Погашення	3 400,0	0,0	3 400,0	88 000,0	0,0	88 000,0	125 935,2	0,0	125 935,2	83 373,5	0,0	83 373,5
Інші розрахунки	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0

Офіційні трансферти, які надійшли з Державного бюджету до бюджету м. Житомира у 2003-2006 рр. та I півріччі 2007 року, тис. грн.

	2003 рік виконання	2004 рік виконання	2005 рік виконання	2006 рік виконання	Затверджено з урахуванням змін на 2007 рік	I півріччя 2007 року виконання
Субвенції на виплату допомоги та надання пільг соціально незахищеним верствам населення	48 832,8	72 076,5	76 110,8	42 213,1	85 181,0	50 117,5
Субвенції на виконання інвестиційних проектів та соціально-економічний розвиток регіонів	0,0	3 900,0	2 358,0	3 300,5	0,0	1 449,5
Субвенція на будівництво та придбання житла військовослужбовцям та інвалідам глухонімих	3 132,8	3 790,0	2 643,1	2 047,2	2 040,9	0,0
Субвенція на фінансування ремонту приміщень управлінь праці та соціального захисту населення	0,0	0,0	254,0	0,0	0,0	0,0
Субвенція на проведення виборів депутатів Верховної Ради АРК, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів	0,0	0,0	0,0	212,2	0,0	0,0
Субвенція на здійснення виплат визначених Законом України "Про освіту"	0,0	0,0	3 340,9	3 252,3	2 939,6	1 469,8
Субвенція на придбання вагонів для комунального електротранспорту	0,0	0,0	0,0	1 158,0	1 400,0	63,0
Субвенція на ведення та адміністрування Державного реєстру виборців	0,0	0,0	0,0	0,0	257,5	0,0
Субвенція на виконання заходів з упередження аварій та запобіганню техногенним катастроф у житлово-комунальному господарстві та на інших аварійних об'єктах комунальної власності;	0,0	870,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інші субвенції	1 903,4	4 304,7	3 435,8	6 170,6	7 261,9	3 586,2
Дотація вирівнювання, що одержується з Державного бюджету	5 166,9	15 058,5	21 900,9	35 308,8	28 883,4	14 813,0
Додаткова дотація на зменшення фактичних диспропорцій між місцевими бюджетами через нерівномірність мережі бюджетних установ	0,0	0,0	0,0	0,0	229,4	53,7
Додаткова дотація на забезпечення виконання норм Закону України "Про встановлення розміру мінімальної заробітної плати"	1 203,3	0,0	3 096,9	0,0	0,0	0,0
Додаткова дотація на запровадження з 1 вересня 2004 року мінімальної заробітної плати у розмірі 237 грн. на місяць зі збереженням діючих співвідношень в оплаті праці працівників бюджетної сфери	0,0	1 364,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Додаткові дотації для поетапного запровадження умов оплати праці працівників бюджетної сфери та забезпечення пов'язаних з цим видатків	510,5	6 640,2	6 047,2	2 476,4	14 489,7	2 251,2
Інші дотації	863,2	290,2	240,6	103,1	0,0	0,0
Кошти, що передаються за взаємним розрахунком із додаткової дотації з Державного бюджету	0,0	-195,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Всього загальний фонд	61 612,8	108 099,7	119 428,2	96 242,1	142 683,4	73 803,9
Субвенція на погашення заборгованості з пільг населенню за надані послуги зв'язку;	0,0	267,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Субвенція на заходи щодо погашення заборгованості громадян за житлово-комунальні послуги та енергоносії в рахунок часткової компенсації втрат від знецінення грошових заощаджень	0,0	0,0	14 872,7	1 364,9	0,0	0,0
Субвенції з на погашення заборгованості минулих років з різниці в тарифах на житлово-комунальні послуги та їх собівартістю	0,0	0,0	0,0	71 430,0	0,0	0,0
Субвенція на здійснення заходів по передачі житлового фонду в комунальну власність	0,0	0,0	0,0	0,0	3 432,2	0,0
Субвенція на фінансування ремонту приміщень управлінь праці та соціального захисту населення	0,0	0,0	0,0	0,0	120,0	0,0
Субвенція на придбання вагонів для комунального електротранспорту	0,0	0,0	0,0	0,0	2 700,0	0,0
Субвенції спеціального фонду	0,0	267,2	14 872,7	72 794,9	6 252,2	0,0
Всього	61 612,8	108 366,9	134 300,9	169 037,0	148 935,6	73 803,9

Виконання видаткової частини загального фонду бюджету Житомира у 2004-2006 рр. та I півріччі 2007 року, тис. грн.

Показник	2004 р. виконання	2005 р. виконання	Затверджено з урахуванням змін на 2006р.	2006 р. виконання	% вик. в 2006 році річного плану урахуванням змін	Темп росту показників бюджету 2006 до виконання 2005року	% вик. у I півр. 2007 р. річного плану з урахуванням змін
Основні видаткові статті	151 280,4	185 548,5	244 374,5	240 187,8	98,3	129,4	49,0
Державне управління	5 536,4	8 152,6	14 846,1	14 714,6	99,1	180,5	40,6
Правоохоронна діяльність	652,6	880,9	1 153,6	1 153,6	100,0	131,0	48,3
Освіта	48 934,2	75 086,5	96 941,5	95 510,2	98,5	127,2	45,9
Охорона здоров'я	31 264,0	42 124,5	54 920,5	53 153,8	96,8	126,2	45,6
Соціальний захист і соціальна допомога	24 248,3	28 194,5	39 217,0	39 025,0	99,5	138,4	55,9
Житлово-комунальне господарство	15 158,0	11 250,3	18 644,1	18 314,7	98,2	162,8	60,2
Будівництво	4 750,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-
Культура і мистецтво	2 934,9	4 646,2	6 374,4	6 364,9	99,8	137,0	45,6
Засоби масової інформація	182,3	200,0	200,0	200,0	100,0	100,0	49,2
Фізична культура і спорт	612,6	880,1	1 141,5	1 141,4	100,0	129,7	39,7
Транспорт	15 056,3	12 989,5	10 437,2	10 139,2	97,1	78,1	60,3
Інші послуги, пов'язані з економічною діяльністю	1 787,8	905,4	235,1	234,8	99,9	25,9	18,5
Попередження та ліквідація надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха	162,9	237,8	263,6	235,7	89,4	99,1	62,4
Видатки, не віднесені до основних груп	629,1	248,6	398,8	378,8	95,0	152,4	25,1
Разом видатків	151 909,4	185 797,1	244 773,4	240 566,6	98,3	129,5	48,9
Кошти, що передаються до Державного бюджету	0,0	108,7	100,0	100,0	100,0	92,0	0,0
Кошти, що передаються до інших бюджетів	37 935,3	41 535,4	5 617,7	5 614,1	99,9	13,5	49,1
Надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	0,0	289,4	0,0	0,0	-	0,0	-
Всього видатків	189 844,7	227 730,6	250 491,0	246 280,7	98,3	108,1	48,8
Кошти, що передаються із загального бюджету до фонду розвитку	4 120,0	5 001,1	7 099,2	5 347,7	75,3	106,9	0,0
Всього	193 964,7	232 731,7	257 590,2	251 628,5	97,7	108,1	48,6

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради

Виконання видаткової частини спеціального фонду бюджету м. Житомира у 2004-2006 рр. та I півріччі 2007 року, тис. грн.

Показник	2004 р. виконання	2005 р. виконання	Затверджено на 2006 рік з урахуванням змін	2006 рік виконання	% вик. в 2006 році річного плану урахуванням змін	Темп росту показників бюджету 2006 до виконання 2005 року	% вик. у I півр. 2007 р. річного плану з урахуванням змін
Основні видаткові статті	24 637,6	45 117,9	115 344,6	113 558,1	98,5	251,7	17,4
Державне управління	133,4	213,7	513,4	326,0	63,5	152,5	34,8
Правоохоронна діяльність	210,9	306,8	280,0	545,3	194,7	177,7	19,5
Освіта	2 348,7	2 389,2	2 400,0	3 694,5	153,9	154,6	57,8
Охорона здоров'я	1 666,0	2 639,2	288,1	2 301,9	в 8,0 р. б.	87,2	436,1
Соціальний захист і соціальна допомога	276,9	267,3	25,0	408,5	1 634,0	152,8	310,4
Житлово-комунальне господарство	816,7	14 889,9	72 794,9	72 795,6	100,0	488,9	0,0
Культура і мистецтво	447,5	580,7	460,8	689,6	149,7	118,8	56,8
Фізична культура і спорт	7,1	4,5	0,0	4,3	-	94,8	120,3
Будівництво	14 664,7	18 437,8	30 631,9	26 190,6	85,5	142,0	14,4
Транспорт	3 910,5	5 138,9	7 642,7	6 429,6	84,1	125,1	13,9
Інші послуги, пов'язані з економічною діяльністю	64,7	71,8	180,0	54,3	30,2	75,7	9,5
Фонди	89,7	178,1	127,9	117,9	92,2	66,2	1,3
Разом видатків	24 637,6	45 117,9	115 344,6	113 558,1	98,5	251,7	17,4
Трансферти бюджетам інших рівнів	133,6	0,0	0,0	0,0	-	-	-
Надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла з вирахуванням погашення	0,0	0,0	0,0	-4,0	-	-	-
Всього видатків	24 771,2	45 117,9	115 344,6	113 554,1	98,4	251,7	17,4

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради

Рівень платіжної дисципліни населення щодо сплати комунальних рахунків та покриття тарифами собівартості житлово-комунальних послуг протягом 2004-I півріччя 2007 рр.

Показник	Теплопостачання та гаряче водопостачання	Водопостачання та водовідведення	Утримання прибудинкових територій та будинків	Разом
Заборгованість населення за отримані послуги станом на 01.01.2005 року, млн. грн.	15,2	8,5	н/д	н/д
у т.ч. прострочена (більше 3-х місяців)	15,2	6,8	н/д	н/д
Рівень покриття тарифами собівартості надання послуг для населення у 2004 році, %	73,7	46,4	н/д	-
Заборгованість населення за отримані послуги станом на 01.01.2006 року, млн. грн.	7,3	8,4	3,7	19,4
у т.ч. прострочена (більше 3-х місяців)	7,3	6,7	н/д	н/д
Рівень покриття тарифами собівартості надання послуг для населення у 2005 році, %	76,3	85,0	буд. з ліфтами - 65,7%; буд без ліфтів - 59,0%; ветхі та авар. -16,8%	-
Ступінь проплати населення за 2005 рік, %	-	85,0	97,3	-
Заборгованість населення за отримані послуги станом на 01.01.2007 року, млн. грн.	18,8	9,7	5,7	34,2
у т.ч. прострочена (більше 3-х місяців)	9,7	7,8	н/д	н/д
Рівень покриття тарифами собівартості надання послуг для населення у 2006 році, %	75,7	92,6	буд. з ліфтами - 99,3%; буд без ліфтів - 96,3%; ветхі та авар. -62,6%	-
Ступінь проплати населення за 2006 рік, %	50,0	78,5	84,0	-
Заборгованість населення за отримані послуги станом на 01.07.2007 року, млн. грн.	18,4	10,2	6,9	35,5
у т.ч. прострочена (більше 3-х місяців)	7,1	8,2	н/д	н/д
Рівень покриття тарифами собівартості надання послуг для населення у I півріччі 2007 році, %	88,1	78,8	83,3	-
Ступінь проплати населення у I півріччі 2007 рік, %	102,0	80,9	90,4	-